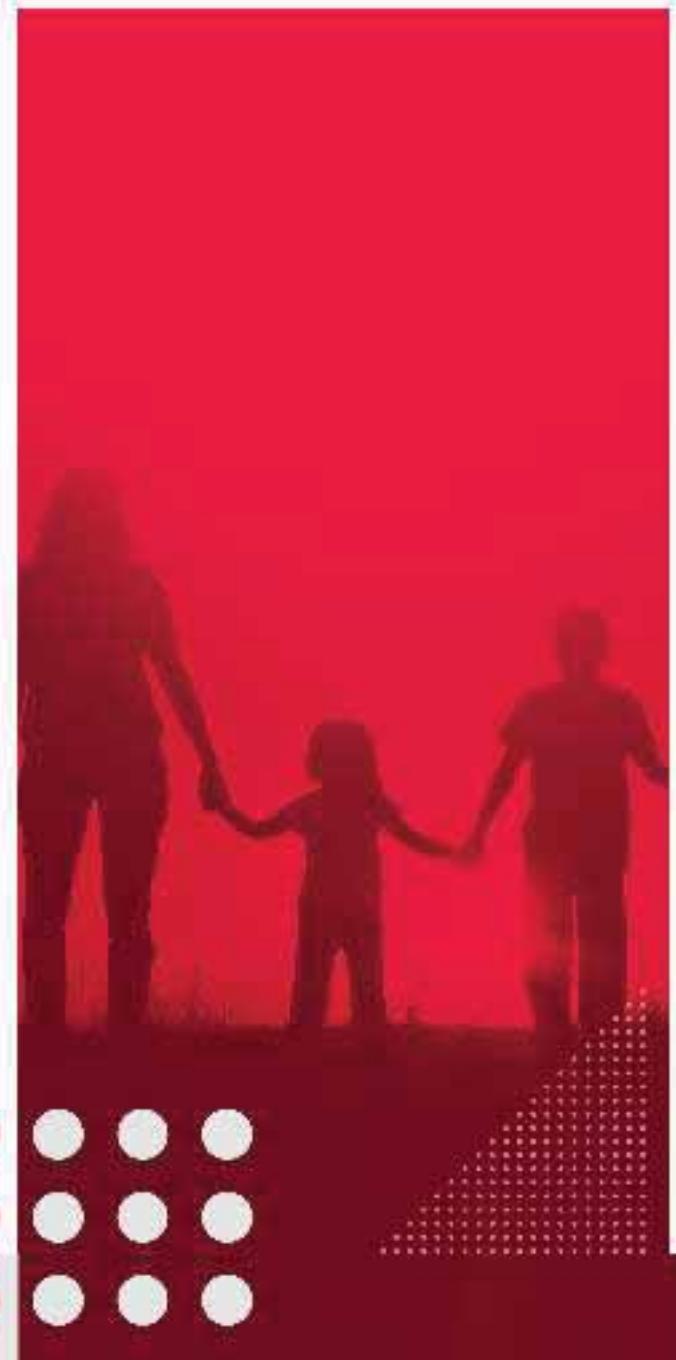
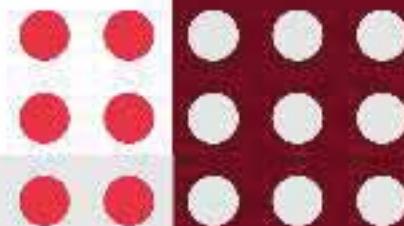

Türkiye'de

AİLE'NİN DEĞİŞEN YAPISI

TAKDİM

Aile, toplumun temelini oluşturur. Toplumsal değerlerin, normlarının, ilişkilerin temellerinin atıldığı kurum ayledir. Ailedeki değişim dönüşüm, topluma da yansımaktadır. Aile mutlu ise toplum da mutlu, ailede sorun varsa doğal olarak toplumda da sorun var demektir. Türk toplumu olarak en güçlü yönümüz sahip olduğumuz güçlü aile yapımızdır. Kentleşme, bireyselleşme ve göç gibi faktörlerden dolayı geniş aile yapısı değişmiş olsa da, aile yapımızdaki geleneksel yardımlaşma ve dayanışma kültürünü sürdürmeye devam etmektedir. Bu çalışmaya Türkiye'deki aile yapısı farklı boyutlarıyla araştırma konusu edilmiştir. Kapsamlı bir anket üzerinden gerçekleştirilen araştırmada birbiriyle bağlantılı çok sayıda konu ele alınmıştır. Evlilik ve nikâh durumu, çocuk sahipliği, yaşı bakımı, aileyi bekleyen tehditler, aile ile ilgili değerler, kadının çalışmasına ilişkin tutumlar, ailenin ekonomik durumu, aile ile ilgili yasalar, aile içi şiddet ve boşanma, iletişim araçlarının aile üzerindeki etkisi ve salgın sürecinde aile gibi konular araştırmada masaya yatırılmıştır.

Aile Araştırması, AREDA Araştırma ile İstanbul Ticaret Üniversitesi işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir. Başından son aşamasına kadar AREDA Araştırmanın uzman kadrosu ile Ticaret Üniversitesi'nin ilgili birimleri ve değerli öğretim üyeleri birlikte çalışılar.

Araştırmaya kurum olarak verdikleri destekten dolayı Ticaret Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yücel OĞURLU'ya, Ticaret Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi yetkilisi Mehmet Özgür YARAN'a, öğretim üyeleri Prof. Dr. Korkut TUNA'ya ve Prof. Dr. Ömer TORLAK'a teşekkür ederim.

Ayrıca AREDA Araştırma adına araştırma ekibinde yer alan başta Prof. Dr. Ömer ÇAHÀ olmak üzere, Dr. Öğr. Üyesi Özgür Bayram SOYLU'ya, Dr. Öğr. Üyesi İsmail DURSUNOĞLU'na, Fatih AYDIN'a, Bengisu ARIKAN'a ve Kubilay GÜMÜŞ'e şükran duygularını sunmak isterim.

Bu araştırma başta karar vericiler olmak üzere, yerel yöneticilere, bürokratlara, akademisyenlere, araştırmacılara; kısaca, aile konusuyla ilgilenen herkese zengin malzeme sunacak nitelikte bulgular içermektedir.

Araştırmayı bu duyguya kamuooyuyla paylaşmaktan büyük bir mutluluk duymaktayız.

Yusuf AKIN

**AREDA ARAŞTIRMA VE DANIŞMANLIK
GENEL MÜDÜRÜ**

ARAŞTIRMA HAKKINDA

Aile konusunu geniş boyutlarıyla ele alan bu çalışma, AREDA Survey ile İstanbul Ticaret Üniversitesi işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. Anket üzerinden gerçekleştirilen araştırmada şu konular ele alınmıştır: Evlilik ve nikâh durum, çocuk sahipliği, yaşılı bakımı, aileyi bekleyen tehditler, aile ilgili değerler, kadının çalışmasına ilişkin tutumlar, ailenin ekonomik durumu, aile ile ilgili yasalar, aile içi şiddet ve boşanma, iletişim araçlarının aile üzerindeki etkisi ve salgın sürecinde aile.

Araştırmanın anketi 3-13 Mayıs 2021 tarihleri arasında AREDA Survey tarafından CAWI (Computer Assisted Web Interview) yöntemiyle NUTS-2 istatistiksel bölgeleme sistemine göre seçilmiş 26 ilde toplam 2400 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın sonucunda elde edilen veriler, TÜİK'in cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyine ilişkin verilerinin yanı sıra bugün ortaya çıkan parti tercihine göre ağırlıklandırma yapılarak analiz edilmiştir. Verilerin yorumu, frekans dağılımlarının yanı sıra cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, medeni durum ve ailenin ekonomik durumu gibi değişkenler üzerinden yapılan çapraz analizlere dayanmaktadır.

PROJE EKİBİ

PROJE KOORDİNATÖRÜ

PROF. DR. ÖMER ÇAHÀ

AKADEMİK UZMANLAR

PROF. DR. AHMET KORKUT TUNA

PROF. DR. ÖMER ÇAHÀ

PROF. DR. ÖMER TORLAK

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZGÜR BAYRAM SOYLU

DR. ÖĞR. ÜYESİ İSMAIL DURSUNOĞLU

AREDA SURVEY EKİBİ

AREDA SURVEY GENEL MÜDÜRÜ

YUSUF AKIN

KANTİTATİF PROJE KOORDİNATÖRÜ

FATİH AYDIN

VERİ KONTROL & RAPORLAŞTIRMA

NUR BENGISU ARIKAN

İSTATİK ANALİZ UZMANLARI

AYŞE DEMİRTAŞ

SAHA KOORDİNATÖRÜ

KUBİLAY GÜMÜŞ

GRAFİK TASARIM EDITÖRÜ

SERCAN GÜNAYDIN

YASEMIN GÜNHAN

İÇİNDEKİLER

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ	9
DEMOGRAFİK BİLGİLER	11
ÖRNEKLEM DAĞILIMI	13
BÖLÜM - 1 EVLİLİK VE NİKAH	15
Evlendığınızda (ilk evlilik) kaç yaşındayınız?	16
Sizce bir erkek için evlilik yaşı ne zaman başlamalı?	18
Sizce bir kadın için evlilik yaşı ne zaman başlamalı?	19
Nikâh durumunuzla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerlidir?	20
Evlilikte nikahla ilgili aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz?	22
BÖLÜM - 2 ÇOCUK SAYISI	25
Çocuğunuz var mı?	26
Kaç çocuğu var?	28
Bir çocuk daha yapmayı düşünüyor musunuz?	30
Sizce bir ailenin ideal çocuk sayısı kaç olmalıdır?	32
BÖLÜM - 3 AİLE İÇİ İLİŞKİLER	35
Bayramlarda veya özel günlerde aşağıdakileri ziyaret ediyor musunuz?	36
Başınız sıkıştığında ya da başınıza bir sey geldiğinde öncelikle kime başvurursunuz?	38
Paraya ihtiyacınız olduğunda öncelikle kime başvurursunuz?	40
Gününüzün ortalaması kaç saatini ailenizle birlikte bir arada geçiriyorsunuz?	41
Ailenizle birlikte genelde ne tür etkinlikleri paylaşıyorsunuz?	42
Aile bireyleri olarak daha çok anne tarafıyla mı yoksa baba tarafıyla mı ilişkiniz var?	44

BÖLÜM - 4 YAŞLI BAKIMI VE AİLE	47
Anne-baba ve çocukların dışında ailenizde sizinle birlikte yaşayan herhangi biri var mı? Varsa kimdir?	48
Büyükkanneniz kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor? (babanın annesi)	50
Büyükbabanız kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor? (babanın babası)	51
Nineniz kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor? (annenin annesi)	52
Dedeniz kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor? (annenin babası)	53
Yaşlandıkları zaman anne veya babanıza bakmakla yükümlü olduğunuzu düşünüyor musunuz?	54
Eşinizin anne ve babasının sizin yanınızda kalmasını ister misiniz?	56
Eşiniz, anne ve babanızın sizinle kalmasını istiyor mu/ister mi?	57
Siz, yaşılarının bakımıyla ilgili aşağıdaki ifadelere katılıyor musunuz?	58
Bir gün yaşlılığınızda nerede yaşamak istersiniz?	60
Sizce devlet yaşılarının bakımıyla ilgili ne yapmalıdır?	61
BÖLÜM - 5 AİLE YAPISINA İLİŞKİN TUTUMLAR	63
Türkiye'de aile ile ilgili aşağıdaki yargılarından hangisine katılıyorsunuz?	64
Sizce aşağıdakilerden hangisi aile birliğini en fazla tehdit ediyor?	66
Aile bireyleri arasındaki iletişim konusunda aşağıdaki yargılarla katılıyor musunuz?	68
Sizce aile bireyleri arasındaki iletişimini en fazla olumsuz yönde etkileyen şey nedir?	70
BÖLÜM - 6 AİLEYE İLİŞKİN DEĞERLER	73
Tek bir çocuğunuza olacak olsa bunun kız mı yoksa erkek mi olmasını istersiniz?	74
Gençlerin evlenmeden önce çıkışını ya da birbirleriyle arkadaşlık etmesini nasıl karşılıyorsunuz?	76
BÖLÜM - 7 KADININ ÇALIŞMASINA İLİŞKİN TUTUMLAR	79
Kadın ve erkeğin doğasıyla/fitratıyla ilgili aşağıdaki yargılarından hangisine katırsınız?	80
Kadın ve erkeğin rolleriyle ilgili aşağıdaki yargılarla katılıyor musunuz?	82

Sizce kadınlar için ideal yaşam biçimini nedir?	84
Kadının bir işte çalışmasının aileye etkisiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılıyorsunuz?	86
BÖLÜM - 8 AİLENİN EKONOMİK DURUMU	89
Ailenizin toplam aylık geliri yaklaşık olarak ne kadardır?	90
Ailenin toplam geliri ailenin ihtiyacını karşılayabiliyor mu?	91
Oturduğunuz konutun mülkiyet durumu nedir?	92
Ailenizin sağlık sigortasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerli?	93
Aile yaşantınızdan genel olarak hangi düzeyde memnunsunuz?	94
BÖLÜM - 9 AİLE İLE İLGİLİ YASALAR.....	97
Sizce Türkiye'deki kanunlar aileyi mi daha çok koruyor yoksa kadını mı?	98
Şiddet durumunda erkeğe verilen evden uzaklaştırma cezasını nasıl karşılıyorsunuz?	100
Boşanma durumunda erkeğin, boşandığı eşine nafaka vermesi konusunda aşağıdaki yargıları katılıyor musunuz?	102
BÖLÜM - 10 AİLE İÇİ ŞİDDET VE BOŞANMA.....	105
Yakın çevrenizde şiddete maruz kalan aile bireyi var mıdır? (fiziksel, psikolojik her tür şiddet)	106
Sizce kadınların şiddete uğramasında rol oynayan en önemli faktör nedir?	108
Sizce Türkiye'de işlenen kadın cinayetlerinin altında yatan en önemli neden nedir?	110
Türkiye'de boşanma oranı giderek yükseliyor. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?	112
BÖLÜM - 11 İLETİŞİM ARAÇLARI VE AİLE	115
Evinizde günde ortalama kaç saat televizyon izlenir?	116
Televizyonda en çok hangi tür programlar izlenir?	118
Internet kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız ne sıklıkta kullanıyorsunuz?	120
İnterneti en fazla hangi amaçla kullanıyorsunuz?	122
Aşağıdaki sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz?	124

BÖLÜM - 12 SALGIN SÜRECİNDE AİLE.....	127
Allenizde Covid-19'a yakalanan oldu mu?	128
Salgin döneminde aile içi ilişkiler önceki dönemlere göre nasıl oldu?	130
Salgin döneminde tanıdıklarınızla yardımlaşma konusunda aşağıdakilerden hangisi gerçekleşti?	132
Salgin süreci online alışveriş alışkanlıklarınızı nasıl etkiledi?	134
Salgin öncesine göre aşağıdaki ürün grupları bakımından alışverişlerinizde ne tür değişiklikler oldu?	136
BÖLÜM - 13 SONUÇ	139

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

2.400

Bu çalışma kapsamında 2.400 kişi araştırmaya katılmıştır.

CAWI

Bu çalışma, kantitatif araştırma yöntemlerinden CAWI(Computer Aided Web Interviewing) ile gerçekleştirilmiştir.

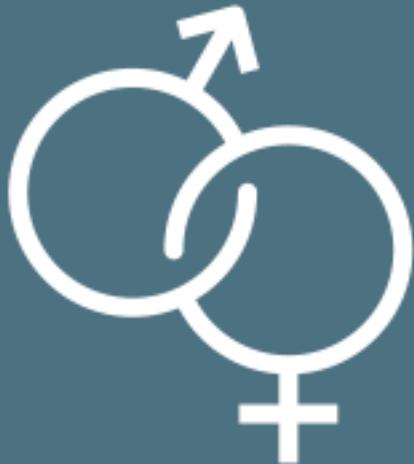
3-13 MAYIS 2021

Bu araştırmanın saha çalışması 3- 13 Mayıs 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

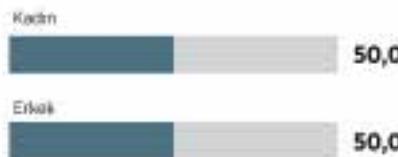
DEMOGRAFİK BİLGİLER

- Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı
- Katılımcıların Medeniz Hali
- Katılımcıların Yaş Dağılımı
- Katılımcıların Eğitim Düzeyi
- Örneklem Dağılımı

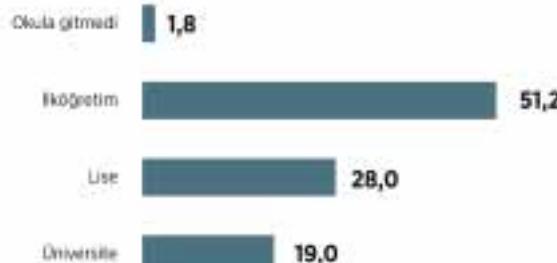
CİNSİYET

MEDENİ HAL

EĞİTİM

DEMOGRAFİK BİLGİLER

YAŞ

ÖRNEKLEM DAĞILIMI

Bölge	İl	Müde (%)
İstanbul	İstanbul	33,1
Batı Marmara	Tekirdağ	1,7
	Balıkesir	3,1
Ege	İzmir	7,2
	Aydın	5,0
	Manisa	3,1
Doğu Marmara	Bursa	5,1
	Kocaeli	5,4
Batı Anadolu	Artvin	9,4
	Rize	1,9
Akdeniz	Antalya	5,1
	Adana	5,1
	Mut	1,6
Orta Anadolu	Kırıkkale	3,3
	Kayseri	3,0
Batı Karadeniz	Zonguldak	2,1
	Kastamonu	0,9
	Samsun	3,0
Doğu Karadeniz	Trabzon	3,7
Kuzeydoğu Anadolu	Erzurum	1,7
	Ağrı	0,4
Ortadoğu Anadolu	Malatya	1,2
	Van	1,3
Güneydoğu Anadolu	Gaziantep	6,5
	Şanlıurfa	2,7
	Mardin	0,8

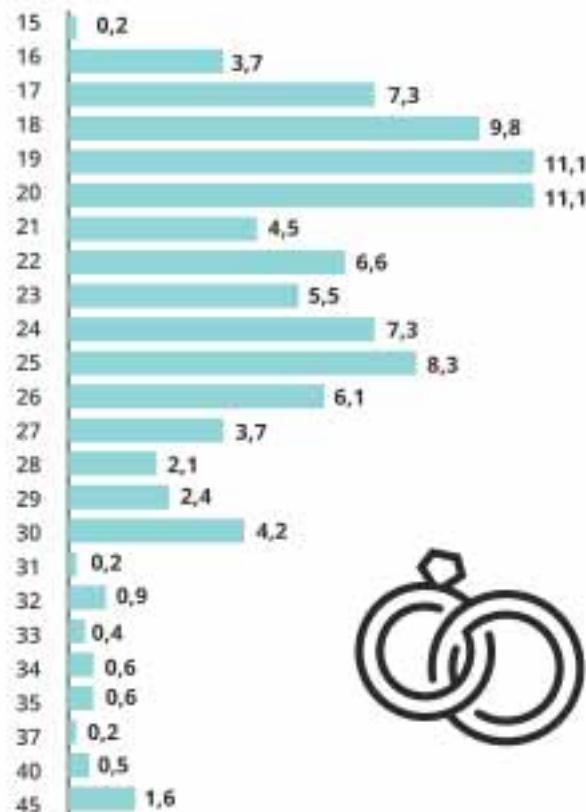
BÖLÜM 1

EVLİLİK VE NİKAH

- İlk evlilik yaşı
- Erkek için ideal evlilik yaşı
- Kadın için ideal evlilik yaşı
- Nikah durumu

Evlendiğinizde (ilk evlilik) kaç yaşındaydınız?

Bilindiği gibi Medeni Kanun, 16 yaşından küçük evlilikleri yasaklamıştır. 16 yaşını dolduran bir gencin evlenebilmesi için mahkeme karar gereklidir. Bununla birlikte 17 yaşını dolduran birinin evlilik yapabilmesi için yasal vasilerinin onayı şarttır.

Ancak Türkiye'de evlenme yaşı özellikle kız çocukları için önemli bir tartışma konusu olmaya devam etmektedir. Kimi çevreler ergenlik çağına giren kız çocukların 18 yaşını doldurmayı bekleyen evlendirilebileceğini savunurken, kimi çevreler de 18 yaşına kadar fizyolojik ve psikolojik olarak evliliğe hazır olmadığı için kız çocukların evlendirilmesini yanlış bulmaktadır. 12 yıllık zorunlu eğitim, tüm bu tartışmaların dışında gerek erkekler, gerekse kadınlar için evlilik yaşının sınırları doğal olarak yukarı çekmiştir. Zira bir genç liseyi bitirdiğinde 18 yaş sınırlı girmiş olmaktadır.

Araştırma bulgularına göre Türkiye'de yaşananların yüzde 11,2'si 18 yaşına girmeden evlilik yapmıştır. Evliliğin yoğunluğu yaş grubu 18-20 yaş aralığıdır. Katılımcıların yüzde 32'si bu yaş aralığında evliliğini gerçekleştirmiştir. Geniye kalanlar ise 21 ve üstü yaşlarında evlilik gerçekleştirmiştir.

18 yaşından küçük evlilik daha çok kadınarda gerçekleşmiştir. Araştırma bulgularından anlaşıldığı kadardan, kadınların yüzde 0,3'ü 15, yüzde 6,9'u 16, yüzde 13,1'i ise 17 yaşında evliliğini yapmıştır. Buğa göre kadınların yüzde 20,3'ü 18 yaşına basmadan evliliğini gerçekleştirmiştir. Bu oran erkeklerde yüzde 0,4 düzeyindedir. Başka bir deyişle, 18 yaşına basmadan evlilik yapan erkek oranı yüzde 1 bile değildir.

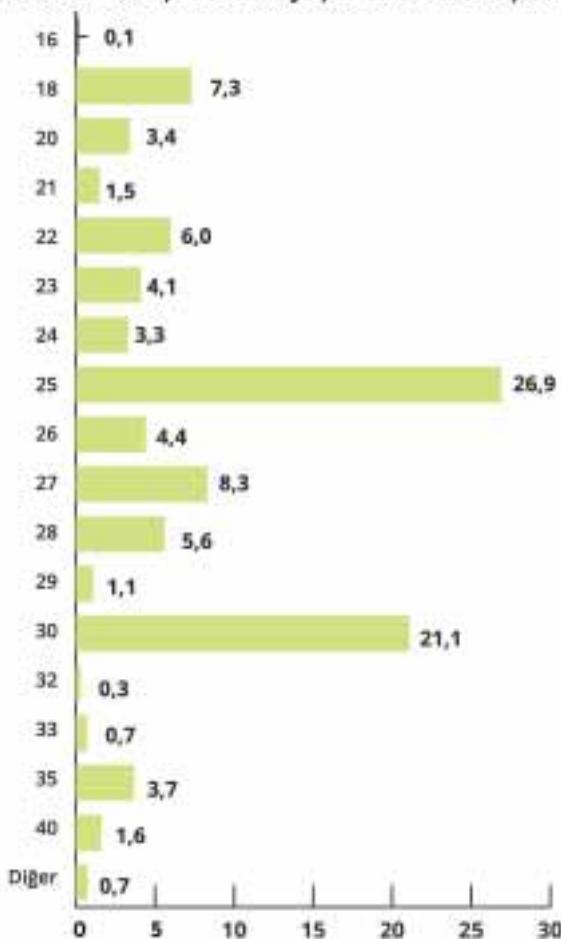
*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sadece 'evli' ve 'du'l/bosanmış' olanlara sorulmuştur.

Evlendiğinizde (ilk evlilik) kaç yaşındaydınız?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
CİNSİYET	Kadın	0,3	6,9	13,1	12,5	15,6	14,6	4,9	4,7	3,2	4,0	4,8
	Erkek	-	-	0,4	6,8	5,9	7,0	4,1	8,9	8,2	11,3	12,6
YAŞ	18 - 24 yaş	-	-	-	31,5	-	-	-	31,5	18,8	-	-
	25 - 34 yaş	-	-	17,4	15,1	13,7	10,3	4,6	5,5	4,2	7,1	5,0
	35 - 44 yaş	-	5,6	7,4	5,7	10,0	13,9	0,6	4,0	5,1	8,6	13,4
	45 - 54 yaş	0,7	8,4	4,8	10,2	10,7	2,4	7,9	8,8	6,8	11,1	7,4
	55 yaş ve üzeri	-	2,9	0,5	5,3	17,0	17,7	7,2	3,0	5,3	3,6	5,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	-	-	-	-	-	31,8	30,0	-	-	28,3	-
	İlköğretim	-	6,2	12,8	13,7	16,0	11,0	5,4	6,0	2,2	5,1	7,9
	Lise	-	8,2	5,1	4,8	8,5	12,7	1,6	6,7	10,0	9,9	9,0
	Üniversite	0,9	0,1	-	6,0	1,2	6,8	4,1	9,0	8,5	8,3	9,7
MEDENİ HAL	Evli	0,3	4,5	6,0	9,3	11,1	9,0	3,8	6,6	6,1	8,1	9,3
	Dul/Böşanmış	-	-	13,5	12,5	11,4	21,8	8,0	6,3	2,4	5,7	3,7
GELİR	3.000 TL altı	-	3,9	18,8	10,2	13,8	9,9	5,5	6,4	2,2	5,9	6,8
	3.001-5.000	0,3	5,1	1,9	14,1	12,2	13,3	1,5	6,6	7,2	7,6	8,0
	5.001-10.000	0,1	1,3	0,4	2,1	4,5	13,0	4,8	4,7	5,2	10,6	13,7
	10.001 TL üzeri	-	-	-	0,8	9,1	0,3	19,9	13,3	13,1	4,2	6,2

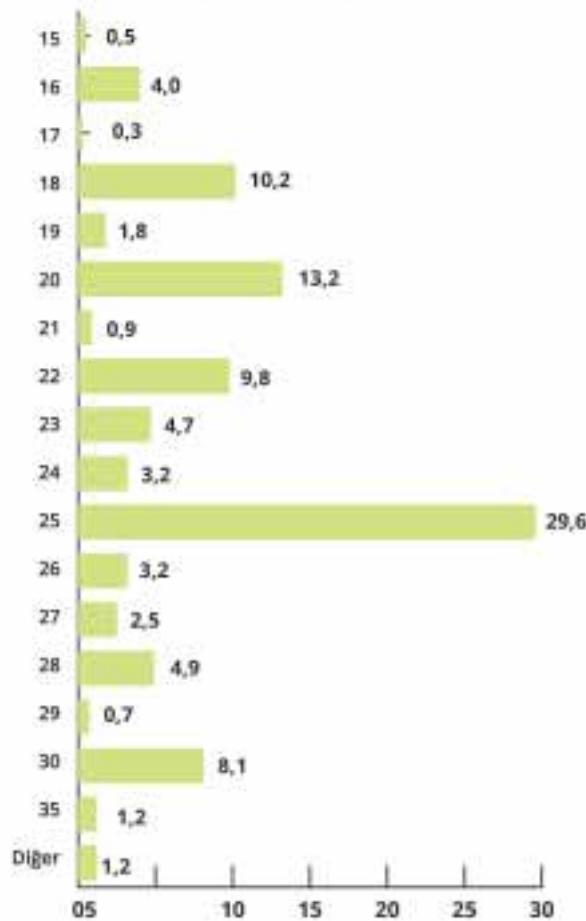
Sizce bir erkek için evlilik yaşı ne zaman başlamalı?

Katılımcıların içinde erkek için evlilik yaşıının 18'in altında olmasını düşünen hemen hemen kimse bulunmamaktadır. Katılımcıların yüzde 7,3'ü erkekler için evlilik yaşıının 18'den başlaması gerektiğini düşünürken, geriye kalanların tümü 18 yaşın üzerine işaret etmektedir. Yine kadın için öngörülen evlilik yaşı 18 ve üstüdür. Katılımcılar içinde kadın için evliliğin 18 yaşından önce başlaması gerektiğini düşünenlerin oranı yüzde 4,8 düzeyindedir. Bu da toplumun evlilik yaşına bakışındaki değişimini ortaya koymaktadır. Kendisi küçük yaşta evlilik yapanların büyük çoğunluğu erken yaşta evliliği onaylamamaktadır.

*Bu soru açık uçlu ölçüt şekilde sorulmuştur.

Sizce bir kadın için evlilik yaşı ne zaman başlamalı?

*Bu soru açık uçlu ölçüt体系de sorulmuştur.

Nikâh durumunuzla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerlidir?

*Bu soru sadece 'evli ve dul/boşanmış' olanlara sorulmuştur

N1772

Evlilikte nikâh durumu da araştırmada ele alınan bir konu olmuştur. Son zamanlarda nikâhsız birlikteklilikler kamuoyunda konuşulur, tartışırlar olmaya başlamıştır. **Nikâhsız beraberliklerin özellikle eğitimli genç kuşaklar arasında yaygınlaşmasına ilişkin bir kanı bulunmaktadır.** Araştırma bulgularına göre toplumun yüzde 85,3'ü evlilik ya-parken hem resmi nikâh hem de dini nikâh yapmıştır. Sadece resmi nikâh yapanlar toplumun yüzde 9,2'sini, sadece dini nikâh yapanlar ise yüzde 2,1'ini oluşturmaktadır. Herhangi bir nikâhi olmaksızın evlilik ilişkisi yaşayanların oranı yüzde 3,4 düzeyindedir. Nikâhsız birlikteklilerin daha çok dul veya boşanmış çiftler arasında yaygın olduğu görülmektedir.

Nikâh durumunuzla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerlidir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Hem resmi hem dini nikâhın var/vardi	Sadece resmi nikâhın var/vardi	Sadece dinî nikâhın var/vardi	Hicri nikâhının yokluğu	Düzen	Toplam
CİNSİYET	Kadın	79,6	10,7	3,3	6,3	0,2	100,0
	Erkek	92,0	7,5	0,4	0,1	0,0	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	100,0	-	-	-	-	100,0
	25 - 34 yaş	87,8	8,5	-	3,7	-	100,0
	35 - 44 yaş	82,6	7,1	0,6	9,3	0,4	100,0
	45 - 54 yaş	82,8	8,5	8,6	0,0	-	100,0
	55 yaş ve üzeri	91,3	8,2	-	0,4	-	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	73,0	7,3	19,7	-	-	100,0
	İlköğretim	88,6	4,6	2,4	4,4	-	100,0
	Lise	82,9	12,5	0,8	3,7	-	100,0
	Üniversite	79,7	19,0	0,3	0,4	0,6	100,0
MEDENİ HAL	Evlî	89,9	8,7	1,3	-	0,1	100,0
	Dul/Bosanmış	62,6	11,8	5,2	20,3	0,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	80,3	4,6	5,3	9,8	-	100,0
	3.001-5.000	93,4	6,2	0,2	0,2	-	100,0
	5.001-10.000	75,3	23,6	0,3	0,2	0,5	100,0
	10.001 TL Üzeri	85,9	14,1	-	-	-	100,0

Evlilikte nikahla ilgili aşağıdaki yargınlara katılıyor musunuz?

Resmi nikâhi, modern evliliğin, dini nikâhi da geleneksel dini değerlere dayalı evliliğin birer uygulaması olarak düşündüğümüzde Türk toplumunda evlilik yaşamında modern değerlerle geleneksel dini değerlerin terkibine dayalı bir kültürel anlayışın hakim olduğunu söyleyebiliriz. Cinsiyet, yaşı, eğitim düzeyi ve gelir durumu bu kültürel tutumda dikkate değer bir farklılığa yol açmaktadır. Başka bir deyişle, cinsiyet, yaş, eğitim ve gelirin hangi düzeyde olduğu fark etmeksizin toplumdaki yaygın kanaat budur.

Evlilikte nikahla ilgili aşağıdaki yargıılara katılıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		KATILIYORUM			
		Nikah çok da önemli degildir	Ressmi nikah yeterlidir	Hem dinî nikah hem de resmi nikah olmazsa	Dini nikah yeterlidir
CİNSİYET	Kadın	20,9	57,3	84,7	5,6
	Erkek	34,0	55,4	87,8	9,2
YAS	18 - 34 yaş	39,0	34,3	94,6	-
	25 - 34 yaş	15,6	27,6	90,6	5,8
	35 - 44 yaş	22,2	30,1	86,7	7,2
	45 - 54 yaş	12,3	60,8	85,8	5,9
	55 yaş ve üzeri	21,6	59,1	85,6	5,5
EGİTİM	Oksula gitmedik	0,1	20,0	94,9	7,0
	İlköğretim	25,4	41,7	90,4	10,5
	Lise	19,4	50,7	82,0	3,6
	Üniversite	24,2	52,9	74,8	3,8
MEDENİ HAL	Evi	16,9	46,0	87,0	10,3
	Bekar	31,2	33,8	86,5	1,2
	Dul/Bağışıklı	31,8	69,4	81,4	6,5
GELİR	3.000 TL altı	15,1	55,3	90,0	9,6
	3.001-5.000	27,4	35,1	90,4	8,0
	5.001-10.000	33,3	52,0	73,7	3,3
	10.001 TL üzeri	34,6	52,1	76,8	3,3

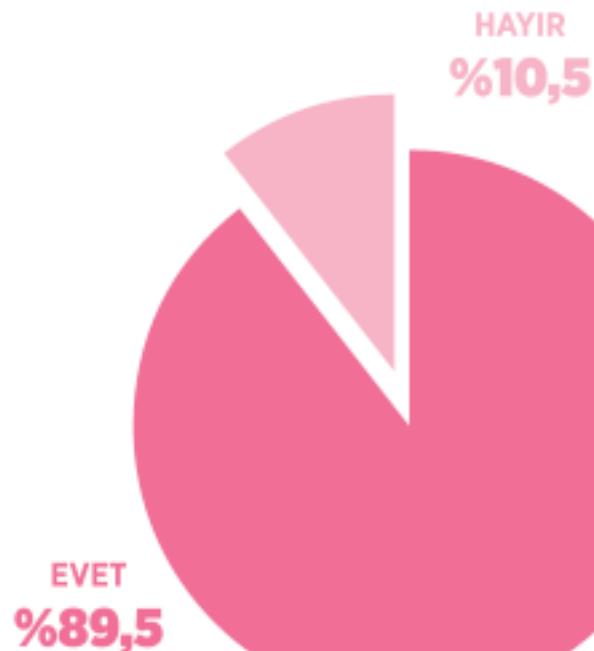
BÖLÜM 2

ÇOCUK SAYISI

- Çocuk sahipliği
- Çocuk isteme durumu
- İdeal çocuk sayısı

Çocuğunuz var mı?

Ailedeki çocuk sayısı, çocuğa verilen değerle, çocuktan bekleniyile ve kadının çalışma durumuyla bağlantılıdır. Geleneksel toplumlarda çocuğun aile bütçesine katkı sağlamaına ilişkin bir bekleni söz konusu iken, modern toplumlarda bu bekleni giderek azalmaktadır. Eğitim çağında çocukların okulda tutulması ve gerekli eğitimi alarak meslek sahibi olması modern toplumlarda çocuklara karşı gelişen yaygın bir tutumdur.

N:172

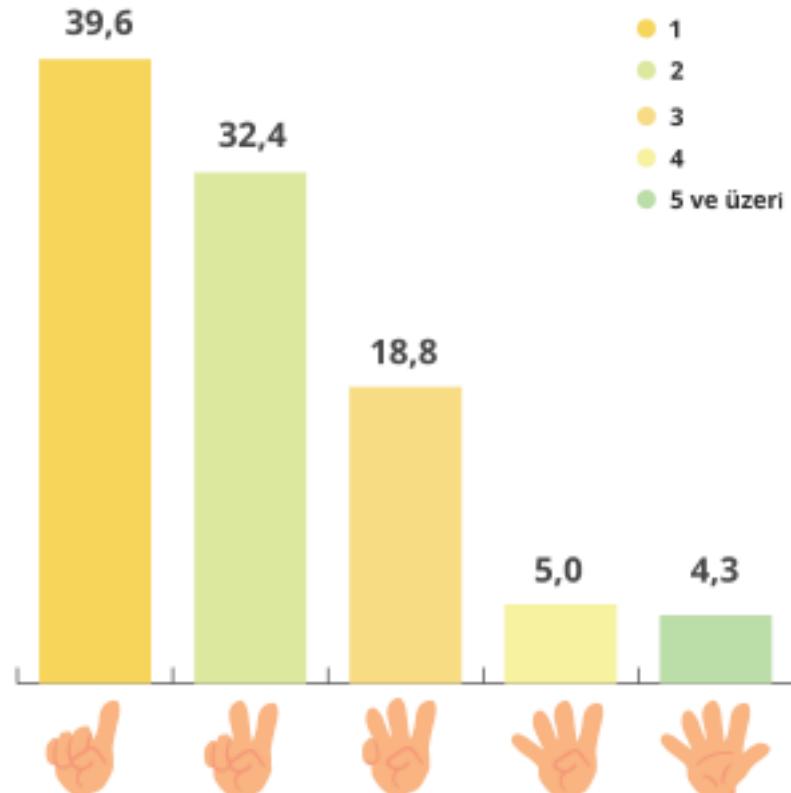
*Bu soru sadece 'evli' ve 'dul/böşanmış' olanlara sorulmuştur.

Çocuğunuz var mı?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik özellikler		Evet	Hayır	Toplam
CİNSİYET	Kadın	87,3	12,6	100,0
	Erkek	92,1	7,9	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	81,9	18,1	100,0
	25 - 34 yaş	75,9	24,1	100,0
	35 - 44 yaş	96,6	3,4	100,0
	45 - 54 yaş	96,0	4,0	100,0
	55 yaş ve üzeri	98,8	1,2	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	80,5	19,5	100,0
	İlköğretim	89,3	10,7	100,0
	Lise	93,0	7,0	100,0
	Üniversite	86,1	13,9	100,0
MEDENİ HAL	Evli	89,0	11,0	100,0
	Düล/Boşanmış	91,9	8,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	82,7	17,3	100,0
	3.001-5.000	93,9	6,1	100,0
	5.001-10.000	90,3	9,7	100,0
	10.001 TL Üzeri	95,9	4,1	100,0

Kaç çocuğuınız var?

*Bu soru sadece 'cocuğu olanlara' sorulmuştur.

N:1772

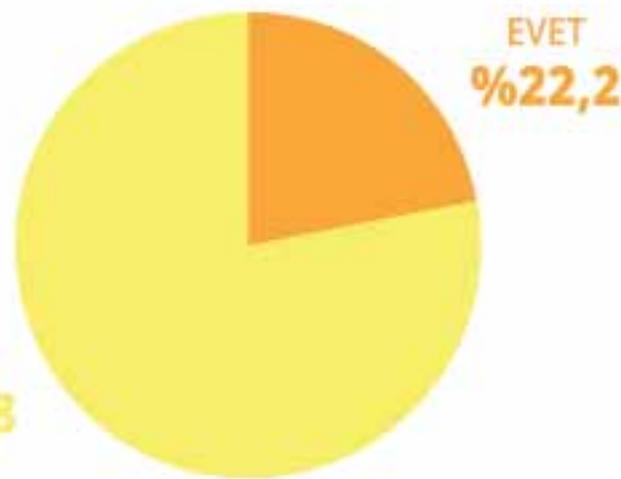
Araştırma bulgularına göre katılımcıların yüzde 39,6'sının tek çocuğu, yüzde 32,4'ünün ise iki çocuğu bulunmaktadır. Bu da tüm katılımcıların dörtte üçünün 2 ve daha az sayıda çocuğu sahip olduğu anlamına gelmektedir. Üç veya Üzeri sayıda çocuğu olanların oranı tüm katılımcıların yüzde 28,1'ini oluşturmaktadır. Çocuk sayısı özellikle genç ve eğitimli kuşaklarda düşme eğilimindedir.

Kaç çocuğunuz var?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		1	2	3	4	5 ve üzeri	Toplam
CİNSİYET	Kadın	38,0	33,8	23,9	2,2	2,1	100,0
	Erkek	41,0	31,0	13,9	7,7	6,3	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	86,1	2,2	0,2	-	11,4	100,0
	25 - 34 yaş	56,3	23,8	6,1	11,1	2,7	100,0
	35 - 44 yaş	20,2	38,8	34,1	4,8	2,0	100,0
	45 - 54 yaş	30,6	42,7	22,5	3,8	0,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	25,5	41,3	25,6	3,5	8,1	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	61,4	14,4	13,6	-	10,6	100,0
	İlköğretim	31,6	31,6	28,0	6,4	2,4	100,0
	Lise	43,7	34,9	10,6	4,8	6,0	100,0
	Üniversite	49,1	34,3	8,8	2,6	5,2	100,0
MEDENİ HAL	Evlı	20,7	47,4	20,8	7,7	3,3	100,0
	Dul/Böşanmış	31,2	24,1	41,6	3,0	0,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	30,0	29,6	30,0	4,1	6,2	100,0
	3.001-5.000	44,1	33,9	12,6	7,0	2,5	100,0
	5.001-10.000	43,6	36,5	13,3	2,8	3,8	100,0
	10.001 TL üzeri	37,9	20,5	30,8	0,7	10,1	100,0

Bir çocuk daha yapmayı düşünüyor musunuz?

*Bu soru sadece "cocugu olanlara" sorulmuştur.

N:1772

Araştırmaya katılanların yüzde 77,8'i bir çocuk daha yapmayı düşünmemektedir. Sahip olunan çocuk sayısı üzerinden bu konudaki oranlara baklığımızda karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır: Tek çocuğu olanların yüzde 76,5'i, iki çocuğu olanların yüzde 75,9'u, 3 çocuğu olanların yüzde 88'i, 4 çocuğu olanların ise yüzde 80'i bir çocuk daha yapmak istememektedir.

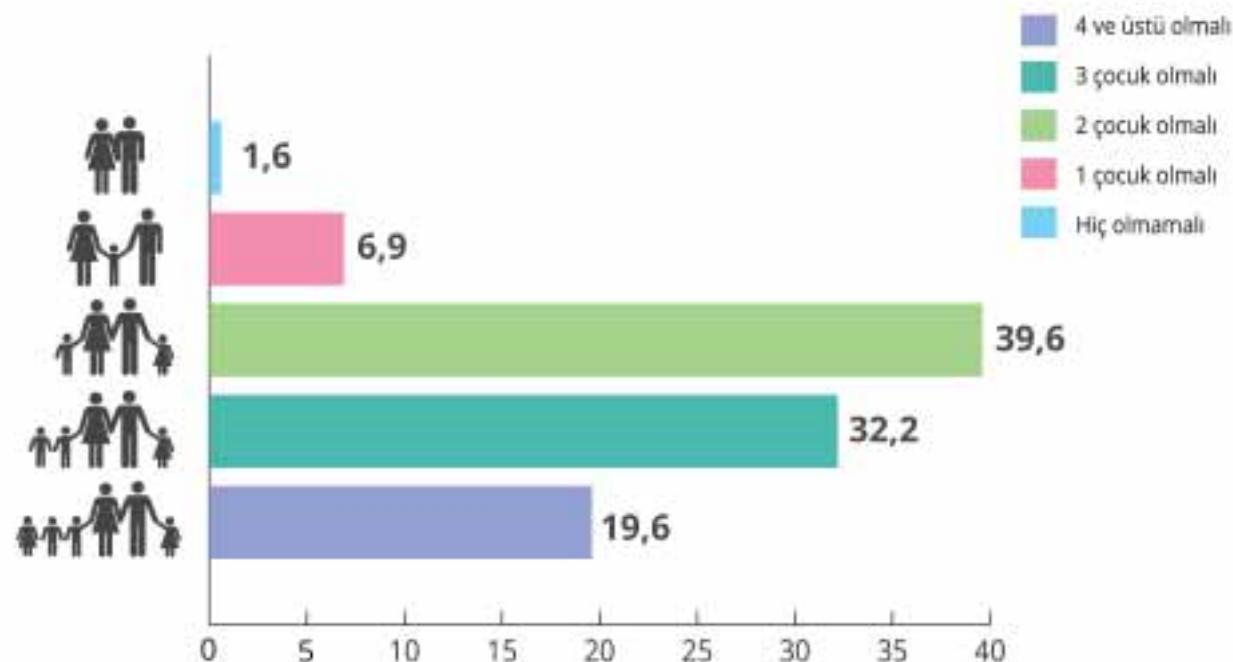
Tek ve iki çocuk isteğinin daha çok yüksek eğitimili ve çalışan kadınlarda yoğunlaştığı görülmektedir.

Bir çocuk daha yapmayı düşünüyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Evet	Hayır	Toplam
CİNSİYET	Ramazan	42,9	57,0	100,0
	Erkek	57,1	42,9	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	48,2	51,3	100,0
	25 - 34 yaş	45,4	54,5	100,0
	35 - 44 yaş	39,6	59,3	100,0
	45 - 54 yaş	7,7	92,3	100,0
	55 yaş ve üzeri	3,8	96,2	100,0
EĞİTİM	Okulu gitmedi	32,3	67,7	100,0
	İlköğretim	23,4	76,6	100,0
	Lise	17,1	82,9	100,0
	Üniversite	26,9	73,1	100,0
MEDENİ HAL	Evi	48,7	51,3	100,0
	Dul/Boşanmış	51,3	48,6	100,0
GEİR	3.000 TL altı	46,7	53,3	100,0
	3.001-5.000	35,6	64,4	100,0
	5.001-10.000	32,5	67,5	100,0
	10.001 TL üzeri	35,6	64,4	100,0
ÇOCUK SAHİPLÜĞÜ	1	23,8	76,2	100,0
	2	34,2	65,8	100,0
	3	11,9	88,1	100,0
	4	10,1	79,9	100,0
	5 ve üzeri	43,6	56,4	100,0

Sizce bir ailenin ideal çocuk sayısı kaç olmalıdır?

Yine katılımlıların yüzde 6,9'u tek çocuğu, yüzde 39,6'sı ise iki çocuğu bir aile için ideal çocuk sayısı olarak kabul etmektedir. Tek ve iki çocuğu ideal görme düzeyi kadınlarında daha fazladır. Zira kadınların yüzde 57,1'i bir aile için ideal çocuk sayısının bir veya iki olmasını belirtmektedir.

Sizce bir ailenin ideal çocuk sayısı kaç olmalıdır?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		1 Çocuk etmek istemek	1 Çocuk etmek istemek	2 Çocuk etmek istemek	3 Çocuk etmek istemek	4 ve Üstü etmek istemek	Toplam
CİNSİYET	Kadın	2,3	7,4	49,7	25,5	15,2	100,0
	Erkek	0,9	6,5	29,5	39,0	24,1	100,0
YAS	18 - 34 yaş	0,2	6,6	29,9	51,4	11,9	100,0
	35 - 44 yaş	1,5	2,4	42,3	35,1	18,7	100,0
	45 - 54 yaş	4,5	5,6	35,0	26,0	28,9	100,0
	55 yaş ve üzeri	0,8	11,5	41,4	34,7	11,6	100,0
	Okula gitmedi	5,0	—	18,0	43,6	33,5	100,0
EDİTİM	İlköğretim	1,4	8,0	37,4	34,3	20,9	100,0
	Lise	0,3	9,9	48,5	25,6	15,7	100,0
	Üniversite	3,5	6,4	36,8	34,1	19,1	100,0
	EVE	1,4	5,5	41,1	26,3	25,7	100,0
MEDENİ HAL	Bekar	2,6	9,4	30,6	46,2	10,7	100,0
	Düli/Böşanmış	0,5	8,7	51,2	31,1	8,6	100,0
	3.000 TL altı	6,7	9,2	40,8	29,8	18,4	100,0
GELİR	3.001-5.000	0,3	6,5	38,6	30,6	23,9	100,0
	5.001-10.000	4,7	4,7	38,7	41,6	10,4	100,0
	10.001 TL Üzeri	1,0	5,2	43,7	26,5	23,5	100,0

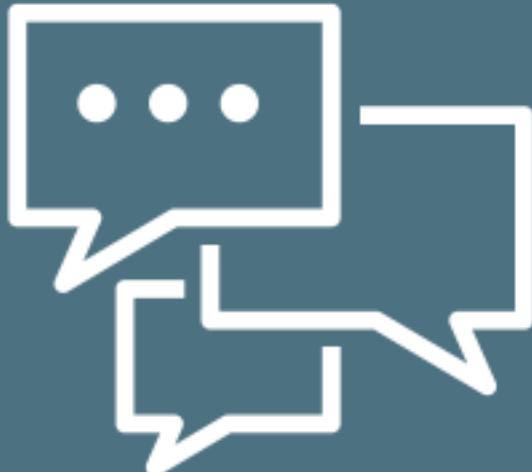
Bir toplumda nüfusun sabit kalması için yıllık ortalama nüfus artısının 2,1 olması gereklidir. Yıllık nüfus artışı bu oranın altında olduğunda nüfus azalma eğilimine girer. Bugün Japonya veya bazı Avrupa ülkelerinin yaşadığı önemli sorunlardan birisi budur. Araştırma bulgularına göre Türkiye'de yıllık nüfus artışı azalma sürecine girmemiş olsa bile ilerde azalmasına neden olacak bir tutum toplumsal düzeyde yaygınlaşmaktadır.

BÖLÜM 3

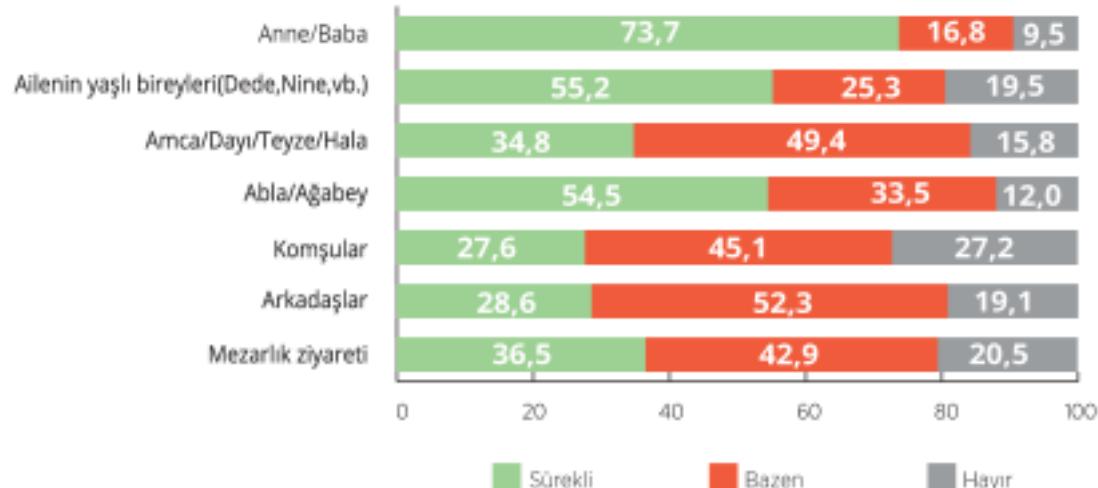
AİLE İÇİ İLİŞKİLER

- Bayram ve özel günlerde ziyaret durumu
- Zor durumlarda başvurulan kişi/kurum
- Aileyle geçirilen zaman
- Aileyle birlikte yapılan etkinlikler
- Anne/ baba tarafı ile olan ilişkiler

Aile içi ilişkiler, aile ile geçirilen süre, aile bireylerinin birbirini ziyareti ve aile bireyleri arasındaki ilişki düzeyi üzerinden test edilmiştir. Öncelikle bayramlarda ve özel günlerde yapılan ziyaretlere bakıldığında katılımlının büyük coğunuğunun anne ve babaları başta olmak üzere ailenin yaşılı bireylerini ziyaret ettiği anlaşılmaktadır. Bu tür ziyaretleri sürekli veya bazen gerçekleştirilenlerin oranı yüzde 80-90 bandında seyretmektedir. Yine katılımcıların yüzde 59,5'i gününün en az 8 saatini ailesiyle birlikte geçirmektedir. Geriye kalanlarda bu süre 8 saatin üzerine çıkmaktadır.

Bayramlarda veya özel günlerde aşağıdakileri ziyaret ediyor musunuz?

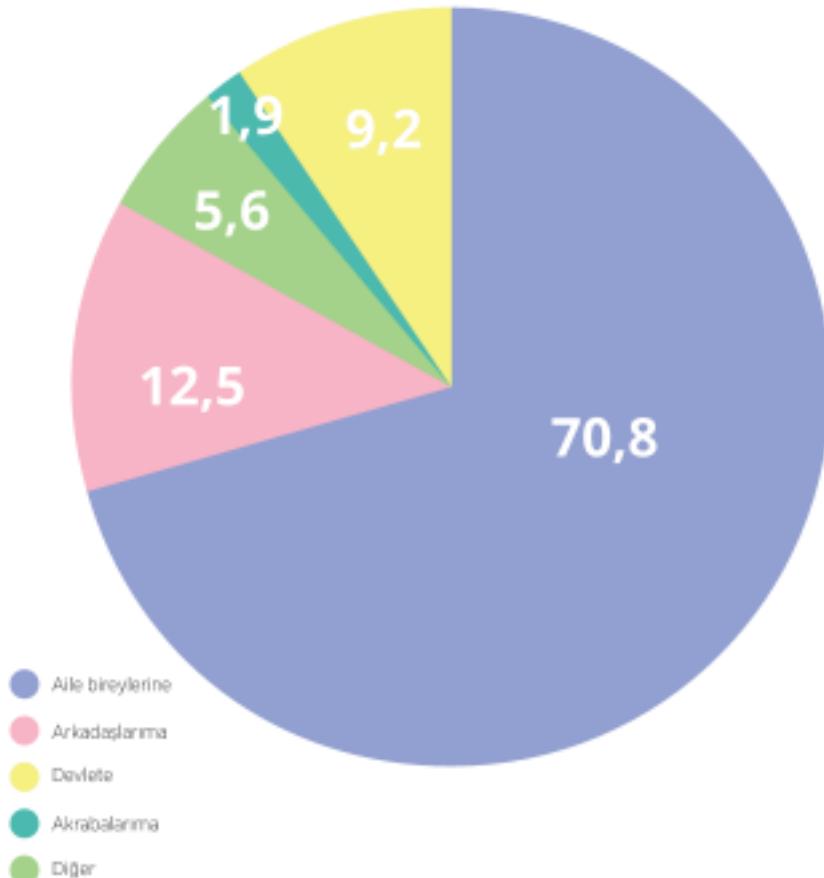
Özel günlerde aile bireylerinin yanı sıra komşu, arkadaş ve mezar ziyareti de yaygın olarak yapılmaktadır. Komşularını ziyaret etmeyenler katılımcıların yüzde 27,1'ini, arkadaşlarını ziyaret etmeyenler yüzde 19,1'ini, mezarlık ziyaretinde bulunmayanlar ise yüzde 10,5'ini oluşturmaktadır. Geriye kalanlar ya sürekli ya da ara sıra bu tür ziyaretlerde bulunmaktadır. Katılımcıların yüzde 36,5'nin bayramlarda veya özel günlerde sürekli, yüzde 42,9'unun ise bazen mezarlıklarını ziyaret etmesi, toplumda vefat eden aile bireylerine karşı yüksek bir vefa duygusunun bulunduğuunu göstermektedir.

Bayramlarda veya özel günlerde aşağıdakileri ziyaret ediyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Özellikler		SÜPERLİ						
		Erkekler	Kadınlar	Aile Üyeleri	İşçiler	İşsizler	Meslektaşları	İşyerinde İşverenler
CİNSİYET	Kadın	64,7	51,4	18,2	47,3	18,9	31,5	31,8
	Erkek	82,6	59,0	41,4	64,8	36,4	35,8	41,3
YAS	18 - 34 yaş	89,0	79,5	76,4	88,3	49,5	55,0	38,9
	25 - 34 yaş	83,2	53,8	33,3	51,1	24,3	38,2	37,6
	35 - 44 yaş	65,8	49,8	36,2	59,1	22,7	38,5	28,5
	45 - 54 yaş	29,7	53,1	25,1	49,7	18,8	35,2	40,7
	55 yaş ve üzeri	68,7	49,3	35,2	31,5	23,1	38,6	39,7
EĞİTİM	Okula gitmedi	84,1	25,9	12,4	80,1	19,6	23,9	54,0
	İlköğretim	70,8	54,9	26,8	46,0	39,4	27,4	26,3
	Lise	81,6	58,9	42,0	61,4	23,0	36,2	40,1
	Üniversite	67,3	56,8	44,6	61,0	31,8	36,4	53,7
MEDENİ HAL	Evin	75,3	60,4	33,4	53,4	28,4	27,3	37,9
	Bekar	84,6	57,5	47,7	71,5	30,9	36,0	37,7
	Büyük/Boşanmış	42,4	25,0	15,1	25,1	17,2	19,8	27,5
GELİR	3.000 TL altı	65,8	48,7	26,7	43,7	29,0	25,0	25,6
	3.001-5.000	78,1	61,3	41,1	61,4	30,6	33,7	37,5
	5.001-10.000	77,1	49,8	32,6	55,2	19,3	23,0	52,8
	10.001 TL Üzeri	70,8	64,7	37,5	57,8	24,7	35,0	34,6

Başınız sıkıştığında ya da başınıza bir şey geldiğinde öncelikle kime başvurursunuz?

Aile bireylerinin zor zamanlarda birbirlerine başvurmaları, ailedeki dayanışma ve yardımlaşma duygusunu gösterir. Araştırmaya katılanların yüzde 70,8'i başı sıkıştığında, yüzde 59,6'sı ise paraya ihtiyacı olduğunda öncelikle aile bireylerinden birine müracaat etmektedir. Bu veri, Türkiye'de aile bireyleri arasında güçlü bir dayanışma bağının sürmekte olduğunu göstermektedir. Ne var ki, eğitim düzeyinin yükselmesiyle birlikte zor zamanlarda aile bireylerinden birine müracaat etme eğilimi düşmektedir. Zira üniversite eğitimi alanlar, böyle durumlarda devlete veya bankaya da müracaat etme eğilimindedirler.

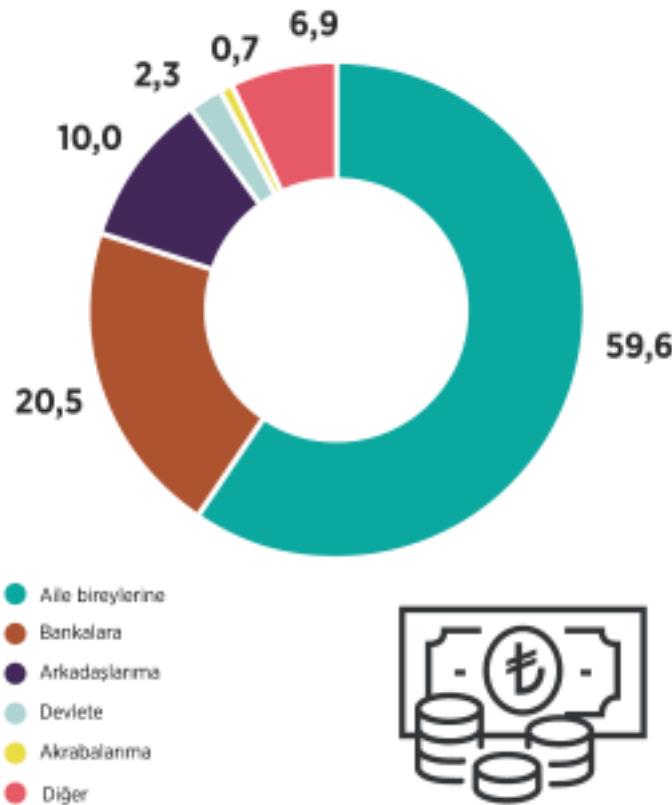
Başınız sıkıştığında ya da başınıza bir şey geldiğinde öncelikle kime başvurursunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Aile bireylerine	Akrabalara	Akrabalarına	Devletle	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	65,2	1,7	13,8	5,8	13,5	100,0
	Erkek	76,3	2,2	11,2	5,5	4,8	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	96,6	-	2,5	-	1,0	100,0
	25 - 34 yaş	65,9	2,6	14,8	2,2	14,6	100,0
	35 - 44 yaş	67,0	2,5	13,5	10,9	6,2	100,0
	45 - 54 yaş	68,1	2,3	15,9	6,8	6,9	100,0
	55 yaş ve üzeri	66,0	0,9	10,4	7,6	15,2	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	48,0	11,7	9,8	-	30,6	100,0
	İlköğretim	63,8	1,8	14,0	8,3	12,2	100,0
	Lise	81,2	0,9	9,8	3,2	3,9	100,0
	Üniversite	76,9	1,8	13,2	3,5	4,6	100,0
MEDENİ HAL	Evlî	65,8	2,3	14,8	5,9	11,1	100,0
	Bekar	85,4	1,9	6,4	2,2	4,1	100,0
	Dul/Böşanmış	64,4	0,3	14,1	11,1	10,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	60,6	2,5	8,6	10,4	18,0	100,0
	3.001-5.000	72,5	1,9	17,1	4,1	4,4	100,0
	5.001-10.000	85,2	1,7	7,6	2,8	2,6	100,0
	10.001 TL üzeri	64,6	0,3	14,5	0,1	20,5	100,0

Paraya ihtiyacınız olduğunda öncelikle kime başvurursunuz?

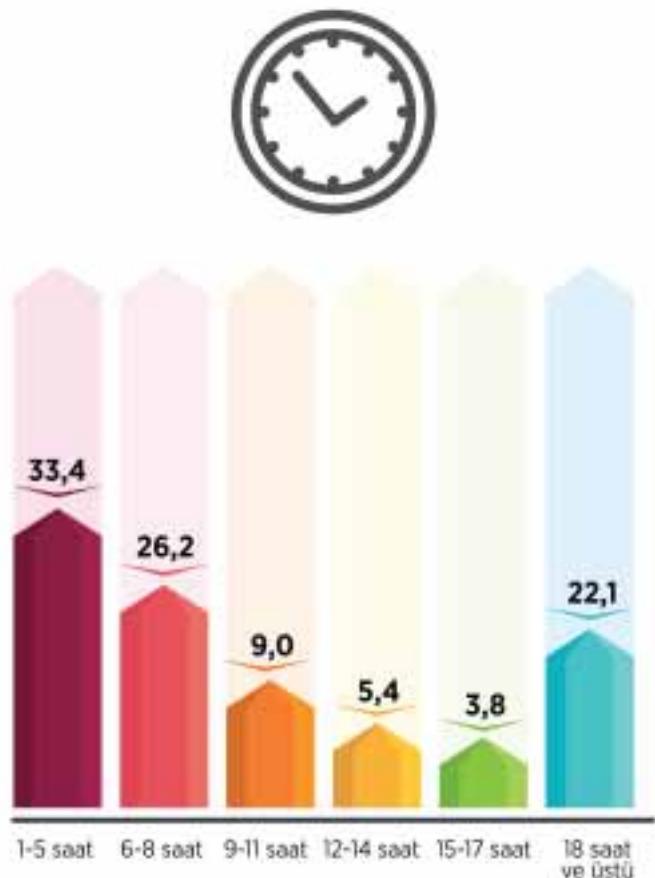
* Demografik özelliklere göre analiz

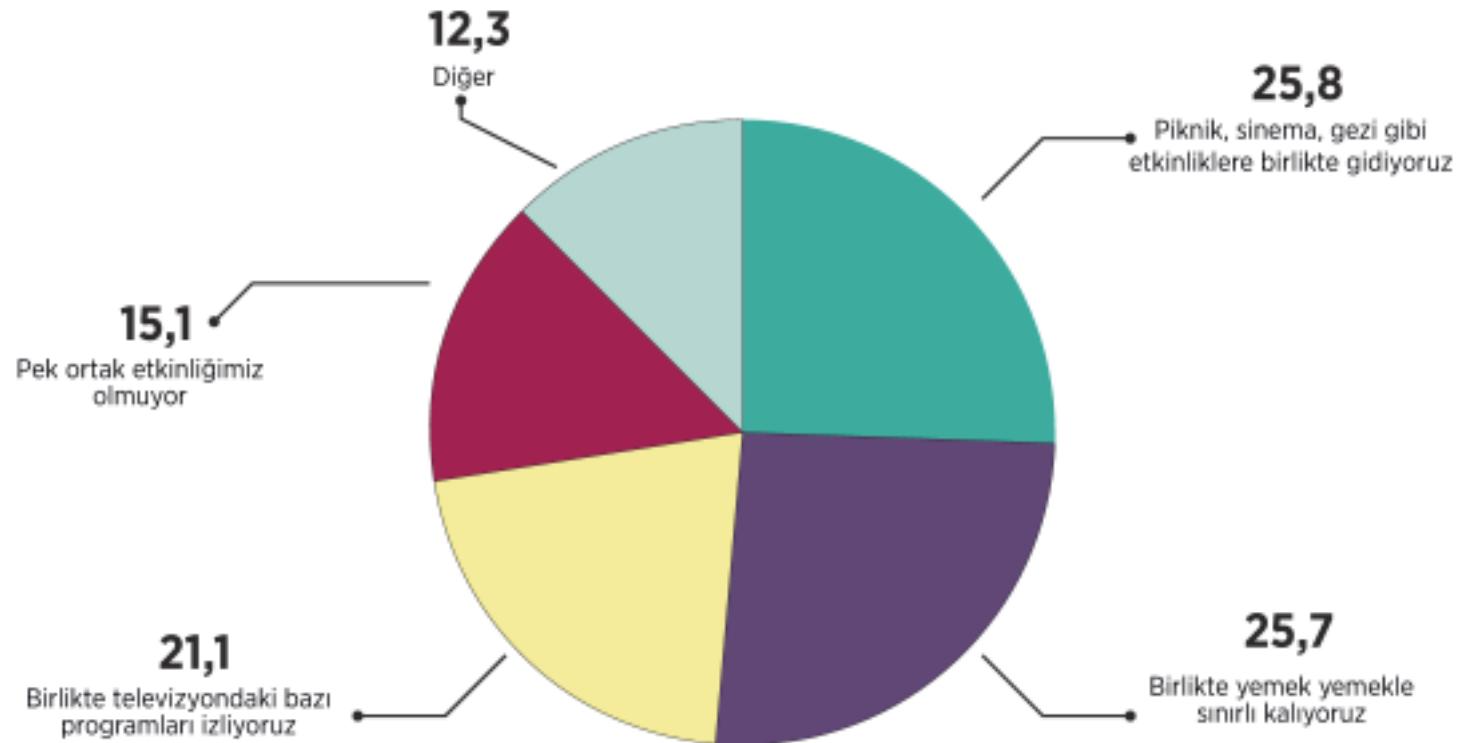
Demografik Bilgiler		Alle bireylerine	Akrabalara	Arkadaşlarına	Devlete	Bankalara	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	59,3	0,6	9,4	2,8	16,4	11,6	100,0
	Erkek	59,9	0,9	10,5	1,8	24,7	2,2	100,0
YAS	18 - 24 yaş	69,1	-	4,4	-	26,5	-	100,0
	25 - 34 yaş	59,6	-	11,5	2,5	9,5	17,0	100,0
	35 - 44 yaş	66,3	1,2	5,4	2,8	19,7	4,6	100,0
	45 - 54 yaş	51,6	2,1	9,5	3,0	25,0	8,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	51,1	0,6	21,2	3,5	22,9	0,7	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	70,4	-	5,0	2,8	4,0	17,9	100,0
	İlköğretim	51,2	0,4	12,3	2,0	25,2	8,9	100,0
	Lise	69,6	1,4	5,4	3,5	16,1	3,9	100,0
	Üniversite	64,4	0,6	11,9	1,0	18,4	3,8	100,0
MEDENİ HAL	Evli	55,2	1,1	11,6	3,0	20,2	8,9	100,0
	Bekar	71,2	0,3	4,3	-	21,7	2,7	100,0
	Dul/Böşanmış	57,2	-	14,3	3,3	19,6	5,6	100,0
GELİR	3.000 TL altı	61,8	0,3	8,6	1,7	13,4	14,2	100,0
	3.001-5.000	55,0	1,1	13,8	2,9	24,4	2,8	100,0
	5.001-10.000	67,1	0,5	4,0	2,5	20,4	5,6	100,0
	10.001 TL üzeri	59,1	0,9	7,5	-	29,5	3,2	100,0

Gününüzün ortalama kaç saatini ailenizle birlikte bir arada geçiriyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		1-5 saat	6-8 saat	9-11 saat	12-14 saat	15-17 saat	18 saat ve Üstü	Toplam
CİNSİYET	Kadın	35,7	23,2	6,4	2,8	4,2	28,7	100,0
	Erkek	31,1	30,2	11,7	8,0	3,4	15,6	100,0
YAŞ	16 - 24 yaş	56,7	15,7	2,3	—	—	25,4	100,0
	25 - 34 yaş	27,7	33,7	14,3	3,6	3,8	17,0	100,0
	35 - 44 yaş	34,9	23,3	8,2	5,1	2,6	32,9	100,0
	45 - 54 yaş	20,1	33,2	12,6	12,0	3,6	15,4	100,0
	55 yaş ve Üzerrü	31,7	21,5	6,0	4,4	10,4	26,1	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	80,3	9,0	1,3	—	—	17,8	100,0
	İlköğretim	30,5	30,7	9,7	5,2	3,8	30,1	100,0
	Lise	32,8	25,4	10,9	6,1	5,4	23,3	100,0
	Üniversite	31,9	27,0	6,1	6,1	2,3	26,6	100,0
MEDENİ HAL	Evli	25,1	31,1	11,6	6,4	5,5	30,5	100,0
	Bekar	53,1	18,7	3,4	3,9	0,1	30,8	100,0
	Düล/Boşanmış	33,1	17,8	8,0	3,8	3,2	36,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	27,8	24,0	7,6	6,0	2,1	33,4	100,0
	3.001-5.000	40,5	26,3	10,2	3,6	3,7	15,7	100,0
	5.001-10.000	18,3	30,8	9,6	7,0	7,5	16,8	100,0
	10.001 TL Üzeri	25,0	22,1	5,0	11,5	1,1	35,4	100,0

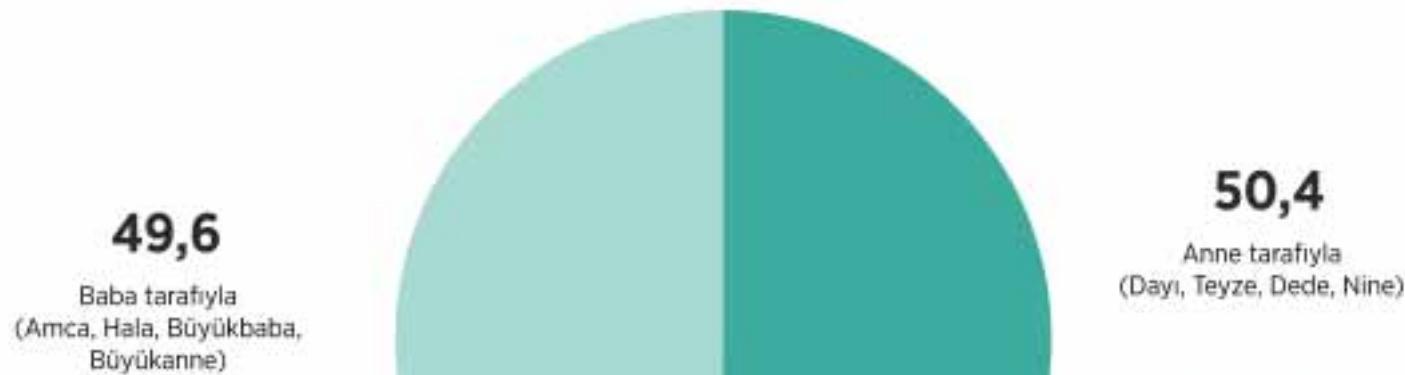
Ailenizle birlikte genelde ne tür etkinlikleri paylaşıyorsunuz?

Ailenizle birlikte genelde ne tür etkinlikleri paylaşıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Pek çok etkinliğin olup olduğu	Birlikte yemek yemeyle şartlı kalıyor	Birlikte televerenlikli bir programın izlendi	Pek çok, ailenin, büyük bir etkileşime katkıda bulup olduğu	Düzen	Toplam
CİNSİYET	Kadın	16,3	27,4	30,3	25,8	11,0	100,0
	Erkek	13,9	24,0	31,9	26,5	13,7	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	21,8	17,3	15,0	18,5	22,4	100,0
	25 - 34 yaş	12,2	33,2	25,0	20,0	9,6	100,0
	35 - 44 yaş	12,9	20,6	16,0	43,0	7,6	100,0
	45 - 54 yaş	15,8	23,2	19,8	34,8	6,3	100,0
	55 yaş ve üzeri	16,9	28,3	24,3	11,8	18,7	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	11,7	33,9	5,3	16,5	12,6	100,0
	İlköğretim	13,5	28,1	21,6	21,9	15,0	100,0
	Lise	21,5	75,9	23,4	30,2	9,1	100,0
	Üniversite	11,6	18,1	19,7	31,3	10,2	100,0
MEDENİ HAL	Evli	12,5	26,9	25,1	26,5	8,9	100,0
	Bekar	13,7	25,1	11,0	21,3	19,4	100,0
	Du/Boşanmış	12,7	20,8	20,3	31,6	16,6	100,0
GELİR	3.000 TL altı	19,6	34,0	25,7	23,0	6,8	100,0
	3.001-5.000	14,8	23,1	18,9	20,9	16,4	100,0
	5.001-10.000	11,0	25,3	18,6	37,3	9,8	100,0
	10.001 TL üzeri	6,5	32,6	21,5	36,8	1,6	100,0

Aile bireyleri olarak daha çok anne tarafıyla mı yoksa baba tarafıyla mı ilişkiniz var?

Aile bireyleri olarak daha çok anne tarafıyla mı yoksa baba tarafıyla mı ilişkiniz var?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Anne tarafıyla (dayı, torunu, dede, nilü)	Baba tarafıyla (amca, hala, büyükbaşa, büyükanne)	Toplam
CİNSİYET	Kadın	62,0	35,0	100,0
	Erkek	38,0	61,0	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	46,3	53,8	100,0
	25 - 34 yaş	38,9	61,1	100,0
	35 - 44 yaş	47,6	52,4	100,0
	45 - 54 yaş	58,1	41,9	100,0
	55 yaş ve üzeri	76,5	25,4	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	57,8	42,2	100,0
	İlköğretim	42,8	57,2	100,0
	Lise	59,6	40,4	100,0
	Üniversite	54,8	45,2	100,0
MEDENİ HAL	Evlí	50,0	50,0	100,0
	Bekar	51,3	48,8	100,0
	Dülfüsunanmış	50,3	49,7	100,0
GELİR	3.000 TL altı	45,4	54,6	100,0
	3.001-5.000	54,3	45,8	100,0
	5.001-10.000	50,3	49,7	100,0
	10.001 TL Üzeri	47,8	52,2	100,0

BÖLÜM 4

YAŞLI BAKIMI VE AİLE

- Ailede birlikte yaşanılan kişiler
- Aile büyüklerinin nerede/kiminle yaşadığı durumu
- Aile büyüklerine karşı yükümlülükler
- Aile büyükleriyle birlikte yaşamayı isteme durumu
- Yaşlı bakımıyla ilgili düşünceler
- Yaşlanıldığında yaşamak istenilen yer
- Yaşlı bakımıyla ilgili devlete düşen sorumluluklar

Anne-baba ve çocuklarının dışında ailenizde sizinle birlikte yaşayan herhangi biri var mı? Varsa kimdir?

Türkiye, nüfusu giderek yaşlanan bir ülke konumuna gelmektedir. Bu da beraberinde yaşı bakım sorununu getirmektedir. Yaşlıların ailelerinin yanında mı yoksa profesyonel kurumlarda mı bakılacağı konusu, imkânların yanı sıra toplumsal değerlerle de bağlantılıdır. Araştırma bulgularına göre katılımcıların yüzde 4,6'sının ailesinde dede veya nine gibi yaşı biri bulunmaktadır

Anne-baba ve çocuklarının dışında ailenizde sizinle birlikte yaşayan herhangi biri var mı? Varsa kimdir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Yoktur	Niğde/İzmir/İstanbul	Dede/baba/Ülkelâle Baba	Ancak Dayı	Hala/yeze	Yakın bir akrabamız	Evin İşmîercisi	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	83,1	3,9	0,8	1,6	0,5	-	0,7	10,3	100,0
	Erkek	88,1	3,1	2,4	1,5	0,3	2,7	0,0	1,9	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	90,8	3,4	1,0	4,8	-	-	-	-	100,0
	25 - 34 yaş	86,8	3,6	1,2	-	0,4	4,5	-	3,8	100,0
	35 - 44 yaş	79,3	2,6	3,3	0,5	0,7	1,3	0,1	12,2	100,0
	45 - 54 yaş	90,5	3,5	1,4	-	0,1	-	-	4,5	100,0
	55 yaş ve üzeri	80,0	3,0	0,8	5,4	0,8	-	-	10,0	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	90,5	-	-	-	-	-	-	9,5	100,0
	İlköğretim	84,7	2,1	1,9	1,4	-	2,7	-	7,1	100,0
	Lise	85,3	3,1	0,8	2,6	0,8	-	1,2	6,2	100,0
	Üniversite	87,5	5,9	2,4	0,6	0,9	-	0,2	2,6	100,0
MEDENİ HAL	Evli	85,7	4,1	1,9	1,3	0,6	2,2	0,1	4,1	100,0
	Bekar	89,3	0,8	1,4	3,0	-	-	-	5,6	100,0
	Du/Boşanmış	77,3	2,3	0,6	-	-	-	2,7	17,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	81,6	3,9	2,2	2,5	-	-	-	10,8	100,0
	3.001-5.000	87,8	2,6	1,1	1,7	0,6	3,0	-	3,5	100,0
	5.001-10.000	88,1	1,2	1,7	0,1	1,0	-	1,7	6,1	100,0
	10.001 TL üzeri	82,0	13,5	2,7	-	-	-	0,8	1,1	100,0

Büyükanneniz kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor? (babanın annesi)

* Demografik özelliklere göre analiz

		Gençlik (18-24)	Genç (25-34)	Orta (35-44)	Uzun (45-54)	Uzun+ (55 yaş ve üzeri)	Uzun+ (55 yaş ve üzeri)	Uzun+ (55 yaş ve üzeri)
CİNSİYET	Kadın	84,6	5,0	1,4	3,3	5,3	0,3	100,0
	Erkek	74,3	6,7	1,9	1,8	14,9	0,3	100,0
YAS	18 - 24 yaş	44,2	7,5	0,6	4,8	43,1	-	100,0
	25 - 34 yaş	86,6	5,7	1,7	0,7	7,4	0,1	100,0
	35 - 44 yaş	78,9	8,3	3,6	3,8	4,7	0,7	100,0
	45 - 54 yaş	86,4	3,3	1,7	4,2	3,7	0,7	100,0
	55 yaş ve üzeri	92,0	1,9	0,1	0,3	0,7	-	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	95,2	4,8	-	-	-	-	100,0
	İlköğretim	80,0	5,4	3,2	3,3	9,1	-	100,0
	Lise	78,1	5,5	1,6	1,7	11,4	0,7	100,0
	Üniversite	76,7	7,8	0,6	0,9	15,5	0,5	100,0
MEDENİ HAL	Evet	81,0	7,7	2,2	1,9	5,9	0,3	100,0
	Bekar	65,5	4,1	1,0	3,0	26,1	0,2	100,0
	İtib/Boşanmış	96,2	0,7	-	-	2,4	0,5	100,0
GELİR	3.000 TL altı	82,5	5,4	1,7	3,2	6,1	0,3	100,0
	3.001-5.000	77,7	5,5	1,7	3,6	13,7	0,4	100,0
	5.001-10.000	75,7	10,2	2,8	0,2	11,3	0,3	100,0
	10.001 TL üzeri	79,5	12,9	0,1	1,2	6,4	-	100,0

Büyükbabanız kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor?
(babanın babası)

* Demografik özelliklere göre analiz

	Demografik Özellikler								Toplam
	Genel	Erkek	İstihdamlı	İstihdamsız	İşsiz	İşsiz İşçi	İşçi	İşçi İşçi	
CİNSİYET	Kadın	91,0	4,4	0,6	0,3	1,9	—	—	100,0
	Erkek	81,8	4,9	2,8	1,4	8,7	0,1	0,3	100,0
YAS	18 - 14 yaş	71,8	6,5	1,0	4,6	13,8	—	0,3	100,0
	25 - 34 yaş	76,5	5,2	2,1	0,0	12,5	—	—	100,0
EDİTİM	35 - 44 yaş	92,4	5,6	0,6	—	1,7	0,2	0,1	100,0
	45 - 54 yaş	96,0	3,3	0,1	—	1,6	—	—	100,0
MEDELİ HAL	55 yaş ve üzeri	97,6	1,3	—	—	1,7	—	—	100,0
	Okula gitmedi	90,0	—	—	—	—	—	—	100,0
GELİR	İlköğretim	88,9	4,6	1,7	—	4,8	—	—	100,0
	Lise	85,6	4,6	0,7	2,5	6,3	0,2	0,1	100,0
GELİR	Üniversite	80,9	5,8	5,4	0,8	8,7	—	0,5	100,0
	Evli	85,8	6,1	1,7	0,2	6,5	—	—	100,0
GELİR	Bekar	84,6	3,1	2,3	3,6	6,7	0,2	0,4	100,0
	BüyükBaba	98,3	0,4	0,2	—	0,9	—	0,3	100,0
GELİR	3.000 TL Altı	89,7	4,9	0,2	0,4	6,9	—	—	100,0
	3.001-5.000	88,8	1,7	0,4	1,5	7,2	0,1	0,3	100,0
	5.001-10.000	81,4	8,9	5,6	0,7	5,6	—	—	100,0
	10.001 TL Üzeri	73,8	12,5	7,4	—	6,3	—	—	100,0

Nineniz kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor? (annenin annesi)

* Demografik özelliklere göre analiz

		Genel ortalamalar	18-24 yaş	25-34 yaş	35-44 yaş	45-54 yaş	55 yaş ve üzeri	Üniversite	İlköğretim	Orta	Okula gitmedi	İlköğretim	Orta	Üniversite	Evli	Bekar	Dul/Böşahmetli	5.000 TL altı	5.001-5.000	5.001-10.000	10.001 TL Üzeri
CİNSİYET	Yaş	Kadın	70,2	7,7	10,3	5,2	5,4	-	0,1	100,0	Erkek	75,5	5,4	5,0	0,4	13,4	0,3	-	100,0		
		Yazılım	25,3	7,5	6,8	16,4	44,0	-	-	100,0	Yazılım	73,0	5,0	14,0	3,0	6,6	9,4	-	100,0		
YAZ	18 - 24 yaş	69,0	13,5	12,5	1,0	3,6	9,3	11,1	-	100,0	69,0	13,5	12,5	1,0	3,6	9,3	11,1	-	100,0		
	25 - 34 yaş	94,4	1,8	1,2	0,7	1,5	-	0,4	-	100,0	94,4	1,8	1,2	0,7	1,5	-	0,4	-	100,0		
	35 - 44 yaş	97,9	1,3	0,4	-	0,3	-	-	-	100,0	97,9	1,3	0,4	-	0,3	-	-	-	100,0		
	45 - 54 yaş	98,2	-	-	-	-	-	-	-	100,0	98,2	-	-	-	-	-	-	-	100,0		
	55 yaş ve üzeri	98,9	-	-	-	-	-	-	-	100,0	98,9	-	-	-	-	-	-	-	100,0		
EGITİM	Okula gitmedi	58,2	-	41,8	-	-	-	-	-	100,0	58,2	-	41,8	-	-	-	-	-	100,0		
	İlköğretim	76,8	7,5	7,8	-	8,6	-	-	-	100,0	76,8	7,5	7,8	-	8,6	-	-	-	100,0		
	Orta	69,8	5,7	6,0	9,4	8,8	0,3	-	-	100,0	69,8	5,7	6,0	9,4	8,8	0,3	-	-	100,0		
	Üniversite	20,3	6,6	4,3	3,5	14,3	0,6	0,4	-	100,0	20,3	6,6	4,3	3,5	14,3	0,6	0,4	-	100,0		
MEDENİ HAL	Evlî	82,5	7,0	4,7	1,7	4,5	0,4	0,1	-	100,0	82,5	7,0	4,7	1,7	4,5	0,4	0,1	-	100,0		
	Bekar	45,9	7,6	11,3	9,5	14,8	0,6	-	-	100,0	45,9	7,6	11,3	9,5	14,8	0,6	-	-	100,0		
	Dul/Böşahmetli	82,1	4,8	14,5	-	5,4	0,3	0,2	-	100,0	82,1	4,8	14,5	-	5,4	0,3	0,2	-	100,0		
GELİR	5.000 TL altı	24,8	7,6	11,6	1,3	4,7	0,4	-	-	100,0	24,8	7,6	11,6	1,3	4,7	0,4	-	-	100,0		
	5.001-5.000	24,2	4,1	3,7	6,1	12,5	0,2	0,1	-	100,0	24,2	4,1	3,7	6,1	12,5	0,2	0,1	-	100,0		
	5.001-10.000	65,8	8,7	14,1	6,8	10,7	-	-	-	100,0	65,8	8,7	14,1	6,8	10,7	-	-	-	100,0		
	10.001 TL Üzeri	24,9	11,4	3,4	1,0	6,5	1,8	-	-	100,0	24,9	11,4	3,4	1,0	6,5	1,8	-	-	100,0		

Dedeniz kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor? (annenin babası)

Hayatta değil	87,2
Kendi başına yaşıyor	4,7
Biz bakıyoruz	3,7
Amcam bakıyor	3,3
Halam bakıyor	0,9
Huzur evinde kalıyor	0,1
Bakıcısıyla yaşıyor	0,1

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik özellikler		Toplam	18-24 yaş	25-34 yaş	35-44 yaş	45-54 yaş	55 yaş ve üzeri	Üniversite	Lise	İlköğretim	Okula gitmedi	Cinsiyet	Yaş	Medeni hal	Çalışma durumu
CİNSİYET	Kadın	85,2	4,4	4,4	1,7	4,2	0,1	-	-	-	100,0	YAŞ	EGİTİM	MEDENİ HAL	ÇALIŞMA DURUMU
	Erkek	89,2	3,9	2,3	-	5,3	-	0,3	100,0	-	-				
YAŞ	18 - 24 yaş	71,4	6,6	3,2	-	18,6	-	0,2	100,0	-	-				
	25 - 34 yaş	88,3	0,9	3,2	3,7	3,9	-	-	-	100,0	-				
	35 - 44 yaş	80,3	2,1	8,8	-	3,6	-	0,1	100,0	-	-				
	45 - 54 yaş	97,0	1,2	0,6	-	0,9	0,3	-	100,0	-	-				
	55 yaş ve üzeri	99,3	0,5	-	-	0,1	-	-	100,0	-	-				
EGİTİM	Okula gitmedi	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	EGİTİM	MEDENİ HAL	ÇALIŞMA DURUMU	Çalışan
	İlköğretim	90,0	3,9	5,2	-	0,9	-	-	100,0	-	-				
	Lise	86,4	3,1	1,5	1,9	6,8	0,2	0,1	100,0	-	-				
	Üniversite	78,3	4,7	1,9	1,9	12,7	-	0,5	100,0	-	-				
MEDENİ HAL	Evi	90,8	2,9	1,3	1,4	3,4	0,1	-	100,0	-	-				
	Bekar	81,0	6,5	2,4	-	5,6	-	0,4	100,0	-	-				
	Duş/Bağışlı	80,2	1,4	1,4	-	0,9	-	0,2	100,0	-	-				
ÇALIŞMA DURUMU	3.000 TL altı	85,1	5,1	8,6	11,6	4,5	-	-	100,0	-	-				
	3.001-5.000	95,5	1,0	0,7	0,3	2,2	0,1	0,1	100,0	-	-				
	5.001-10.000	79,2	5,3	1,6	2,8	10,9	-	0,2	100,0	-	-				
	10.000 TL Üzeri	81,9	17,4	0,6	-	6,1	-	-	100,0	-	-				

Yaşlandıkları zaman anne veya babanıza bakmakla yükümlü olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Bilindiği gibi, yaşlı kadınlar genel bir eğilim olarak iki nedenden dolayı erkeklerle göre daha fazla oranda duł kalmakta, dolayısıyla bakıma muhtaç hale gelmektedirler. Birinci, yaşam beklenisiyle ilgilidir. Birçok toplumda kadınarda yaşam beklenisi erkeğe göre daha fazladır. İkinci de, kadınların bir kısmı kendilerinden yaşlı erkeklerle evlenmektedirler. Kendinden yaşlı eş vefat edince kadın doğal olarak duł kalmaktadır. İki durum da yaşlı kadınların oransal olarak yaşlı erkeklerden daha fazla sayıda olmasına yol açmaktadır. Bu da doğal olarak çocukların yanında kalan yaşlı kadın oranını erkeğe göre artırmaktadır.

Araştırmaya katılanların yüzde 96,9'u "yaşlandıkları zaman anne ve babalarına bakmakla yükümlü" olduğunu düşünmektedir. Bu tür bir yükümlülük hissetmeyenlerin oranı yalnızca yüzde 3,1 düzeyindedir. Bu düşünce yaşlı eve düşük eğitimli kuşağın yanı sıra genç ve yüksek eğitimlilerde de yüksektir. Araştırma bulgularına göre 18-24 yaş aralığındaki gençlerin yüzde 94,2'si, üniversite eğitimi alanların da yüzde 92,2'si yaşlandıktan zaman anne ve babalarına bakma yükümlülüğü hissetmektedir.

Yaşlandıkları zaman anne veya babanıza bakmakla yükümlü olduğunuzu düşünüyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Evet	Hayır	Toplam
CİNSİYET	Kadın	95,9	4,1	100,0
	Erkek	97,9	2,1	100,0
YAS	18 - 24 yaş	94,2	5,8	100,0
	25 - 34 yaş	96,6	3,4	100,0
	35 - 44 yaş	97,7	2,3	100,0
	45 - 54 yaş	97,9	2,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	98,4	1,6	100,0
EĞİTİM	Okulu geçmedi	95,0	5,0	100,0
	İlköğretim	99,9	0,1	100,0
	Lise	95,0	5,0	100,0
	Üniversite	92,2	7,8	100,0
MEDENİ HAL	Evli	97,0	3,0	100,0
	Bekar	96,2	3,8	100,0
	İlu/Beşarimlı	97,7	2,3	100,0
GELİR	3.000 TL altı	97,3	2,7	100,0
	3.001-5.000	96,7	3,3	100,0
	5.001-10.000	97,3	2,7	100,0
	10.001 TL üzeri	94,5	5,5	100,0

Eşinizin anne ve babasının sizin yanınızda kalmasını ister misiniz?

* Demografik özelliklere göre analiz

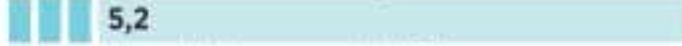
İkisinin de kalmasını isterim

İkisinin de kalmasını istemem

Annesinin kalmasını isterim babasının değil

Babasının kalmasını isterim ama annesinin değil

Diger

* Bu soru sadece 'evli' olanlara sorulmuştur.

N/1475

Benzer bir yükümlülük eşin anne ve babasına karşı da hissedilmekte birlikte bu oran öz anne ve babaya göre daha düşük düzeydedir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların yüzde 61,2'si yaşandıklarında eşinin anne ve babasının kendi yanında kalmasına sıcak bakmaktadır. İkisinin de kalmasını istemeyenlerin oranı yüzde 22,9 düzeyindedir. Bu eğilim kadınlarla daha fazladır. Kadınların yüzde 29,8'likisinin de kalmasını istemezken bu oran erkeklerde yüzde 16,5'e düşmektedir.

Demografik Bilgiler		Annemin anne kalmasını isterim değil	Babasının kalmasını isterim anne istemem değil	Makulde istemem isterim	İkisinin de kalmasını istemem	Ortalama Düzen	Toplam
CİNSİYET	Kadın	5,6	0,9	55,7	29,8	15,9	100,0
	Erkek	6,5	2,6	65,1	16,5	6,4	100,0
YAS	18 - 24 yaş	—	—	68,5	31,5	—	100,0
	25 - 34 yaş	7,3	—	75,0	9,8	7,9	100,0
	35 - 44 yaş	4,9	5,1	50,2	35,1	4,7	100,0
	45 - 54 yaş	7,3	6,9	73,7	13,0	11,6	100,0
	55 yaş ve üzeri	5,7	1,2	45,5	33,3	15,2	100,0
EĞİTİM	Okulu gitmedi	12,7	—	33,3	34,3	19,7	100,0
	İlköğretim	5,9	1,5	65,5	23,9	2,6	100,0
	Lise	7,5	2,9	58,5	19,0	12,1	100,0
	Üniversite	6,1	1,5	61,6	23,2	7,7	100,0
MEDENİ HAL	Evli	5,2	1,8	61,2	22,9	9,0	100,0
GELİR	3.000 TL altı	5,3	1,3	76,3	8,8	8,0	100,0
	3.001-5.000	3,7	2,2	52,4	33,0	8,7	100,0
	5.001-10.000	9,4	1,7	57,1	19,5	12,3	100,0
	10.001 TL üzeri	0,3	—	73,5	33,2	5,1	100,0

Eşiniz, anne ve babanızın sizinle kalmasını istiyor mu/ister mi?

* Demografik özelliklere göre analiz

*Bu soru sadece evli olanlara sorulmuştur.

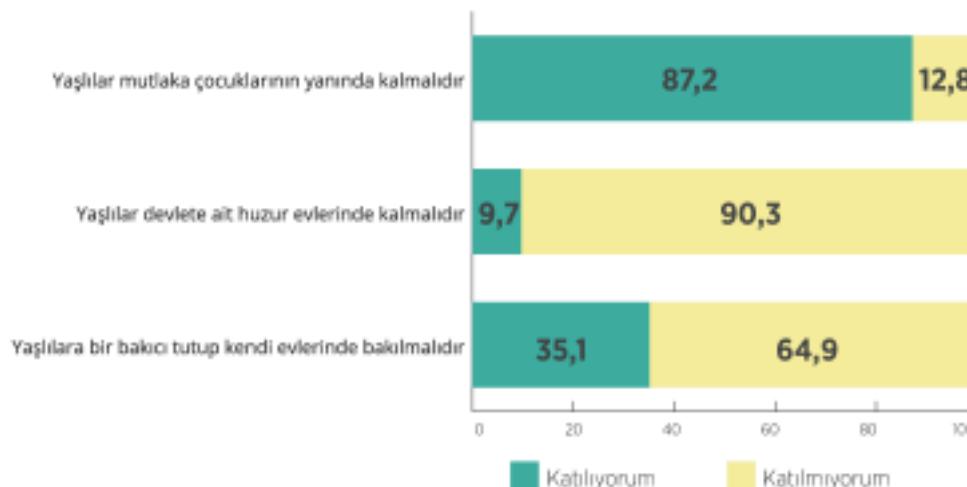
N=173

Demografik Bilgiler		Age	Education	Gender	Marital Status	Income	Total
Cinsiyet	Kadın	6,6	6,7	41,7	38,2	11,8	100,0
	Erkek	6,0	3,3	56,5	27,5	7,7	100,0
Yaş	18-24 yaş	-	-	68,5	31,5	-	100,0
	25-34 yaş	8,4	4,4	53,9	38,7	9,3	100,0
	35-44 yaş	8,4	3,2	39,9	41,8	5,6	100,0
	45-54 yaş	1,4	3,3	59,2	38,1	9,3	100,0
	55 yaş ve üzeri	1,5	0,5	49,4	38,5	11,8	100,0
Eğitim	Okulu gitmedik	11,7	-	65,4	1,2	39,2	100,0
	İlköğretim	5,8	1,4	42,9	40,6	9,4	100,0
	Lise	5,9	2,0	59,8	10,1	11,1	100,0
	Üniversite	7,6	1,6	53,7	28,2	8,5	100,0
Müdeni hal	Evet	6,3	1,5	49,4	31,6	10,1	100,0
	Hayır	9,0	1,6	43,4	38,4	7,6	100,0
	3.000 TL altı	1,7	3,0	50,2	34,3	11,8	100,0
	3.001-5.000	11,1	6,3	53,6	23,6	11,2	100,0
	10.001 TL üzeri	13,4	-	61,1	29,5	4,9	100,0

Aslında bu durum çiftler arasındaki potansiyel çatışma alanlarından birini oluşturmaktadır. Zira evli çiftlerin beşte biri kendi anne ve babalarına bakma eğiliminde iken, eşlerinin yaşlı anne ve babalarının kendi yanlarında kalmalarını istememektedirler. Bu bakımından yaşlılarının kimseye muhtaç olmadan, insanı şartlarda yaşamamasını sağlayacak kurumsal yapılanmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Nitekim **arastırmaya katılanların yüzde 9,7'si "yaşlıların devlete ait huzur evlerinde kalmasını" uygun bulurken, yüzde 35,1 ise "bir bakıcıyla kendi evinde kalmasının" doğru olacağını düşünmektedir.**

Araştırma bulgularına göre Türk toplumunda yaşlıların genel olarak çocukların yanında kalması gereğine ilişkin yaygın bir tutum vardır. Nitekim **kabılımcıların yüzde 87,2'si yaşlıların "mutlaka çocukların yanında" kalmasından yanadır**. Bu bakımından da devletin ailelere destek vererek yaşlıları ailelerinin yanında tutmaya dönük bir bekleni bulunmaktadır. Bu şekilde düşünenler katılımcıların **yüzde 66,8'ini** oluşturmaktadır.

Siz, yaşlıların bakımıyla ilgili aşağıdaki ifadelere katılıyor musunuz?

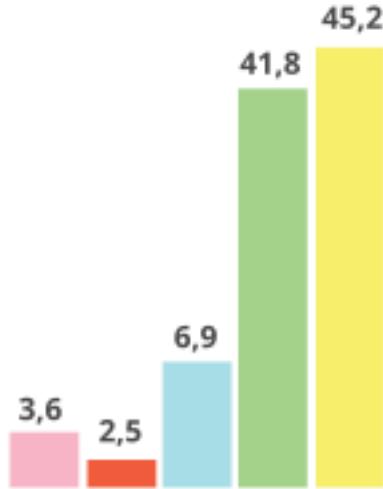

Siz, yaşılarınızın bakımıyla ilgili aşağıdaki ifadelere katılıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		KATILIYORUM		
		Yaşları mutlaka çocuklarının yanında kalmalıdır	Yaşları devlete alt huzur evlerinde kalmalıdır	Yaşlılara bakıcı tutulup kendi evlerinde bakılmalıdır
CİNSİYET	Kadın	83,0	11,2	42,8
	Erkek	91,6	8,2	16,9
YAŞ	18 - 34 yaş	92,5	1,6	40,6
	35 - 54 yaş	93,6	5,3	12,3
	35 - 44 yaş	90,5	10,5	43,4
	45 - 54 yaş	89,6	9,8	35,6
	55 yaş ve üzeri	69,5	17,3	46,4
EĞİTİM	Okula gitmedi	87,6	32,3	35,0
	İlköğretim	91,3	6,1	31,6
	Lise	88,0	8,0	36,5
	Üniversite	75,4	16,6	42,5
MEDENİ HAL	Evlı	85,5	10,8	32,0
	Bekar	92,4	4,8	37,1
	DüvíBoşanmış	85,1	15,0	45,3
GELİR	3.000 TL altı	91,8	7,9	31,6
	3.001-5.000	87,4	7,2	33,5
	5.001-10.000	80,7	13,9	37,6
	10.001 TL üzeri	83,3	25,1	53,9

Bir gün yaşlandığınızda nerede yaşamak istersiniz?

- Çocuklardan ayrı olarak eşimle ya da kendi başına
- Çocuklarımın yanında
- Özel huzurevlerinde
- Devlete ait huzurevlerinde
- Diğer

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Çocukların yakında	Çocuklardan ayrı olarak eşimle ya da kendi başına	Özel huzurevlerinde	Devlete ait huzurevlerinde	Düzen	Tutum	
CİNSİYET		Kadın	36,8	47,8	9,7	2,6	3,1	100,0
YAS		Erkek	46,8	42,6	4,2	2,3	4,1	100,0
	18 - 24 yaş	40,5	57,3	1,0	-	1,2	100,0	
	25 - 34 yaş	54,3	40,2	3,6	0,9	2,0	100,0	
	35 - 44 yaş	44,8	36,6	7,3	6,6	4,7	100,0	
	45 - 54 yaş	30,1	59,1	5,0	1,3	4,5	100,0	
	55 yaş ve üzeri	43,2	38,4	13,9	2,3	2,1	100,0	
EĞİTİM	Okula gitmedi	25,7	46,6	15,3	4,8	7,5	100,0	
	İlköğretim	43,8	46,9	4,9	2,4	2,0	100,0	
	Lise	43,3	41,1	9,8	2,4	3,5	100,0	
	Üniversite	37,8	46,7	6,2	2,3	7,0	100,0	
MEDENİ HAL	Evet	40,6	48,0	6,5	2,3	2,6	100,0	
	Bekar	41,2	45,2	3,8	3,5	6,0	100,0	
	Düลü/Boşanmış	46,7	31,5	17,2	1,3	3,3	100,0	
GELİR	3.000 TL altı	43,3	46,4	2,6	3,0	4,6	100,0	
	3.001-5.000	44,2	43,5	7,8	2,5	2,3	100,0	
	5.001-10.000	35,1	45,6	11,7	2,2	5,4	100,0	
	10.001 TL üzeri	36,6	55,7	8,4	1,4	2,0	100,0	

Sizce devlet yaşlıların bakımıyla ilgili ne yapmalıdır?

* Demografik özelliklere göre analiz

Ailelere destek için maddi imkan sağlamalı

66,8

Devlete ait huzurevlerini yaygınlaştırmalı

18,4

Devlet, yaşlıların sorumluluğunu üstlenmek zorunda değil

7,8

Düzen

7,0

Demografik Bilgiler		Ailelere destek için maddi imkan sağlanmalı	Devlete ait huzurevleri yaygınlaştırmalı	Devlet, yaşlıların sorumluluğunu üstlenmek zorunda değil	Düzen	Toplam
CİNSİYET	Kadın	60,4	32,9	7,4	9,3	100,0
	Erkek	73,1	34,8	8,3	4,7	100,0
YAŞ	15 - 24 yaş	81,1	5,6	13,2	-	100,0
	15 - 34 yaş	61,8	30,7	7,8	9,7	100,0
	35 - 44 yaş	70,5	16,7	6,7	8,0	100,0
	45 - 54 yaş	71,2	29,0	4,9	4,9	100,0
	55 yaş ve üzeri	61,0	22,2	9,3	7,4	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	71,8	20,1	-	5,1	100,0
	İlköğretim	70,0	18,7	4,9	6,3	100,0
	Lise	64,4	15,3	30,3	18,0	100,0
	Üniversite	60,8	22,0	13,3	3,9	100,0
MEDENİ HAL	Evlî	63,2	22,1	7,4	8,4	100,0
	Bekar	75,6	11,8	9,1	3,5	100,0
	Dol/Bosanmış	70,7	14,6	7,1	7,5	100,0
CELİR	3.000 TL altı	66,8	30,8	5,1	7,2	100,0
	3.001-5.000	69,3	15,4	9,0	6,2	100,0
	5.001-10.000	59,5	21,9	8,6	10,1	100,0
	10.001 TL üzeri	70,9	17,7	10,3	5,2	100,0

BÖLÜM 5

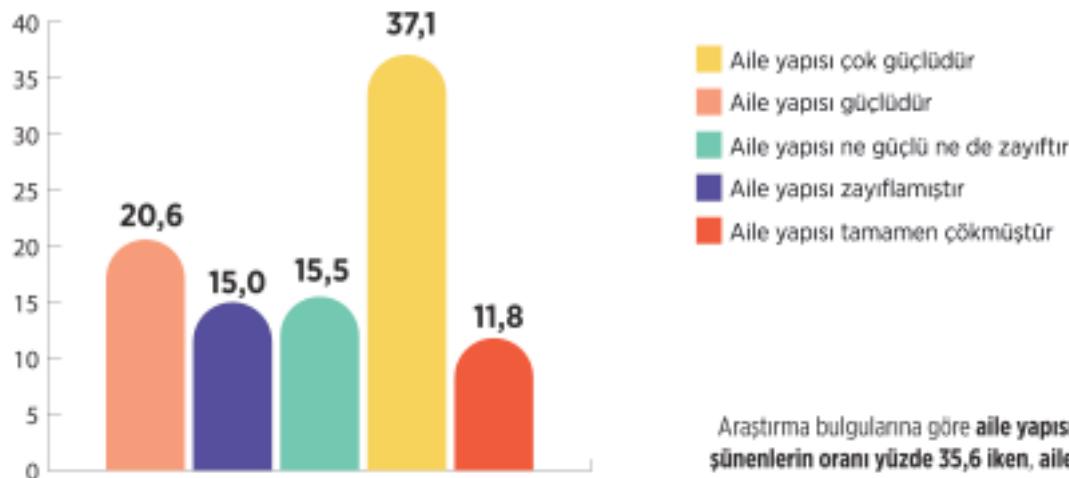
AİLE YAPISINA İLİŞKİN TUTUMLAR

- Aile yapısıyla ilgili yargılar
- Aile birliğini tehdit eden unsurlar
- Aile bireyleri arası iletişim
- Aile bireyleri arası iletişimini olumsuz etkileyen unsurlar

Kamuoyunda Türk aile yapısının güçlü olduğunu ilişkin genel bir ön kabul bulunmaktadır. Ancak ailenin son zamanlarda, iletişim araçları, tüketim toplumu, zayıflayan değerler ve ilişkilerin etkisinde zayıfladığını ilişkin tartışmalar da mevcuttur. Araştırma, katılımcıların gözünden toplumun aileyeye bu bağlamda bakışını test etmiştir.

Türkiye'de aile ile ilgili aşağıdaki yargılarından hangisine katılıyorsunuz?

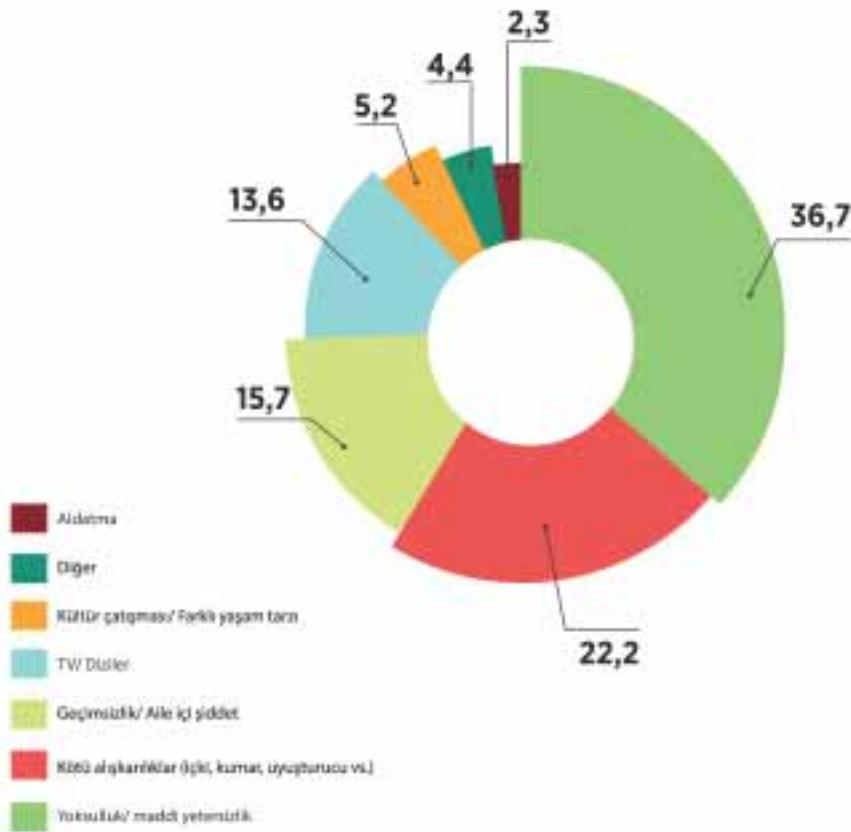
Araştırma bulgularına göre aile yapısının az veya çok güçlü olduğunu düşünenlerin oranı yüzde 35,6 iken, aile yapısının zayıfladığını düşünenlerin oranı yüzde 37,1'dir. Katılımcıların yüzde 11,8'i ailenin tamamen çöktüğü görüşünde. Dolayısıyla aile yapısının zayıfladığını ilişkin algı, ailenin güçlü olduğunu ilişkin algının belirgin biçimde üzerindeddir. Ailenin çökme eğiliminde olduğu düşüncesi özellikle düşük eğitimli ve düşük gelir grubuna mensup katılımcılarda ön plana çıkmaktadır.

Türkiye'de aile ile ilgili aşağıdaki yargılarından hangisine katılıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Aile İçi İstikrarlı yapıdır	Aile İçi yapıdır	Aile İçi yapıdır yazılım	Aile İçi yapıdır yazılım	Aile İçi yapıdır yazılım	Aile İçi yapıdır yazılım
CİNSİYET	Kadın	17,9	13,7	17,8	37,7	12,8	100,0
	Erkek	23,2	16,4	13,2	36,5	10,7	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	15,3	16,1	32,0	43,9	1,6	100,0
	25 - 34 yaş	21,6	11,1	30,5	34,8	11,0	100,0
	35 - 44 yaş	24,7	7,4	14,3	35,5	18,2	100,0
	45 - 54 yaş	15,8	34,1	13,9	32,2	15,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	15,5	16,1	8,6	46,5	12,8	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	23,3	2,1	-	56,9	17,7	100,0
	Lükögretim	16,4	10,7	16,0	41,0	15,8	100,0
	Lise	20,9	19,7	25,3	30,4	7,8	100,0
	Üniversite	30,2	13,1	8,9	33,8	5,9	100,0
MEDENİ HAL	Evli	23,8	15,3	15,6	32,2	13,5	100,0
	Bekar	17,8	12,9	19,2	36,7	13,3	100,0
	Düdü/Bağışmış	10,3	58,1	7,5	59,6	4,6	100,0
GELİR	3.000 TL Altı	13,8	10,3	33,4	36,0	17,5	100,0
	3.001-5.000	26,1	11,9	13,1	38,8	10,0	100,0
	5.001-10.000	19,6	27,6	10,9	34,3	8,1	100,0
	10.001 TL Üzeri	17,2	24,2	13,1	39,3	6,2	100,0

Sizce aşağıdakilerden hangisi aile birliğini en fazla tehdit ediyor?

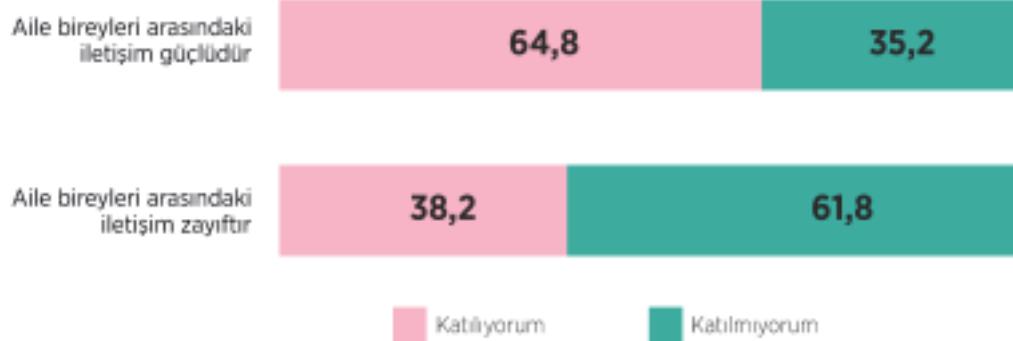

Katılımcılara göre aile birliğini tehdit eden değişik faktörler söz konusudur. Bunların içinde **en fazla ön plana çıkan ise yoksulluk ve maddi yetersizliktir**. Bu düşündcede olanlar **tüm katılımcıların yüzde 36,7'sini oluşturmaktadır**. Katılımcıların beşte biri, içki, kumar ve uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklara işaret ederken, geçimsizlik, televizyon programları, dıziler ve aldatma gibi faktörler de aile birliğini tehdit eden unsurlar olarak vurgulanmaktadır.

Sizce aşağıdakilerden hangisi aile birliğini en fazla tehdit ediyor?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kadın atıpkankılık (çok, kararlı, uzun süreli)	Yolsuzluk/maddi yetersizlik	Geçimdeki arz icrasının yeterli olmaması	Açılıma	Tıbbi sorunlar	Kültür etkinlikleri/arka yasasızlığı	Diger	Toplam
CİNSİYET	Kadın	21,3	36,9	23,2	1,6	4,4	5,8	7,1	100,0
	Erkek	23,5	36,5	8,2	3,0	22,8	4,6	1,7	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	22,0	30,9	9,6	2,0	30,3	5,3	-	100,0
	25 - 34 yaş	15,5	33,2	28,9	0,6	16,9	0,3	4,7	100,0
	35 - 44 yaş	26,8	31,8	23,1	4,5	12,2	7,4	4,1	100,0
	45 - 54 yaş	22,1	45,4	9,7	1,0	9,4	7,8	5,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	24,9	39,6	13,8	3,7	1,7	8,2	9,3	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	25,2	22,8	41,8	-	2,5	-	7,6	100,0
	İlköğretim	21,7	35,7	14,6	3,5	17,5	5,0	3,1	100,0
	Lise	19,8	41,5	18,0	0,9	7,9	5,0	7,0	100,0
	Üniversite	26,4	35,1	9,6	4,3	14,3	7,1	3,3	100,0
MEDENİ HAKI	Evli	24,3	40,4	19,7	1,3	10,8	1,5	5,0	100,0
	Bekar	19,5	29,9	14,9	2,1	25,3	6,8	1,4	100,0
	Düdü/Böşanmış	17,7	32,7	17,2	2,3	2,8	15,1	7,8	100,0
GELİR	3.000 TL altı	19,5	45,4	17,3	1,2	8,3	5,6	3,7	100,0
	3.001-5.000	26,6	34,6	12,4	2,5	15,7	2,9	5,3	100,0
	5.001-10.000	16,6	28,3	20,7	3,2	18,7	7,0	6,1	100,0
	10.000 TL üzeri	20,7	33,7	15,8	4,9	8,2	16,0	0,8	100,0

Aile bireyleri arasındaki iletişim konusunda aşağıdaki yargıılara katılıyor musunuz?

Aile yapısına ilişkin algıyi test etmek üzere katılımcılara aile bireyleri arasındaki ilişkiye ilgili iki yargı verilmiş ve bu yargıları katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Buna göre "aile bireyleri arasındaki iletişim güçlüdür" düşüncesine katılanlar yüzde 64,8, katılmayanlar ise yüzde 35,2'dir.

Aile bireyleri arasındaki iletişim konusunda aşağıdaki yargıılara katılıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		KATILIYORUM	
		Aile bireyleri arasındaki iletişim göçkündür	Aile bireyleri arasındaki iliştim zayıftır
CİNSİYET	Kadın	63,3	41,0
	Erkek	66,1	33,5
YAS	18 - 24 yaş	70,5	18,0
	25 - 34 yaş	65,1	40,7
	35 - 44 yaş	62,4	37,1
	45 - 54 yaş	55,4	50,3
	55 yaş ve üzeri	69,3	31,6
ECİTİM	Okula gitmedi	67,9	70,0
	İlköğretim	61,8	37,3
	Lise	64,6	41,0
	Üniversite	70,7	31,4
MEDENİ HAL	Evet	63,4	41,7
	Bekar	65,0	38,8
	Dülf/Boşanmış	70,0	22,8
GELİR	3.000 TL altı	63,7	45,1
	3.001-5.000	64,8	36,3
	5.001-10.000	71,5	33,3
	10.001 TL üzeri	53,9	26,8

Sizce aile bireyleri arasındaki iletişimini en fazla olumsuz yönde etkileyen şey nedir?

İnternet

Sevgi/ Saygı eksikliği

İş yoğunluğu/
Çalışma koşulları

Televizyon

Bencil davranışlar

Diğer

Bu veride, toplumun Üçte birlik bir kesiminin, ailenin hem yapısal hem de aile içi ilişkiler bakımından zayıflamakta olduğu kanaatinde olduğunu göstermektedir. Katılımcılara göre aile içi iletişimini en fazla olumsuz yönde etkileyen şey internettir. Onu sevgi saygı eksikliği ve çalışma koşulları takip etmektedir.

Sizce aile bireyleri arasındaki iletişimini en fazla olumsuz yönde etkileyen şey nedir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Telefon	İnternet	Sevgiliye Anıtlıq	Başka dostluğu	% Yerel başkanı aşkı	Dijit.	Tajtim
CİNSİYET	Kadın	5,6	37,6	25,6	11,6	15,7	3,9	100,0
	Erkek	62,3	33,4	25,6	4,9	20,6	3,3	100,0
YAS	18 - 24 yaş	11,2	49,3	13,2	10,7	15,3	0,2	100,0
	25 - 34 yaş	8,5	43,5	25,6	5,0	13,7	3,2	100,0
	35 - 44 yaş	6,4	34,1	32,2	10,5	14,3	2,4	100,0
	45 - 54 yaş	10,4	26,3	23,3	11,1	25,6	4,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	6,6	20,9	25,9	5,2	29,0	8,4	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	14,2	54,1	-	-	13,6	19,1	100,0
	İlköğretim	4,8	39,5	29,7	5,8	18,0	2,2	100,0
	Lise	9,6	34,0	21,6	9,9	20,8	3,1	100,0
	Üniversite	17,2	23,4	24,8	13,9	16,0	4,6	100,0
MƏDƏNİ HAL	Evet	9,2	32,8	26,5	8,3	21,6	2,2	100,0
	Bekar	10,4	46,5	17,8	7,9	13,9	3,6	100,0
	Büyükanne	4,0	25,5	37,6	9,1	13,5	10,6	100,0
GELİR	3.000 TL altı	10,0	37,7	19,9	8,1	17,3	6,0	100,0
	3.001-5.000	9,4	35,1	26,7	5,8	20,3	2,8	100,0
	5.001-10.000	7,0	33,4	30,4	10,7	17,4	3,2	100,0
	10.001 TL üzeri	5,1	37,3	32,4	15,5	8,2	1,4	100,0

Kısaca, araştırma bulgularına göre Türkiye'de ailenin giderek çözüldüğüne ve aile ilişkilerinin zayıfladığına ilişkin yaygın bir kanaat bulunmaktadır. Ekonomik yoksulluk ve yeni iletişim teknolojilerinin bunda en fazla rol oynayan faktörler olduğunu ilişkin düşünce toplumda yaygındır.

BÖLÜM 6

AİLEYE İLİŞKİN DEĞERLER

- Kız/ Erkek çocuk tercihi
- Flörte Bakış

Aileye ilişkin değerlerin toplumun modernleşme düzeyinin resmini ortaya koyduğunu söylemek yanlış olmayacağı. Zira modern değerler değişik iktisadi, siyasi, sosyolojik ve kültürel değerlerle bağlantılı olmakla birlikte, kadın-erkek ilişkisiyle doğrudan ilişkilidir. Bunun yanı sıra, kız ve erkek çocuğuna verilen değer, nikâha ilişkin tutumlar ve karşı cinsle evlilik öncesi ilişki de yine toplumun bu yönde resmini ortaya koyar.

Tek bir çocuğunuz olacak olsa bunun kız mı yoksa erkek mi olmasını ısterniz?

Araştırmada bu varsayımdan hareketle katılımcılar üzerinden "tek bir çocukları olması durumunda bunun kız mı yoksa erkek mi olmasını ısterniz?" sorulmasını yapmıştır. Gelen cevaplara göre katılımcıların yüzde 56,3'ü, tek çocukları olması durumunda bunun kız çocuğu olmasını tercih etmektedirler. Erkek çocuk tercih edenler tüm katılımcıların yüzde 43,7'sini oluşturmaktadır.

Tek bir çocuğunuz olacak olsa bunun kız mı yoksa erkek mi olmasını ıstersiniz?

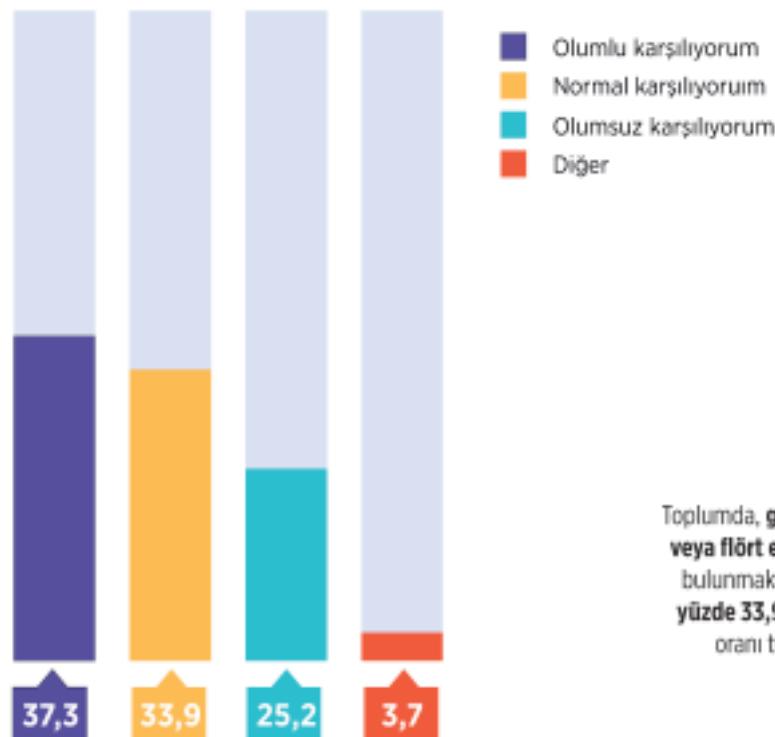
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kız	Erkek	Toplam
CİNSİYET	Kadın	68,8	31,2	100,0
	Erkek	43,7	56,3	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	44,6	55,4	100,0
	25 - 34 yaş	35,7	64,3	100,0
	35 - 44 yaş	68,2	31,8	100,0
	45 - 54 yaş	74,3	25,7	100,0
	55 yaş ve üzeri	68,5	31,5	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	31,9	67,1	100,0
	İlköğretim	54,1	45,9	100,0
	Lise	59,6	40,4	100,0
	Üniversite	61,8	38,2	100,0
MEDENİ HAL	Eşi	60,5	39,5	100,0
	Bekar	43,0	57,0	100,0
	Dü/Böşanmış	63,4	36,6	100,0
GELİR	3.000 TL altı	57,5	42,5	100,0
	3.001-5.000	55,6	44,4	100,0
	5.001-10.000	57,3	42,7	100,0
	10.001 TL üzeri	52,1	47,9	100,0

Kadınların erkeklerden belirgin biçimde daha fazla oranda kız çocuğunu tercih ettiğini anlaşılmaktadır. Nitekim kız çocuğunu tercih edenlerin oranı **kadınlarda yüzde 68,8 iken, erkeklerde yüzde 43,7**dir. Yine yashıların genç kuşaklara, Üniversite mezunlarının da düşük eğitimlilere göre kız çocuğunu daha fazla oranda tercih ettiğini görülmektedir. **Okula gitmeyenler içinde kız çocuğu tercihi yüzde 32,9 iken, bu oran üniversite mezunlarında yüzde 61,8'e kadar yükselmektedir.**

Kız veya erkek çocuk tercihi çocuğa verilen değerle bağlantılı olduğu gibi çocuğa karşı bekleniyile de bağlantılıdır. Aile ilişkilerinin kız çocukların üzerinden devam etmesi, yaşılıktı kız çocukların anne ve babalarına bakması gibi hususların bunda rol oynadığı söylenebilir.

Gençlerin evlenmeden önce çıkışmasını ya da birbirleriyle arkadaşlık etmesini nasıl karşılıyorsunuz?

Toplumda, gençlerin evlenmeden önce çıkışmasını, arkadaşlık kurmasını veya flört etmesini genel olarak olumlu veya normal gören bir eğilim bulunmaktadır. Katılımcıların yüzde 37,3'ü bunu olumlu karşılarken, yüzde 33,9'u normal karşılamaktadır. Bu konuya olumsuz bakanların oranı tüm katılımcıların ancak **dörtte birine** denk gelmektedir.

Gençlerin evlenmeden önce çıkışmasını ya da birbirleriyle arkadaşlık etmesini nasıl karşılıyorsunuz?

* Demografik özelliliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Olumlu karşılyorum	Normal karşılyorum	Olumsuz karşılyorum	Toplam
CİNSİYET	Kadın	50,9	33,9	15,2	100,0
	Erkek	26,9	36,4	36,7	100,0
YAS	18 - 24 yaş	40,2	31,3	28,5	100,0
	25 - 34 yaş	31,3	43,4	25,3	100,0
EĞİTİM	35 - 44 yaş	38,0	26,9	35,1	100,0
	45 - 54 yaş	34,1	45,8	20,1	100,0
MEDENİ HAL	55 yaş ve üzeri	49,4	27,5	23,1	100,0
	Okulu gitmedi	0,5	63,1	36,4	100,0
GELİR	İlköğretim	29,9	37,1	33,0	100,0
	Üst	53,0	29,1	17,8	100,0
	Üniversite	48,0	33,6	18,4	100,0
	Evi	34,4	37,1	28,5	100,0
	Bekar	37,8	36,0	26,2	100,0
	Dü/Boşanmış	60,9	24,4	14,6	100,0
	3.000 TL altı	38,7	38,8	23,5	100,0
	3.001-5.000	37,7	30,8	31,5	100,0
	5.001-10.000	40,0	43,4	16,6	100,0
	10.001 TL üzeri	70,9	22,2	6,9	100,0

Evlilik öncesi arkadaşlık ilişkisini olumlu gören kadın oranı belli bir biçimde erkeklerden daha fazladır. Kadınlar içinde evlilik öncesi arkadaşlık ilişkisini olumlu görenlerin oranı yüzde 51 civarındadır. Yüzde 33,9'u da bunu normal karşılamaktadır. İkisinin toplamı yüzde 80'i aşmaktadır. Oysa olumlu ve normal karşılama oranı erkeklerde yüzde 50,3 düzeyindedir. İki arasında kadınlar lehine seyreden yüzde 30'luk bir fark söz konusudur.

Benzer bir durum eğitim düzeyi için de geçerlidir. Okula gitmeyen katılımcılar içinde evlilik öncesi arkadaşlık ilişkilerini olumlayanların oranı yüzde 1'den az iken bu oran üniversite eğitimi sahip olanlarda yüzde 48'e çökmaktadır. Bu tür ilişkileri olumlama eğiliminin en yüksek oranda görüldüğü grup yüksek gelire sahip katılımcılardır. Geliri 10 bin TL ve üzeri olan katılımcıların yüzde 71'i bu tür ilişkileri olumlu karşılıkken, yüzde 22,2'si de normal karşılamaktadır.

Kısaca, araştırma bulgularından hareketle Türk toplumunda kadın erkek ilişkisine ilişkin eşitlikçi bir eğilimin baskın olduğunu söyleyebiliriz. Bu da toplumun modernleşme yönünde önemli bir değişim süreci içinde olduğunu göstermektedir.

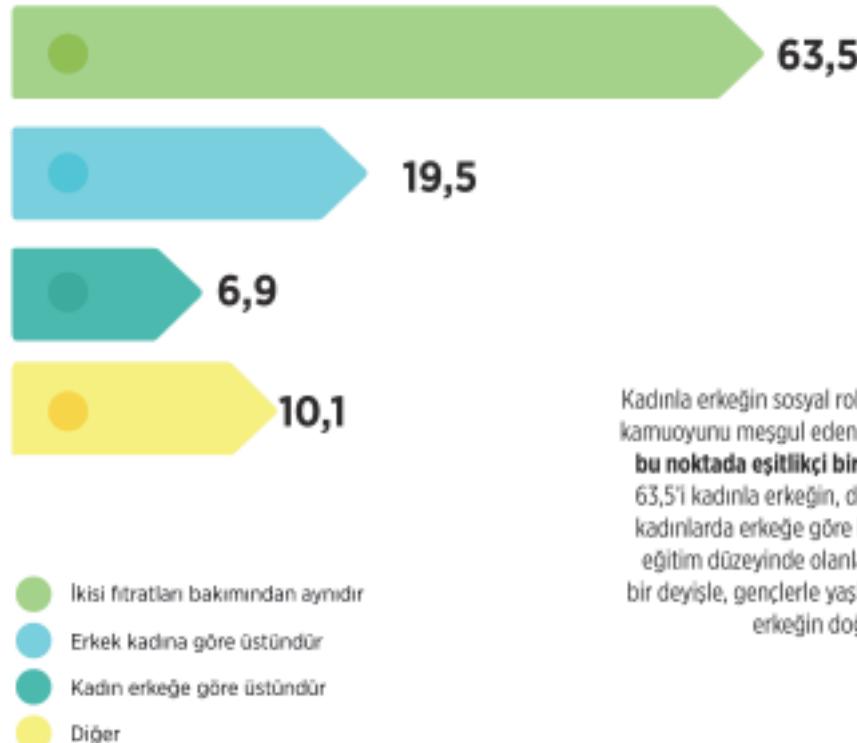
BÖLÜM 7

KADININ ÇALIŞMASINA İLİŞKİN TUTUMLAR

- Kadın ve erkeğin doğasına ilişkin tutumlar
- Kadın ve erkeğin rollerine ilişkin tutumlar
- Kadının çalışmasına ilişkin tutumlar

Kadın ve erkeğin doğasıyla/fitratıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılırsınız?

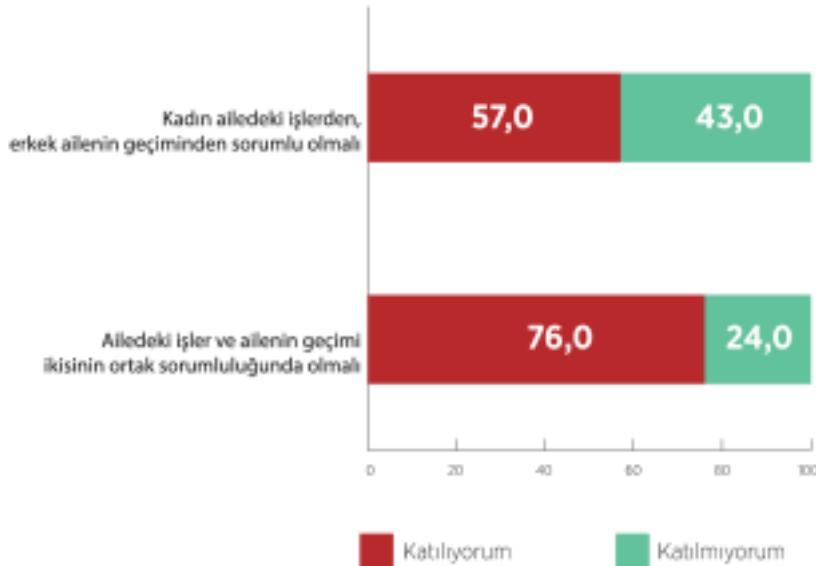
Kadınla erkeğin sosyal rollerinin yanı sıra, doğasıyla ilgili tartışmalar da zaman zaman kamuoyunu mesgul eden tartışmalara yol açmaktadır. **Araştırma bulguları toplumun bu noktada eşitlikçi bir anlayışta olduğunu göstermektedir.** Katılımcıların yüzde 63,5'i kadınla erkeğin, doğaları itibarıyle benzer olduğu düşüncesinde. Bu düşünce kadınlarla erkeğe göre biraz daha yüksek orandadır. Buna karşın farklı yaşılda ve eğitim düzeyinde olanlar arasında bu bağlamda anlamlı bir farklılık yoktur. Başka bir deyişle, gençlerle yaşı kuşakları, düşük eğitimlilerle yüksek eğitimlilerin kadınla erkeğin doğasının benzerliği konusundaki görüşü aynıdır.

Kadın ve erkeğin doğasıyla/fitratiyla ilgili aşağıdaki yargılarından hangisine katılırsınız?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kadın erkeğe göre üstünler	Erkek kadına göre üstünler	İlk hırçın bakanından ayrıntı	Düzen	Toplam
CİNSİYET	Kadın	7,4	12,0	67,8	12,8	100,0
	Erkek	6,5	27,1	59,3	7,4	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	4,2	10,4	75,0	10,4	100,0
	25 - 34 yaş	6,3	19,9	56,8	7,0	100,0
	35 - 44 yaş	9,1	26,8	50,1	14,1	100,0
	45 - 54 yaş	4,9	9,7	71,2	16,2	100,0
	55 yaş ve üzeri	10,5	16,4	67,3	5,8	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	-	22,4	68,0	9,6	100,0
	İlköğretim	7,1	23,9	63,6	6,4	100,0
	Üniversite	6,2	18,6	63,2	11,9	100,0
	Üniversite	8,5	13,7	62,7	17,1	100,0
MEDENİ HAL	Evlí	6,8	24,5	61,7	7,0	100,0
	Bekar	5,4	13,5	66,8	14,3	100,0
	Dül/Boşanmış	10,1	7,6	65,6	16,7	100,0
GELİR	3.000 TL altı	4,9	19,4	64,0	11,7	100,0
	3.001-5.000	6,4	23,2	64,7	5,7	100,0
	5.001-10.000	10,6	12,8	61,0	15,6	100,0
	10.001 TL üzeri	9,1	13,9	59,6	17,4	100,0

Kadın ve erkeğin rolleriyle ilgili aşağıdaki yargıılara katılıyor musunuz?

Araştırmada kadının doğasının yanı sıra, sosyal rollerine ilişkin algı konusu da sorgulanmıştır. Bu sorgulamayı yapmak üzere katılımcılara iki yargı verilmiş ve bunlara katılmış katılmadıkları sorulmuştur. Katılımcıların yüzde 76'sı, "ailedeki işler ve ailenin geçimi ikisinin ortak sorumluluğunda olmalıdır" yargısına katılmaktadır. Buna karşın, "kadın ailedeki işlerden, erkek ise ailenin geçiminden sorumlu olmalıdır" yargısına katılanların oranı yüzde 57 düzeyindedir. Dolayısıyla, aile sorumluluğu konusunda eşitlikçi anlayış geleneksel bakış açısından daha baskındır.

Kadın ve erkeğin rolleriyle ilgili aşağıdaki yargıılara katılıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		KATILIYORUM	
		Kadın adideki işlerden, erkek adideki görevinden sorumlu olmam	İkideki işler ve atemli geçim ikisinin ortak sorumluluğunda olmam
CİNSİYET	Kadın	42,2	83,1
	Erkek	72,3	68,7
YAŞ	18 - 34 yaş	78,4	67,6
	35 - 44 yaş	56,5	80,3
	45 - 54 yaş	53,5	70,7
	55 yaş ve Üzeri	54,6	79,8
		54,2	75,7
EĞİTİM	Okula gitmedи	40,5	68,3
	İlköğretim	64,3	66,8
	Üniversite	55,4	87,1
	Üniversite	44,2	85,4
MEDENİ HAL	Evi	59,4	73,8
	Bekar	66,7	75,7
	Dü/U/Böşanmış	39,8	94,5
GELİR	3.000 TL altı	50,2	83,0
	3.001-5.000	70,3	65,1
	5.001-10.000	36,4	88,9
	10.001 TL Üzeri	60,5	81,3

Sizce kadınlar için ideal yaşam biçimi nedir?

Aile sorumluluğunu hem kadına hem de erkeğe yükleme eğilimi kadınlarla erkeklerle göre belirgin biçimde daha üstündür. Bu şekilde düşünnen kadın oranı yüzde 83 düzeyindedir. Oysa erkeklerin yüzde 68,7'si bu düşüncededir. Benzer eğilim yaş, eğitim düzeyi ve gelir düzeyinde kendini göstermektedir. Gençler yaşılara göre daha eşitlikçi bir anlayışta iken, eğitim düzeyinin ve gelirin artışıyla paralel olacak şekilde aile sorumluluğunu eşitlikçi gören anlayışta da artış eğilimi görülmektedir.

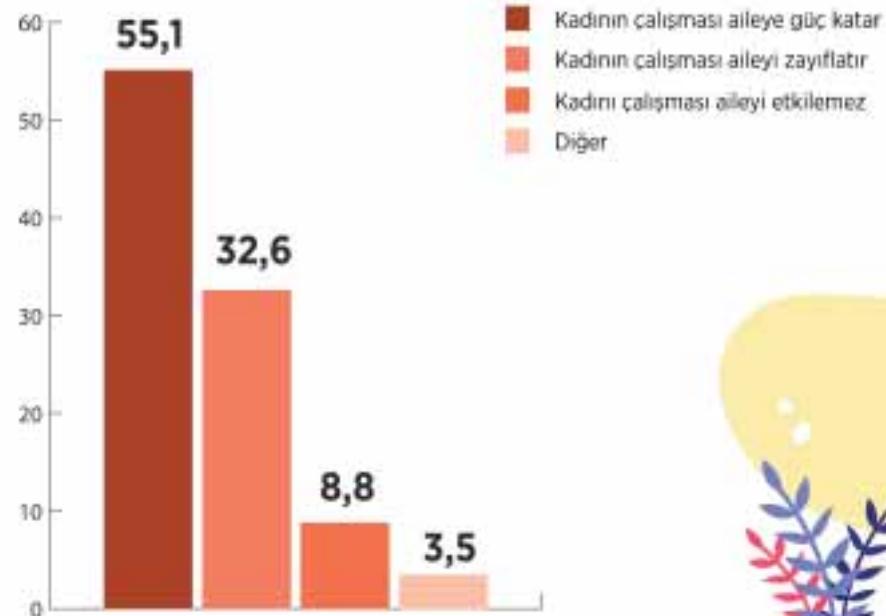
Kadının rollüne bakışı resmeden bir başka soru da kadın için öngörülen ideal yaşam biçimine ilişkin düşüncedir. Buna göre kadınların "ev kadını olup herhangi bir işte çalışmaması" gerekiği düşüncesinde olanların oranı yüzde 23 düzeyindedir. Buna karşın katılımcıların yüzde 72'si kadının "ev kadınlığıyla çalışma yaşamını birlikte sürdürmesi" veya "meslek sahibi olup çalışması" gerekiği görüşünü paylaşmaktadır.

Sizce kadınlar için ideal yaşam biçimi nedir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Çocukları yok durum	Maalesef sahip durum	Etkilenmiş olma yüzünden bilanço değişimleri	Orta değer	İdealler
CİNSİYET	Kadın	11,6	38,7	46,0	5,7	100,0
	Erkek	34,6	19,8	39,4	6,2	100,0
YAS	18 - 24 yaş	40,6	23,7	29,8	5,9	100,0
	25 - 34 yaş	17,4	26,8	33,1	2,7	100,0
	35 - 44 yaş	22,0	31,9	36,8	9,2	100,0
	45 - 54 yaş	21,9	28,9	42,3	7,0	100,0
	55 yaş ve üzeri	22,2	37,3	40,2	0,3	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	33,9	66,5	0,5	0,1	100,0
	İlköğretim	26,8	22,7	46,3	4,3	100,0
	Lise	17,4	33,5	46,0	3,0	100,0
	Üniversite	19,8	32,2	37,5	10,5	100,0
MEDENİ HAL	Evli	21,3	26,6	48,2	3,9	100,0
	Bekar	33,7	34,4	25,0	6,9	100,0
	Düğüşenmiş	9,5	31,6	51,5	6,3	100,0
GELİR	3.000 TL altı	18,7	24,8	50,1	6,3	100,0
	3.001-5.000	30,7	28,3	38,5	2,5	100,0
	5.001-10.000	14,7	39,5	37,8	8,1	100,0
	10.001 TL üzeri	14,6	27,3	33,9	6,2	100,0

Kadının bir işte çalışmasının aileye etkisiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılıyorsunuz?

Kadının bir işte çalışmasının aileye etkisiyle ilgili aşağıdaki yargılarından hangisine katılıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Nasun calısması aileyi zayıflatır	Nasun calısması aileyi güçlendirir	Nasun calısması aileye git totur	DSD	Total
CİNŞİYET	Kadın	20,3	9,5	66,8	3,5	100,0
	Erkek	44,8	8,1	43,4	3,6	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	43,4	10,4	46,2	-	100,0
	25 - 34 yaş	37,7	13,4	48,2	1,7	100,0
	35 - 44 yaş	33,7	9,9	52,2	4,2	100,0
	45 - 54 yaş	26,7	7,2	62,5	3,6	100,0
	55 yaş ve üzeri	28,2	5,6	58,3	11,9	100,0
EGİTİM	Okula gitmedi	29,6	-	66,3	2,1	100,0
	İlköğretim	41,6	7,8	44,5	5,1	100,0
	Lise	18,4	10,1	69,3	2,2	100,0
	Üniversite	28,1	11,4	55,7	1,8	100,0
MEDENİ HAL	Evrilik	34,0	8,0	52,4	5,1	100,0
	Bekar	36,5	11,4	50,6	1,4	100,0
	Duđ/Böşanmış	14,4	7,1	28,0	0,5	100,0
GELİR	3.000 TL altı	21,9	13,4	64,0	0,7	100,0
	3.001-5.000	43,5	5,9	44,6	6,0	100,0
	5.001-10.000	29,3	9,7	57,7	3,2	100,0
	10.001 TL Üzeri	15,4	3,5	80,5	0,8	100,0

BÖLÜM 8

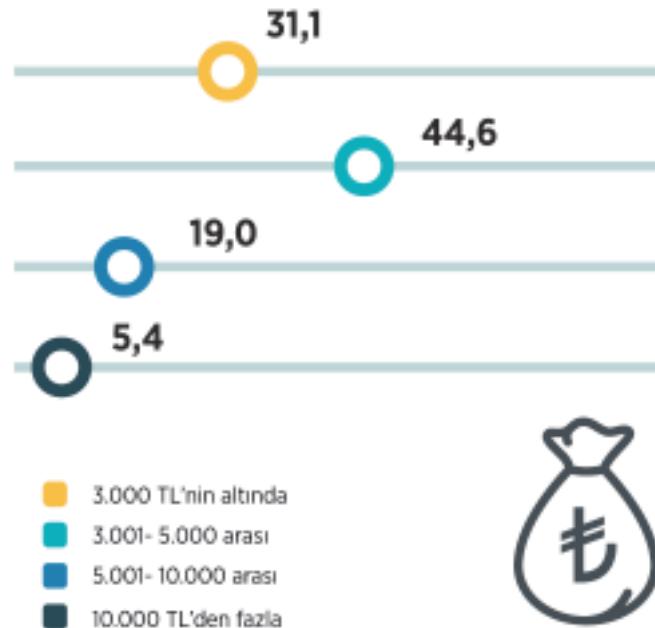
AİLENİN EKONOMİK DURUMU

- Ailenin toplam aylık geliri
- Gelirin ihtiyacı karşılama durumu
- Oturulan kurumun mülkiyet durumu
- Ailenin mevcut sağlık sigortası

Ailenizin toplam aylık geliri yaklaşık olarak ne kadardır?

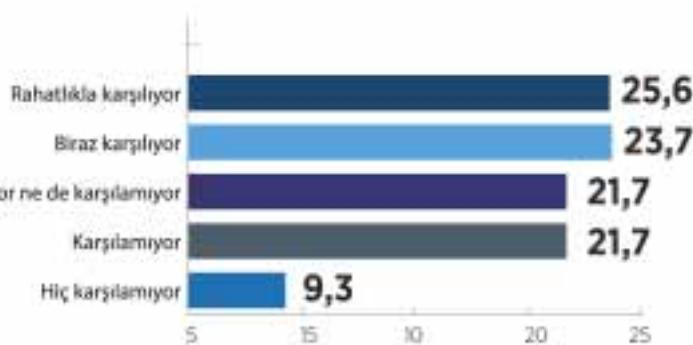
Araştırmada ailenin ekonomik durumu değişik sorularla öğrenilmeye çalışılmıştır. Öncelikle ailelerin aylık gelirine bakıldığından katılımcıların yüzde 75,6'sının gelirinin 5 bin TL ve altında olduğu görülür. Katılımcıların yüzde 31,1'nin geliri asgari ücret düzeyi veya altında iken, yüzde 5,4'ünün ise 10 bin TL'nin üzerinde. Araştırma bulgularına göre eğitim düzeyi arttıkça ailenin gelir düzeyi de doğru orantılı olarak artmaktadır. Nitekim ilköğretim eğitimi sahip olanların yüzde 2,3'ünün 10 bin TL ve üzerinde aylık geliri varken, bu düzeyde geliri olanların oranı Üniversite mezunlarında yüzde 15,3'e çıkmaktadır.

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		3.000 TL'nin altında	3.001-5.000 arası	5.001-10.000 arası	10.000 TL'den fazla	Toplam
CİNSİYET	Kadın	35,2	40,4	19,5	4,9	100,0
	Erkek	26,9	48,7	18,4	6,0	100,0
YAS	18 - 24 yaş	11,0	65,3	15,0	8,7	100,0
	25 - 34 yaş	33,9	36,6	25,8	3,8	100,0
EDİTİM	35 - 44 yaş	34,8	49,4	13,9	1,9	100,0
	45 - 54 yaş	48,0	31,5	14,7	5,8	100,0
MEDENİ HAL	55 yaş ve üzeri	25,5	49,4	15,3	9,8	100,0
	Okula gitmedi	36,9	14,4	48,7	-	100,0
	İlköğretim	41,3	50,0	6,5	2,3	100,0
	Lise	25,0	46,6	23,4	5,1	100,0
	Üniversite	12,4	33,9	38,3	15,3	100,0
	Evli	28,6	46,4	19,8	5,2	100,0
	Bekar	23,8	51,2	22,1	3,9	100,0
	Dul/Böşanmış	60,2	21,4	8,4	9,0	100,0

Ailenin toplam geliri ailenin ihtiyacını karşılayabiliyor mu?

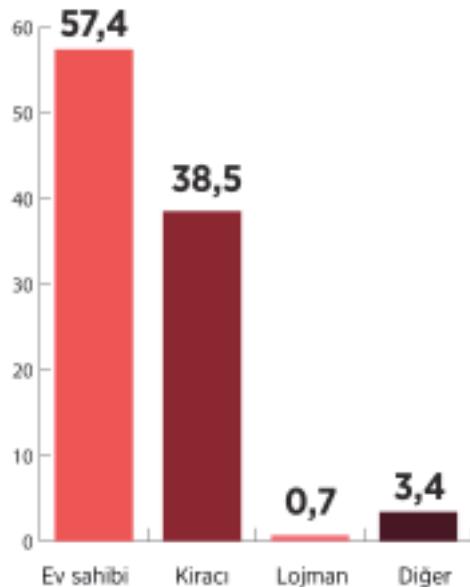

Araştırmaya katılanların yüzde 47,3'ü, aylık gelirinin ailenin ihtiyacını karşıladığıını belirtirken, yüzde 31'i karşılamadığını belirtmektedir. Katılımcıların yüzde 9,3'ü aylık gelirlerinin ailenin ihtiyacını hiç karşılamadığı görüşünde. Bu kesimin çoğunu, Türkiye'deki gelir dağılımında en alt sırada yer alanlardan oluştuğu tahmin edilebilir. Nitekim 3 bin TL ve altında geliri olanların yüzde 54,1'i aylık gelirlerinin ailenin ihtiyacını karşılayamadığını belirtmektedir.

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kadınlar	Erkekler	İlköğretim	Ortaöğretim	Üniversitelerdeki öğrenciler	Çalışanlar	İşsizler	Toplam
CİNSİYET		Kadın	Erkek	İlköğretim	Ortaöğretim	Üniversitelerdeki öğrenciler	Çalışanlar	İşsizler	Toplam
YAS	18 - 34 yaş	16,9	14,3	18,9	11,1	1,0	100,0		
	35 - 54 yaş	27,1	23,1	35,7	33,5	5,6	100,0		
	55 yaş ve üzeri	19,0	27,2	16,6	21,6	5,7	100,0		
	Okula gitmedi	15,2	3,4	53,8	7,5	10,0	100,0		
	İlköğretim	16,9	18,9	25,3	27,0	11,8	100,0		
EĞİTİM	Lise	36,6	32,6	17,7	16,5	6,6	100,0		
	Üniversite	38,3	27,0	11,5	18,6	4,5	100,0		
	Eşi	25,3	21,4	30,8	25,1	7,4	100,0		
	Rekabet	22,7	29,8	30,4	11,3	7,4	100,0		
MEDENİ HAL	Doğubögünnüs	21,5	23,0	7,9	26,0	22,6	100,0		
	3.000 TL altı	9,7	15,3	10,9	33,5	10,0	100,0		
	3.000-5.000	25,4	34,1	24,3	21,1	5,2	100,0		
	5.000-10.000	51,1	18,1	22,7	5,2	2,9	100,0		
GELİR	10.000 TL üzeri	75,0	5,8	1,6	17,1	2,4	100,0		

Oturduğunuz konutun mülkiyet durumu nedir?

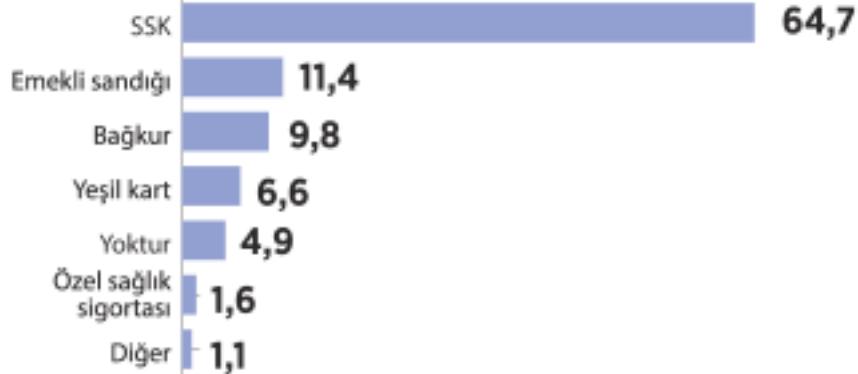

Araştırmada yer alan katılımcıların yüzde 57,4'ü kendi konutunda oturmaktadır. Başka bir deyişle, oturduğu konutun mülkiyeti kendisine aittir. Buna karşın katılımcıların yüzde 38,5'i ise kirada oturmaktadır. Kirada oturanlar doğal olarak düşük gelirli ailelerdir. Aylık geliri 3 bin TL'nin altında olanların yüzde 51'i kirada oturmaktadır.

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Ev sahibi	Kiracı	Lojman	Diğer	Toplam
CİNSİYET						
Kadın	55,2	42,0	0,1	2,7	100,0	
	Erkek	59,6	34,9	1,3	4,2	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	74,6	23,4	2,0	-	100,0
	25 - 34 yaş	56,9	48,1	0,6	0,5	100,0
	35 - 44 yaş	50,2	46,5	0,8	2,5	100,0
	45 - 54 yaş	64,0	29,5	0,3	6,5	100,0
	55 yaş ve üzeri	47,4	47,5	0,2	4,9	100,0
EĞİTİM	Okulğa gitmedi	37,1	55,5	-	7,4	100,0
	İlköğretim	51,4	44,6	0,1	3,9	100,0
	Lise	64,7	31,6	0,4	3,4	100,0
	Üniversite	66,4	29,3	2,8	1,5	100,0
MEDEKİ HAL	Evlí	60,8	34,2	1,0	4,1	100,0
	Bekar	57,7	45,1	0,3	0,9	100,0
	Düdü/Böşanmış	39,7	54,3	0,4	5,7	100,0
GELİR	3.000 TL altı	44,2	50,9	0,1	4,7	100,0
	3.001-5.000	63,2	33,9	0,6	3,3	100,0
	5.001-10.000	61,4	36,0	0,6	2,0	100,0
	10.001 TL üzeri	70,7	21,6	5,7	2,0	100,0

Allenizin sağlık sigortasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerli?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Yoktur	Emekli Sandığı	SSK	Bağkur	Yeşil kart	Özel sağlık sigortası	Diğer	Toplam
CİNSİYET		Kadın	9,7	67,5	8,8	8,7	0,6	0,7	100,0
YAS	Erkek	5,1	13,0	61,8	11,5	4,4	2,6	1,5	100,0
	18 - 24 yaş	6,5	8,0	69,1	14,2	-	2,2	-	100,0
	25 - 34 yaş	5,5	3,1	71,3	13,5	5,3	0,6	0,7	100,0
	35 - 44 yaş	5,5	7,2	55,7	9,4	10,9	2,7	0,6	100,0
	45 - 54 yaş	3,8	16,6	66,3	4,2	4,4	0,4	4,3	100,0
EGITIM	55 yaş ve üzeri	3,5	18,7	67,8	8,3	0,3	1,0	0,4	100,0
	Dördüncü sınıf	9,8	7,6	68,1	11,7	2,5	-	-	100,0
	Lisans	3,3	2,6	72,5	7,5	15,3	1,1	1,7	100,0
	Müezzine	4,7	14,3	64,0	13,2	1,6	1,8	0,5	100,0
	Üniversite	8,4	30,5	44,8	10,2	2,4	2,9	0,8	100,0
MEDENİ HAL	Evinde	5,2	12,3	65,6	10,2	5,0	1,5	0,1	100,0
	Bekar	3,7	8,4	64,9	12,1	6,3	1,6	3,0	100,0
	Büyüğümüzde	6,0	11,8	59,8	2,9	14,5	2,2	1,8	100,0
	3.000 TL altı	9,9	5,2	59,4	6,5	16,5	0,3	2,4	100,0
	3.001-5.000	2,7	8,4	71,8	12,1	5,1	1,3	0,7	100,0
GELİR	5.001-10.000	2,6	27,7	60,2	7,8	0,4	1,3	-	100,0
	10.001 TL üzeri	2,4	14,6	52,0	18,8	-	15,5	0,7	100,0

Aile yaşantınızdan genel olarak hangi düzeyde memnunsunuz?

Araştırma bulgularına göre **toplumun üçte ikisi aile yaşantısından genel olarak memnun veya çok memnundur. Memnun olmadığını belirtenlerin oranı yüzde 12,1 gibi düşük düzeydedir.** Ailelerin ekonomik durumu düşük olmasına rağmen memnuniyet düzeyinin bu denli yüksek oluşu ekonomi dışı faktörleri akla getirmektedir.

Dolayısıyla aile memnuniyetinin, eşler arasındaki karşılıklı sevgi ve saygı, ebeveyn-çocuk arasındaki ilişki, aile bağları ve akrabalık ilişkileri gibi faktörlerden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Aile yaşantınızdan genel olarak hangi düzeyde memnunsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Çok memnun	Meminan	Ne memnun ne memnun degilim	Memnun değilim	Hiç memnun degilim	Toplam
CİNSİYET	Kadın	27,4	35,1	18,8	16,8	8,0	100,0
	Erkek	43,6	37,6	13,5	2,6	2,7	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	48,0	34,3	9,7	7,5	0,3	100,0
	25 - 34 yaş	40,3	29,1	20,3	7,3	3,1	100,0
	35 - 44 yaş	31,9	31,8	16,6	4,6	8,2	100,0
	45 - 54 yaş	24,3	37,1	20,6	10,6	7,3	100,0
	55 yaş ve üzeri	32,2	46,7	7,6	4,5	9,0	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	43,3	17,0	10,3	-	29,4	100,0
	İlköğretim	33,0	36,7	20,6	5,1	5,5	100,0
	Üniversite	36,5	40,3	11,4	8,4	3,5	100,0
	Üniversite	41,1	33,6	12,9	9,8	2,7	100,0
MEDENİ HAL	Evlí	33,9	34,6	19,2	6,4	5,8	100,0
	Bekar	40,9	36,9	9,3	7,2	5,7	100,0
	Düdüksüz	31,2	43,4	15,5	7,0	3,3	100,0
GELİR	3.000 TL altı	25,0	35,9	24,1	8,8	6,2	100,0
	3.001-5.000	36,3	37,6	15,5	5,0	5,6	100,0
	5.001-10.000	50,4	29,8	7,6	8,3	4,0	100,0
	10.001 TL üzeri	36,6	51,2	6,5	2,8	2,9	100,0

BÖLÜM 9

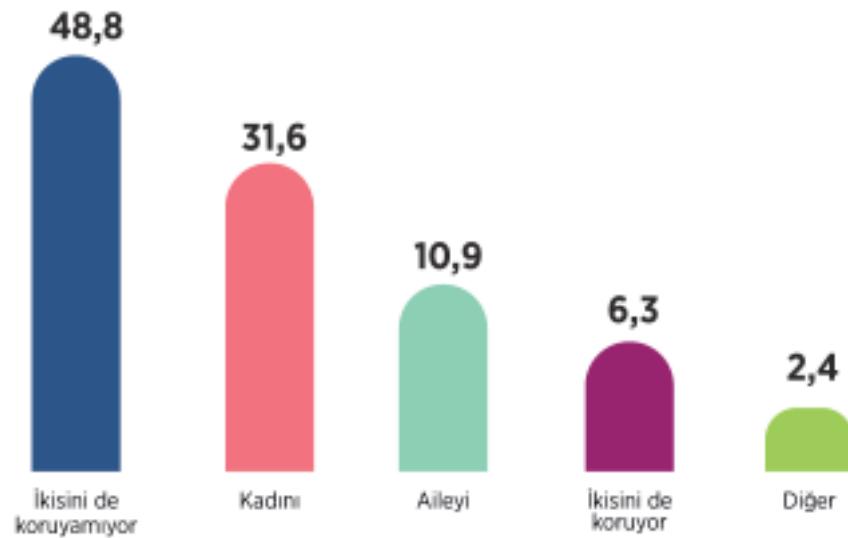
AİLE İLE İLGİLİ YASALAR

- Ailenin toplam aylık geliri
- Türkiye'de aileye yönelik kanunların koruyuculuğu
- Erkeğe verilen evden uzaklaştırma cezasına bakış
- Nafaka konusuna bakış

Aileyi ilgilendiren yasalarla ilgili son yıllarda yoğun bir tartışma kamuoyunun gündemini meşgul etmiştir. İstanbul Sözleşmesi ile 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanununun aile yapısının çökmesine yol açtığı yolundaki tartışmalar daha çok muhafazakâr kesimlerden geldi. Nitekim hükümet bu yönde gelen baskılara dayanamayarak Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesi karannı vermiş oldu.

Sizce Türkiye'deki kanunlar aileyi mi daha çok koruyor yoksa kadını mı?

Yasaların aile yapısı bakımından nasıl algılandığı konusu da araştırmada ele alınan bir sorgulama alanıdır. Araştırmaya katılanların yarısına yakın bir kesimi Türkiye'deki yasaların ne aileyi ne de kadını tam olarak koruyabildiği kanaatinde. Bu şekilde düşünenlerin oranı yüzde 48,8. Buna karşın yasaların hem kadını hem de aileyi koruduğunu belli terimlerin oranı yalnızca yüzde 6,3 düzeyindedir. Bu veriler, toplumun aileyle ilgili mevcut yasalardan memnun olmadığını göstermektedir.

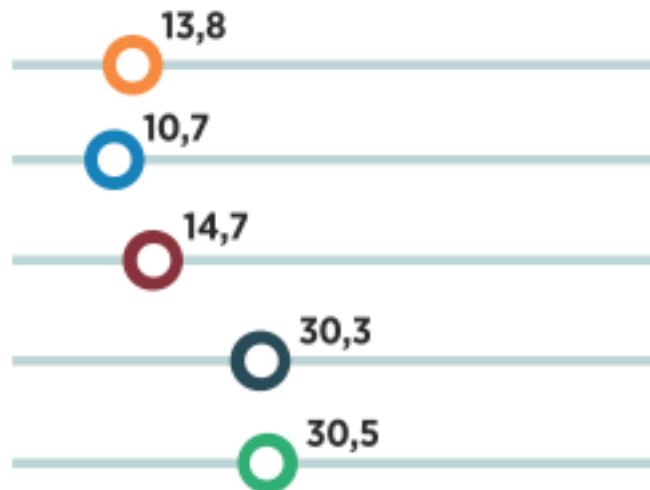
Sizce Türkiye'deki kanunlar aileyi mi daha çok koruyor yoksa kadını mı?

* Demografik özelliklere göre analiz

Kadınlar, erkeklerden belirgin biçimde daha fazla oranda yasaların kadını ve aileyi koruyamadığı görüşünde birleşiyor. Bu şekilde düşünen kadınların oranı yüzde 61 iken erkeklerin oranı yüzde 36,7. Orta yaş ve üzerindeki kuşak, gençlere göre daha fazla oranda mevcut yasalardan hem kadın hem de aile bakımından memnun değil. Eğitim düzeyi katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık oluşturmazken, medeni hal ile gelir düzeyi belirgin bir farklılığı yol açmaktadır. **Dul veya boşanmış katılımcılar arasında yasaları yetersiz görenlerin oranı yüzde 69,2 düzeyinde.** Öte yandan düşük gelirliler, yüksek gelirlilere göre daha fazla oranda yasalar hakkında olumsuz düşünceye sahipler.

Demografik Bilgiler		Aileyi	Kadını	İkisini de koruyor	İkisini de koruyamıyor	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	14,5	57,0	4,4	60,8	3,3	100,0
	Erkek	7,4	46,2	8,1	36,7	1,6	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	2,3	63,9	4,6	29,0	0,2	100,0
	25 - 34 yaş	8,5	33,8	0,9	56,4	0,3	100,0
	35 - 44 yaş	12,2	30,3	4,8	46,1	6,6	100,0
	45 - 54 yaş	10,0	15,2	14,7	55,9	4,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	18,1	21,4	7,3	53,8	0,4	100,0
EDİTİM	Okula gitmedi	7,6	19,6	-	65,1	7,6	100,0
	İlköğretim	10,8	33,0	5,7	46,9	3,7	100,0
	Üniversite	12,9	29,7	8,0	49,1	0,3	100,0
	Üniversite	9,1	33,2	6,6	49,8	1,3	100,0
MEDENİ HAL	Evet	11,7	30,8	6,9	48,8	1,9	100,0
	Bekar	6,2	44,1	6,0	39,0	4,7	100,0
	Dul/Boşanmış	17,0	9,5	5,8	69,2	0,5	100,0
GELİR	3.000 TL altı	9,4	18,3	5,1	60,4	6,8	100,0
	3.001-5.000	9,7	42,7	5,1	42,4	0,1	100,0
	5.001-10.000	13,7	27,5	10,2	47,3	1,3	100,0
	10.001 TL üzeri	20,5	31,2	7,9	39,9	0,5	100,0

Şiddet durumunda erkeğe verilen evden uzaklaştırma cezasını nasıl karşılıyorsunuz?

6284 sayılı yasa gereği şiddet uygulayan eşe evden uzaklaştırma cezası verilmektedir. Katılımcıların yüzde 24,5'i bu uygulamaya karşı çıarken, yüzde 60,8'i uygulamayı desteklemektedir. Bu konuya destek daha çok kadınlarından gelmektedir. Kadınların yüzde 74,8'i bu uygulamayı desteklerken, erkeklerin bu konudaki oranı yüzde 46,8'e düşmektedir. Medyaya yansyan ve gündeme ortalama T'in üzerinde gerçekleşen kadın cinayetlerinin toplumun bu şekilde bir hissiyat geliştirmesine yol açtığını söyleyebiliriz.

- █ Kesinlikle yanlış buluyorum
- █ Yanlış buluyorum
- █ Ne doğru ne yanlış buluyorum
- █ Doğru buluyorum
- █ Kesinlikle doğru buluyorum

Şiddet durumunda erkeğe verilen evden uzaklaştırma cezasını nasıl karşılıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kesinlikle yanlış buluyorum	Yanlış buluyorum	Ne doğru ne yanlış buluyorum	Düzen buluyorum	Kesinlikle doğru buluyorum	Toplam
CİNSİYET	Kadın	7,2	9,9	8,1	36,6	38,2	100,0
	Erkek	20,4	11,5	21,3	23,9	22,9	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	10,2	19,8	33,6	14,7	21,8	100,0
	25 - 34 yaş	16,4	16,4	8,1	36,6	22,5	100,0
	35 - 44 yaş	19,2	9,1	8,8	23,9	39,0	100,0
	45 - 54 yaş	10,0	4,8	11,7	39,7	33,7	100,0
	55 yaş ve üzeri	9,3	5,2	22,7	37,7	25,0	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	23,3	9,5	0,1	2,1	74,1	100,0
	İlköğretim	12,1	9,3	18,6	33,2	26,8	100,0
	Lise	10,9	16,9	12,4	33,4	26,4	100,0
	Üniversite	20,3	7,3	11,0	24,2	37,2	100,0
MEDENİ HAL	Evli	17,7	10,3	10,9	33,4	17,6	100,0
	Bekar	9,8	15,6	24,7	17,3	32,6	100,0
	Du'l/Başanmış	2,6	2,6	12,1	42,1	40,5	100,0
GELİR	3.000 TL altı	15,0	5,6	11,9	34,7	32,8	100,0
	3.001-5.000	15,7	14,2	18,7	30,1	21,2	100,0
	5.001-10.000	8,5	11,4	8,3	25,5	46,2	100,0
	10.001 TL üzeri	9,0	8,8	19,9	23,0	39,4	100,0

Boşanma durumunda erkeğin, boşandığı eşine nafaka vermesi konusunda aşağıdaki yargınlara katılıyor musunuz?

Boşanma durumunda kadına verilen nafaka ile ilgili düşüncelere bakıldığından toplumun kadına makul bir süre nafaka verilmesi konusuna yönelik genel bir eğilim içinde olduğu görülür. Katılımcıların yarısına yakını “çalışmadığı sürece erkeğin kadına nafaka vermesi gerektiği” düşüncesindedir. Yine “erkek kadına makul bir süre nafaka vermeli, sonra kesmeli” düşüncesine katılanların oranı yüzde 56,6 düzeyinde. Erkeğin kadına evli kaldığı süre kadar nafaka vermesi gerektiği fikrini destekleyenlerin oranı yüzde 35,8 düzeyinde.

Boşanma durumunda erkeğin, boşandığı eşine nafaka vermesi konusunda aşağıdaki yargılarla katılıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		KATILIYORUM			
		Erkek, kadına çalışmadığı sürece nafaka vermelidir	Erkek, kadına evli kaldığı süre kadar nafaka vermelidir	Erkek, kadına makul bir süre nafaka vermelii, sonra kesinleşdir	Erkek, kadına hiç nafaka vermemelidir
CİNSİYET	Kadın	65,2	43,1	50,7	13,7
	Erkek	31,7	38,6	63,2	27,5
YAŞ	18 - 24 yaş	44,9	53,5	51,4	12,0
	25 - 34 yaş	29,0	17,9	47,0	34,2
	35 - 44 yaş	58,0	44,0	54,7	25,3
	45 - 54 yaş	56,2	51,2	65,6	14,2
	55 yaş ve üzeri	49,8	39,9	79,7	5,8
EĞİTİM	Okula gitmedi	19,5	5,4	20,1	79,0
	İlköğretim	44,3	31,0	57,8	21,9
	Lise	56,1	44,6	56,9	10,6
	Üniversite	53,1	41,1	60,9	13,2
MEDENİ HAL	Evli	51,9	36,4	59,4	19,5
	Bekar	38,1	37,2	46,0	30,0
	Dü/Boşanmış	54,5	29,8	65,6	6,5
GELİR	3.000 TL altı	45,7	31,6	54,7	30,9
	3.001-5.000	50,4	39,3	58,8	17,7
	5.001-10.000	47,6	34,1	51,9	24,7
	10.001 TL Üzeri	50,4	37,4	69,3	22,9

Bu verileri dikkate aldığımızda, boşanma durumunda kadına nafaka verilmesi konusunda genel bir kabullenmiş olduğu, ancak bunun erkeğin istismarına yol açmayacak şekilde makul bir süre boyunca olması gereği yönündeki düşüncenin ağır bastığı sonucuna varılabilir.

BÖLÜM 10

AİLE İÇİ ŞİDDET VE BOŞANMA

- Yakın çevrede şiddet gören kişi varlığı
- Kadına yönelik şiddetin altında yatan sebepler
- Boşanmalarının altında yatan sebepler

Aile içi şiddet konusu son yıllarda Türkiye'nin gündemini yoğun biçimde meşgul eden bir konudur. Türkiye'de aile içi ilişkiler genel olarak mahrem bir konu gibi kabul edilerek bunların ifşa edilmesi kültürel olarak hoş karşılanmayan bir durum. Ne var ki, kadın cinayetleri, aile içi şiddete dikkatlerin çekilmesini beraberinde getirmiştir. Başta 6284 Sayılı yasa olmak üzere yapılan düzenlemelerle kadının aile içinde manzı kaldırıldığı şiddetin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Ancak yine de bir kısmı cinayetle sonuçlanan şiddet haberleri medyada yer almaya devam etmektedir.

Yakın çevrenizde şiddete maruz kalan aile bireyi var mıdır? (fiziksel, psikolojik her tür şiddet)

Aile içi şiddet, mahrem bir konu olduğu için toplumda ne kadar yaygın olduğuna ilişkin tam bir bilgiye ulaşmak zor. Bu konudaki bilgiler ancak ifşa edilen şiddet vakaları üzerinden derlenebilir. Araştırmada bu konu "yakın çevrenizde şiddete maruz kalan bir aile bireyi var mı?" şeklinde dolaylı bir soru üzerinden ele alınmıştır. Sonuç, sadece fiziksel şiddet değil, psikolojik şiddetin de kapsayacak şekilde sorulmuştur.

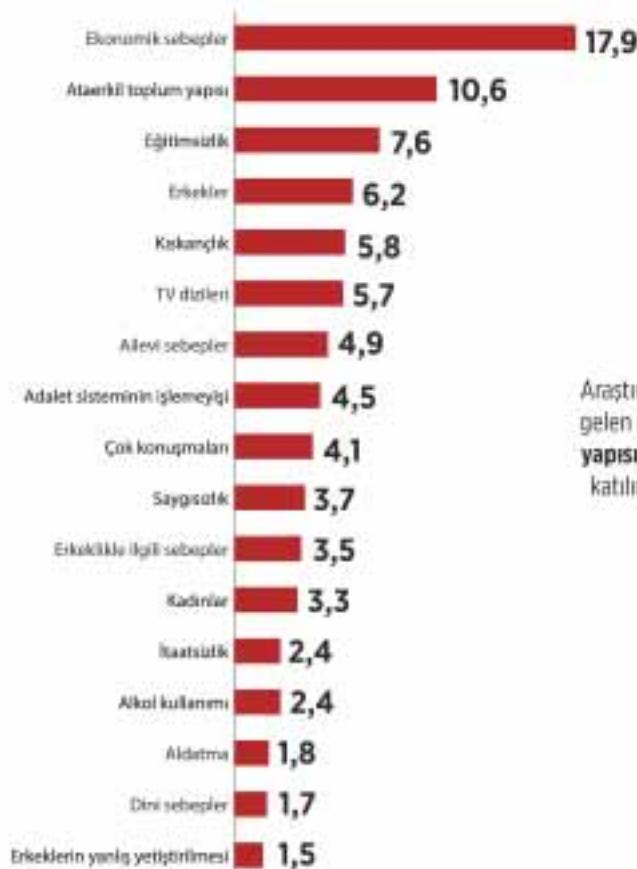
Katılımcıların yüzde 10,7'si eşi tarafından sürekli, yüzde 46,5'i ise bazen şiddet gören bir kadın bulunduğu belirtmektedir. Katılımcılar arasında eşi tarafından şiddete maruz kalan erkeklerin bulunduğu da işaret edilmiştir. Katılımcıların yüzde 4,4'ü çevrelerinde eşi tarafından sürekli, yüzde 18,9'u da bazen şiddet gören erkek olduğunu belirtmiştir. Bunun toplamı yüzde 23,3'tür. Bu verİYE göre, aile içinde sözlü, psikolojik veya fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranın erkeklerin oranının iki katına denk gelmektedir.

Yakın çevrenizde şiddete maruz kalan aile bireyi var mıdır? (fiziksel, psikolojik her tür şiddet)

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		SÜREKLİ		
		Eşi tarafından şiddet gören erkek	Eşi tarafından şiddet gören kadın	Anne-baba tarafından şiddet gören çocuk
CİNSİYET	Kadın	4,7	15,5	7,3
	Erkek	4,2	6,0	6,1
YAŞ	18 - 24 yaş	2,0	6,6	4,5
	25 - 34 yaş	2,3	9,4	6,3
	35 - 44 yaş	7,7	16,5	10,2
	45 - 54 yaş	3,4	7,7	6,4
	55 yaş ve üzeri	2,7	11,6	3,8
EĞİTİM	Okula gitmedi	34,1	23,0	46,7
	İlköğretim	2,3	7,8	3,9
	Lise	1,4	13,2	7,3
	Üniversite	8,0	12,4	7,3
MEDENİ HAL	Evli	5,2	11,1	5,7
	Bekar	3,1	9,7	10,5
	Dü'l/Boğanmış	3,5	10,8	3,5
GELİR	3.000 TL altı	4,8	10,7	7,4
	3.001-5.000	3,2	10,8	4,3
	5.001-10.000	6,2	11,0	9,6
	10.001 TL üzeri	5,8	9,3	12,2

Sizce kadınların şiddete uğramasında rol oynayan en önemli faktör nedir?

Araştırmaya katılanlara göre kadınların şiddete uğramasında rol oynayan beş önde gelen neden bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla ekonomik nedenler, ataerkek toplum yapısı, eğitsizlik, erkeklerin saldırganlığı ve kıskançlıktır. Kadın cinayetleri de katılımlara göre benzer nedenlerden kaynaklanmaktadır. Kadın cinayetlerinde ayrıca cezaların caydırıcı olmamasına da işaret edilmektedir.

*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sorulmuştur.

^aYüzde T'nin altında kalan değerler grafiğe gösterilememiştir.

Sizce kadınların şiddete uğramasında rol oynayan en önemli faktör nedir?

* Demografik özelliklere göre analiz

		Demografik özellikler																		
		Ailenin sosyoekonominik özellikleri																		
		Adet	Adetler	Aşırılaştırmalar	Aşırılaştırmalar	Aşırılaştırmaların nedeni	Eğitim	Çalışma durumu	Çalışma durumu	İnsanlık değerleri	İnsanlık değerleri	İnsanlık değerleri	İnsanlık değerleri	İnsanlık değerleri	İnsanlık değerleri	İnsanlık değerleri	İnsanlık değerleri	İnsanlık değerleri		
Cinsiyet		Razılık	6,9	9,2	5,1	3,1	10,3	7,3	1,8	7,4	9,2	6,2	6,2	3,2	5,2	3,1	6,2	8,2	7,8	3,0
		Erkek	3,1	3,3	4,6	1,7	3,1	7,0	6,4	4,0	9,5	8,7	9,6	6,3	5,2	11,4	4,4	3,8	3,8	1,8
Yaş	18 - 34 yaş	0,9	1,0	18,7	-	11,8	4,9	-	-	4,3	8,2	-	1,2	1,0	25,5	2,2	3,4	-	-	
	35 - 54 yaş	10,3	10,6	5,1	1,3	14,8	4,9	4,8	3,5	10,5	1,1	2,8	9,5	5,1	5,0	7,5	8,8	12,7	-	
	55 - 64 yaş	5,0	4,8	5,3	3,1	5,5	5,6	6,8	6,8	22,7	7,7	0,1	8,2	2,0	8,0	8,9	7,8	6,5	-	
	65 - 74 yaş	4,0	5,2	3,8	1,0	5,2	11,7	5,3	9,6	3,1	8,1	8,5	5,8	4,3	2,5	5,0	1,1	6,8	-	
	75 yaş+	3,1	1,2	0,6	10,1	15,8	5,8	6,8	3,2	12,1	1,5	4,6	8,7	6,1	0,1	3,8	1,8	6,8	-	
Eğitim	Oturulma gittim	50,3	-	-	-	2,8	-	6,9	-	16,5	-	-	-	12,8	-	-	-	-	0,9	
	Büyükşehir	0,5	0,7	2,8	1,1	10,3	3,1	4,6	5,1	20,2	4,8	5,0	8,9	3,8	10,0	8,7	1,7	3,1	-	
	Ülke	5,6	5,3	4,1	1,8	6,8	10,1	1,5	8,1	16,2	3,1	2,8	3,2	5,4	3,8	4,9	4,8	1,6	-	
	Üniversite	3,9	1,9	11,7	3,0	6,0	16,9	5,0	3,1	13,8	7,9	1,1	1,6	1,1	1,3	6,8	3,8	6,9	-	
Müşteri Hali	Fili	5,7	1,0	5,0	1,0	8,8	8,6	6,6	2,4	19,0	1,6	1,7	8,3	4,6	6,9	7,1	1,1	5,0	-	
	Bekar	8,1	1,6	10,9	0,2	12,9	6,9	1,1	0,7	10,5	5,2	0,1	1,1	4,5	9,2	4,4	2,8	0,5	-	
	Düğüştenmiş	0,9	5,5	5,8	7,0	14,9	4,1	0,8	-	27,0	8,8	1,8	3,0	0,1	1,5	5,8	4,3	-	-	
Tutar	3.000 TL'altı	2,9	0,5	4,7	3,7	13,5	5,7	5,7	0,5	17,0	5,9	1,8	4,9	4,4	7,5	3,4	3,5	6,9	-	
	3.000-5.000	5,8	2,6	5,5	1,6	10,2	6,3	3,0	1,9	14,8	2,9	0,3	5,5	4,8	9,4	8,6	2,9	3,1	-	
	5.000-10.000	15,2	2,4	4,4	2,8	5,1	15,9	5,7	3,3	12,4	1,5	3,6	1,3	0,3	5,6	5,3	0,5	3,8	-	
	10.000 TL üzeri	4,9	0,5	2,2	5,1	17,4	13,1	9,8	0,9	10,7	1,5	1,5	0,6	1,6	-	6,0	0,1	0,6	-	

Sizce Türkiye'de işlenen kadın cinayetlerinin altında yatan en önemli neden nedir?

*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sorulmuştur.

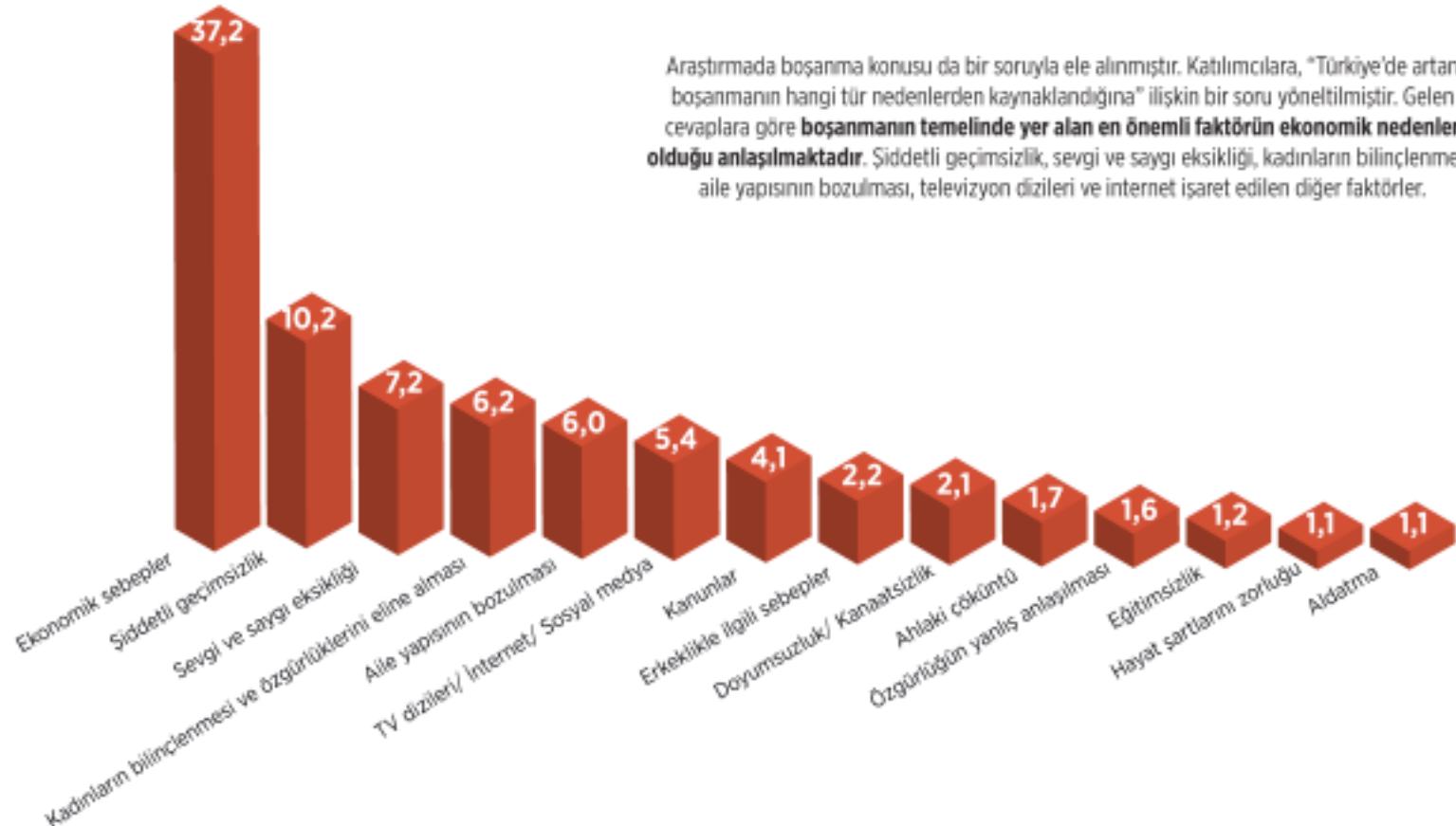
*Yüzde T'nin altında kalan değerler grafikte gösterilmemiştir.

Sizce Türkiye'de işlenen kadın cinayetlerinin altında yatan en önemli neden nedir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Cinsiyet	Çalışan kadınlar orsanızı	Ahali (youth)	Alle İşgörenlerin başkanlığı	Ahali	Ahali bilançosu	Aşırı işteşeviyen toplum yapısı	Eğitimsizlik	Çalışan sebzeler	Ekonomik sebzeler	spesifik geçimistik Kökmeğek	Nüfus/Topre	İlkelçilik konuları	Tv/İnternet/Sosyal medya	Erkeklerde (geliş) sebzeler	Kadınlarla (geliş) sebzeler	Sosyal tariq ekstazlığı	
dershet	Kadın	18,9	1,2	6,5	6,4	2,9	8,3	9,6	0,8	10,7	0,3	7,4	1,4	4,6	1,7	5,8	1,5	-	
	Erkek	13,9	2,7	2,6	8,5	3,1	1,4	17,1	1,9	15,3	2,5	7,8	1,5	2,4	0,6	2,3	4,2	2,8	-
YAŞ	18 - 24 yaş	30,0	-	7,3	18,4	0,2	3,4	16,7	-	5,4	-	1,4	-	4,6	-	1,0	0,3	-	
	25 - 34 yaş	14,6	4,9	5,0	4,1	1,9	7,7	13,4	-	11,1	2,5	10,5	1,4	4,3	0,3	2,1	0,2	5,4	
	35 - 44 yaş	20,6	0,2	5,6	10,9	2,9	4,0	8,9	3,2	9,6	0,3	9,0	2,3	1,0	0,4	2,2	6,3	0,3	
	45 - 54 yaş	7,8	3,2	4,9	2,4	4,7	7,6	13,4	1,7	21,1	2,5	6,7	1,7	2,7	0,3	9,3	2,8	0,2	
	55 yaş ve üzeri	13,6	5,6	6,2	2,5	7,6	1,5	10,7	2,2	10,3	0,4	11,0	0,5	6,4	7,2	9,3	1,7	0,3	
EGitim	Okulu görmemi	0,1	-	0,5	37,8	-	46,2	-	-	5,6	-	-	3,1	-	-	-	-	-	
	İlköğretim	24,7	2,6	5,1	3,9	2,7	3,6	6,3	1,4	13,8	1,7	10,5	0,2	2,4	1,5	5,1	2,9	2,6	
	Lise	8,3	0,9	1,8	14,1	3,7	1,0	23,8	2,1	13,3	0,9	5,1	2,8	3,9	0,7	2,5	2,3	0,4	
	Üniversite	9,5	2,4	7,8	3,1	3,3	5,6	19,3	0,5	13,0	1,8	5,1	2,6	6,4	1,3	4,2	4,4	0,2	
MEDEHİ HAL	Evlî	13,3	2,9	3,3	6,0	2,7	3,2	13,8	1,7	14,5	2,0	9,5	1,4	3,1	1,7	5,8	3,4	2,5	
	Bekar	24,6	0,7	9,2	13,9	1,9	7,6	13,6	1,0	6,2	0,6	2,0	1,3	4,3	0,4	2,3	2,4	0,1	
	Düllükşenmiş	14,2	0,2	0,9	0,7	6,6	6,6	10,7	0,2	21,1	-	11,3	2,4	3,9	-	8,4	1,7	0,2	
GBLZ	3.000 TL altı	23,9	2,0	2,3	4,4	4,3	4,5	9,8	1,5	21,6	2,9	3,9	1,0	3,9	0,4	4,7	1,8	0,5	
	3.001-5.000	17,0	2,5	5,3	12,3	1,4	2,1	13,4	1,4	8,3	0,3	11,6	1,8	2,6	1,9	3,9	3,6	2,0	
	5.001-10.000	5,7	0,6	7,1	2,4	3,1	13,0	20,7	1,4	8,5	1,6	5,9	1,0	4,7	0,6	4,1	3,1	2,5	
	10.001 TL üzeri	6,3	2,6	1,5	2,3	7,9	0,9	15,2	0,3	18,9	1,2	1,5	3,3	4,1	1,2	0,4	2,7	0,4	

Türkiye'de boşanma oranı giderek yükseliyor. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?

*Bu soru açık udu olacak şekilde sorulmuştur.

^aYüzde T'nin altında kalan değerler grafikte gösterilmemiştir.

Türkiye'de boşanma oranı giderek yükseliyor. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik bilgiler		Absolute	Absolute boyutları	Altına	Sosyel sınıfı	Eğitim	Ekonominik seviyeler	Sergili ve eğitilenlik	TV Dizileri konusunda sahip olanlar	Kadınların ilk çocuklarını doğurdukları yaşları	Educational level	Ortalama çocuklu	Kanıtlar	Hipotezlerin doğruluğu	Dogrulama olasılık
CİNSİYET	Kadın	0,4	4,7	0,0	12,8	1,0	36,6	10,3	5,2	5,2	4,0	2,8	0,1	2,5	1,6
	Erkek	2,9	7,3	2,1	7,6	1,4	37,8	4,1	5,6	7,2	0,4	0,4	8,1	0,2	2,5
YAŞ	18 - 24 yaş	-	4,7	2,1	2,5	-	17,1	20,3	14,7	2,3	-	-	20,0	-	-
	25 - 34 yaş	4,2	7,8	0,6	18,8	5,1	45,6	0,4	3,5	5,8	-	-	0,3	-	2,6
	35 - 44 yaş	0,7	4,9	1,4	11,5	2,4	31,5	8,7	2,8	11,9	7,9	0,8	0,5	0,2	0,0
	45 - 54 yaş	1,0	5,8	1,5	6,7	0,9	50,3	6,6	4,2	3,2	0,2	4,2	0,7	0,5	0,9
	55 yaş ve üzeri	1,9	9,4	0,2	10,0	0,3	27,5	2,0	7,7	4,7	2,0	5,4	0,0	6,6	6,3
EDİTİM	Oklasılmadı	-	0,1	-	-	-	49,1	0,6	-	2,8	10,5	-	-	-	2,5
	İlköğretim	1,7	6,2	0,7	91,5	5,1	41,5	5,6	2,2	5,6	3,1	2,8	7,9	1,5	1,4
	Lise	1,4	7,2	1,1	95,0	1,5	29,8	12,5	7,3	6,5	0,2	0,4	-	0,8	0,4
	Üniversite	2,4	5,1	2,2	6,1	1,4	34,2	5,6	12,1	8,0	0,9	0,8	1,0	1,0	1,5
MİDDEİ HAL	Evli	2,3	7,0	0,4	12,7	1,4	43,0	5,5	4,6	5,5	2,7	1,6	0,5	0,5	1,4
	Bekar	0,7	3,2	2,0	5,1	1,0	25,5	12,2	9,5	8,1	2,0	-	15,1	-	1,8
	Büyükopanmış	0,4	7,0	0,8	8,7	0,1	32,8	6,3	1,0	5,8	0,2	5,2	-	6,9	6,1
GELİR	5.000 TL altı	0,4	4,4	0,5	12,9	0,2	49,1	5,4	5,7	2,8	-	2,2	-	0,1	1,3
	5.001-5.000	2,7	7,7	1,0	11,0	1,0	27,7	9,1	5,9	6,0	4,9	1,8	8,8	3,2	0,5
	5.001-10.000	1,7	5,6	2,5	5,9	3,5	40,3	7,1	4,4	11,2	-	0,2	1,0	0,4	0,7
	10.001 TL üzeri	0,4	3,0	0,1	2,9	0,3	36,0	2,0	3,9	15,1	-	1,5	0,1	1,1	1,0

BÖLÜM 11

İLETİŞİM ARAÇLARI VE AİLE

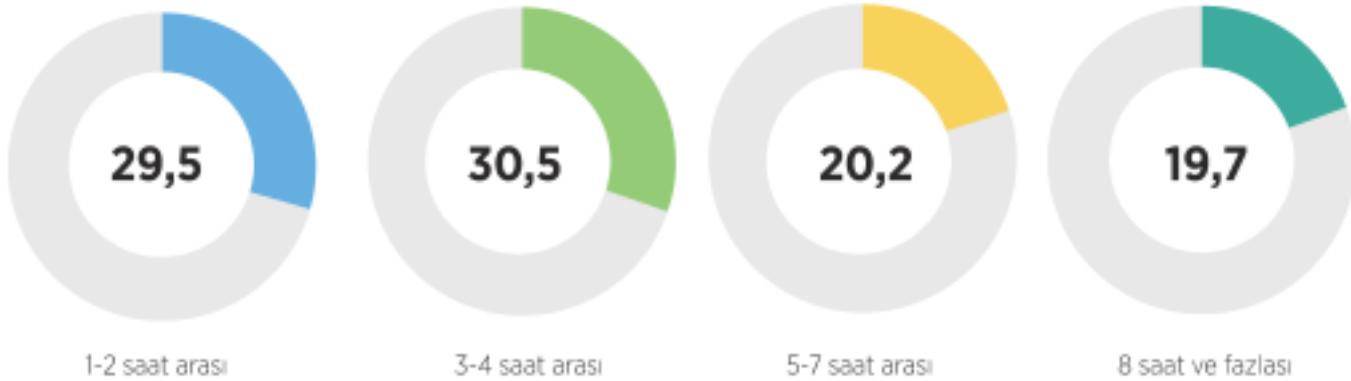
- Televizyon izleme süresi
- En çok izlenen televizyon programları
- İnternet kullanım sıklığı
- İnternet kullanım amacı
- Sosyal medya ve sosyal medya araçları kullanımı

Evinizde günde ortalama kaç saat televizyon izlenir?

Ailelerde iletişim araçlarının kullanımına bakıldığında televizyonun yoğun olarak izlendiği görülmektedir. Katılımcıların yüzde 40'i günde 5 saat ve üzerinde televizyon izlemektedir.

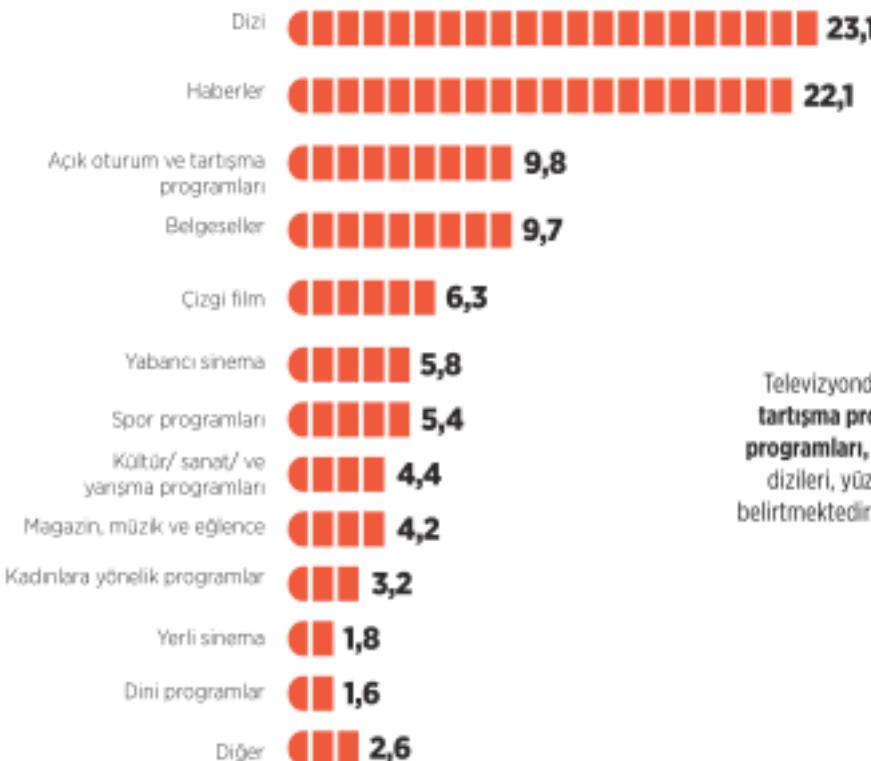

Evinizde günde ortalama kaç saat televizyon izlenir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		0-2 saat arası	3-4 saat arası	5-7 saat arası	8 saat ve fazlası	Toplam
CİNSİYET	Kadın	36,3	29,0	18,7	16,1	100,0
	Erkek	22,7	32,1	21,8	23,4	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	33,8	22,9	8,4	35,5	100,0
	25 - 34 yaş	26,6	34,6	16,5	20,3	100,0
	35 - 44 yaş	37,4	23,3	24,9	14,5	100,0
	45 - 54 yaş	58,5	42,2	20,9	58,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	30,0	32,7	23,8	13,5	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	15,7	41,8	15,0	24,5	100,0
	İlköğretim	28,3	26,6	19,5	25,6	100,0
	Lise	33,9	29,4	22,8	13,8	100,0
	Üniversite	28,3	39,9	19,5	12,2	100,0
MEDENİ HAL	Evlı	27,4	30,0	23,3	19,4	100,0
	Bekar	30,0	30,2	13,5	26,3	100,0
	Dü'l/Böşanmış	39,2	33,7	19,5	7,6	100,0
GELİR	3.000 TL altı	32,4	29,3	18,2	20,2	100,0
	3.001-5.000	29,3	27,7	20,1	23,0	100,0
	5.001-10.000	18,2	38,7	20,3	13,9	100,0
	10.001 TL üzeri	20,2	32,4	33,3	14,1	100,0

Televizyonda en çok hangi tür programlar izlenir?

Televizyonda en fazla izlenen programlar sırasıyla **diziler, haberler, tartışma programları, belgeseller, çizgi film, yabancı sinema, spor programları, kültür ve sanat programlarıdır**. Katılımcıların yüzde 23,1'li dizileri, yüzde 22,1'i ise haberleri en fazla izlenen programlar olarak belirtmektedir. **Diğer programların izlenme oranı yüzde 10'nun altında.**

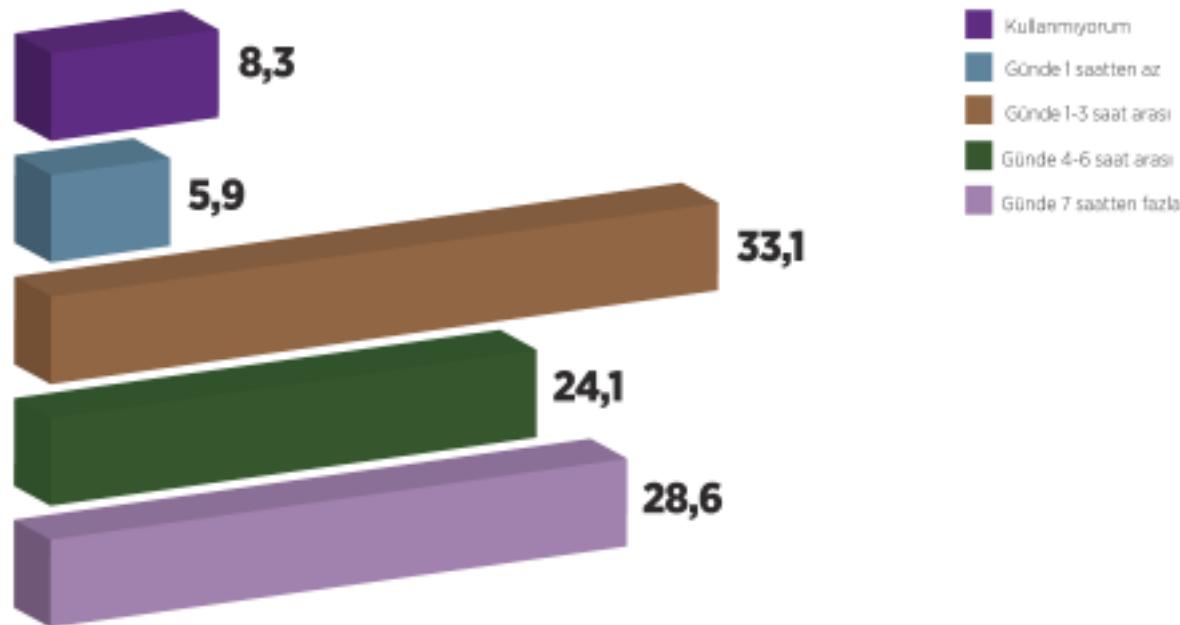
*Bu soru açık udu olacak şekilde sorulmuştur.

Televizyonda en çok hangi tür programlar izlenir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Müşteri miyoloğunu süslüyor	Deli	Açılıstırma ve tanıma programları	Den programları	Kadınlara yönelik programları	Belgeseller	Spor programları ve konserler	Yazılı dava	Filmler	Spor programları	Şov/Fest	Düzen
CINSİYET	Kadın	11,5	40,4	17,3	3,9	8,3	16,6	10,1	2,8	18,2	45,0	4,8	11,9
	Erkek	5,2	48,1	21,2	3,3	4,6	12,3	7,6	4,5	5,7	43,3	16,9	13,3
YAS	18-24 yaş	3,1	66,9	2,4	0,2	1,3	15,4	13,1	5,5	3,4	40,4	33,7	7,6
	25-34 yaş	21,7	41,0	8,5	2,3	8,1	16,8	11,0	5,5	17,3	39,7	4,1	25,0
	35-44 yaş	2,5	53,0	17,7	3,9	8,6	13,2	10,9	4,2	16,7	35,4	6,8	15,1
	45-54 yaş	5,3	49,3	27,6	2,5	11,3	15,3	13,0	1,8	11,1	51,6	5,0	8,0
	55 yaş ve üzeri	7,9	35,5	38,4	6,0	1,1	27,8	7,4	1,5	6,8	51,1	8,0	1,7
EĞİTİM	Okula gitmedi	7,4	75,4	4,8	0,0	5,8	12,3	6,0	0,0	5,0	68,5	0,0	1,3
	İlköğretim	11,4	46,9	18,5	3,0	5,3	18,4	9,1	2,3	16,0	37,0	15,2	11,5
	Lise	6,5	45,9	19,9	5,1	9,4	18,2	8,5	5,5	6,0	51,5	5,4	14,0
	Üniversite	3,5	39,0	24,4	4,1	5,4	25,3	10,4	5,2	9,2	45,0	11,9	15,1
MEDENİ HAL	Deli	9,8	59,4	19,0	5,3	4,9	21,2	7,7	3,7	14,0	45,5	7,6	19,0
	Bekar	5,4	65,4	12,4	4,1	6,7	12,9	9,6	4,5	9,1	41,6	12,0	8,8
	Dalılışanmış	7,7	39,9	37,0	0,5	13,5	24,6	10,8	1,4	5,5	41,6	3,7	5,6
GELİR	3.000 TL altı	14,0	36,9	15,8	0,2	9,6	23,3	15,9	2,7	18,3	41,7	5,3	10,3
	3.001-5.000	6,4	57,0	18,6	4,8	5,0	18,0	1,6	4,0	8,1	40,2	17,9	10,7
	5.001-10.000	3,2	40,7	24,8	3,5	5,4	16,2	10,5	3,2	11,0	57,8	5,5	14,0
	10.000 TL üzeri	10,5	30,5	29,4	5,0	4,5	20,7	14,2	7,0	5,2	42,5	3,9	19,6

İnternet kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

İnternet de katılımcılar arasında yaygın olarak kullanılan bir iletişim aracıdır. Katılımcılar içinde internet kullanmadığını belirtenlerin oranı yalnızca yüzde 8,3 düzeyindedir. Bunun dışındaki katılımcıların yüzde 86 civarındaki bir kesimi günde en az bir saat olmak üzere internet kullanmaktadır. Katılımcıların yüzde 52,7'si günde 4 saat ve üstündeki bir zamanını internet başında geçirmektedir.

İnternet kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kullanımoran	Günde bir saatten az	Günde 1-3 saat arası	Günde 4-6 saat arası	Günde 7 saatten fazla	Toplam
CİNSİYET	Kadın	9,3	9,1	29,7	25,3	26,6	100,0
	Erkek	7,3	2,7	36,5	23,0	30,6	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	-	-	31,8	41,1	27,2	100,0
	25 - 34 yaş	6,7	6,5	22,4	10,0	54,4	100,0
	35 - 44 yaş	10,4	7,1	37,0	13,8	21,6	100,0
	45 - 54 yaş	7,6	9,5	33,3	29,0	20,6	100,0
	55 yaş ve üzeri	13,9	2,6	47,8	18,7	17,0	100,0
EGİTİM	Okula gitmedi	17,1	-	3,2	-	79,7	100,0
	İlköğretim	11,1	5,3	40,2	15,9	27,5	100,0
	Lise	6,5	8,9	23,1	36,5	25,0	100,0
	Üniversite	1,9	4,3	35,7	32,1	26,1	100,0
MEDENİ HAL	Evlí	9,6	6,5	36,5	19,6	27,8	100,0
	Bekar	3,4	1,1	27,6	30,8	32,1	100,0
	Dul/Böşanmış	11,8	13,0	28,0	32,5	14,7	100,0
CELİR	3.000 TL altı	12,4	10,7	24,4	21,5	35,0	100,0
	3.001-5.000	2,8	3,1	43,5	27,6	22,9	100,0
	5.001-10.000	12,7	6,3	25,5	21,8	33,7	100,0
	10.001 TL üzeri	13,7	-	23,9	18,7	43,8	100,0

İnterneti en fazla hangi amaçla kullanıyorsunuz?

Dünyada olup bitenleri izlemek için

46,2

Eğlence/Müzik dinlemek için

15,1

Bazı konuları araştırmak için

14,9

Arkadaşlarla sohbet için

9,6

E-posta üzerinden haberleşmek için

3,1

Diğer

11,1

İnternet kullananların yüzde 46,2'si, interneti dünyada olup bitenleri izlemek için kullanmaktadır. Geriye kalanlar ise eğlence ve müzik programlarını takip etmek, bazı konuları araştırmak ve arkadaşlarıyla iletişimde bulunmak için kullanmaktadır.

*Bu soru 'interneti kullanıyorum' cevabını verenlerine sorulmuştur.

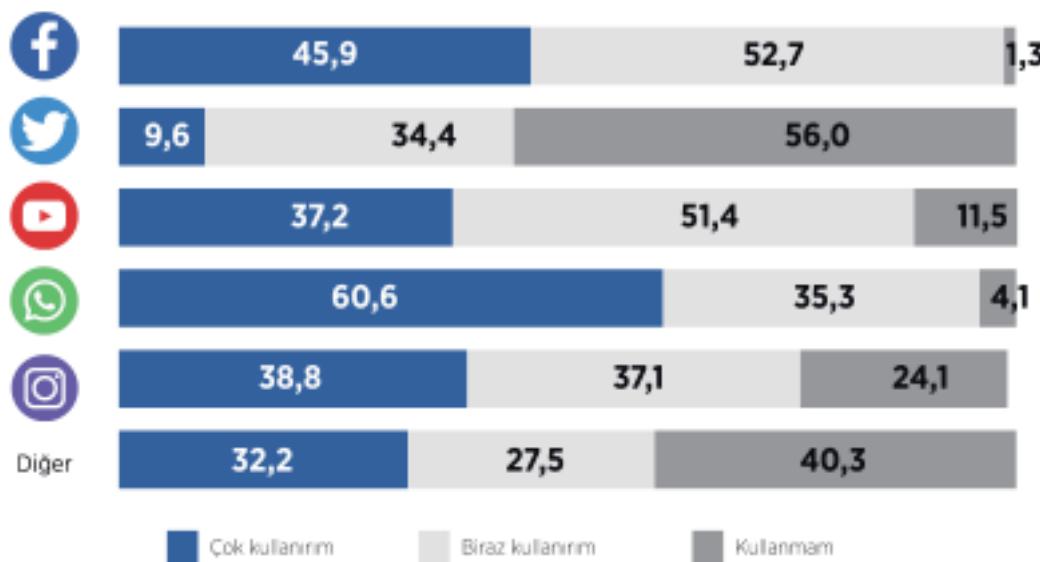
N=2201

İnterneti en fazla hangi amaçla kullanıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Eşdeğerlik mühemmek için	Araştırma sahbet için	Dünyada olup bakanın bilincini için	Baş konular aramak için	Eposta üzerinden hastırılmak için	Diğer	Total
CİNSİYET	Kadın	77,3	8,6	39,4	19,6	4,7	10,3	100,0
	Erkek	12,9	10,5	50,9	10,3	1,5	11,9	100,0
YAŞ	18 - 24 yaş	40,7	0,3	16,3	14,0	3,4	25,4	100,0
	25 - 34 yaş	21,9	13,1	43,0	4,9	3,6	14,5	100,0
	35 - 44 yaş	5,2	16,2	55,5	16,3	1,7	5,2	100,0
	45 - 54 yaş	7,3	3,8	60,6	14,6	5,8	7,9	100,0
	55 yaş ve üzeri	1,4	2,9	49,7	35,1	1,6	4,3	100,0
EĞİTİM	Okulsu gitmedi	5,0	11,5	14,3	0,6	-	67,8	100,0
	İlköğretim	10,3	11,3	53,4	13,8	1,5	10,8	100,0
	Lise	26,7	7,3	40,6	14,5	3,7	7,3	100,0
	Üniversite	11,8	8,4	45,4	20,7	6,5	7,3	100,0
MEDENİ HAL	Evlî	10,2	13,2	49,8	17,7	3,2	6,0	100,0
	Bekar	30,0	3,9	30,6	9,7	0,3	25,6	100,0
	Düví/Böşanmış	5,3	4,6	64,0	13,0	5,1	6,0	100,0
GELİR	3.000 TL altı	21,8	5,7	49,7	11,3	3,3	7,2	100,0
	3.001-5.000	15,0	13,1	42,8	14,7	1,8	12,6	100,0
	5.001-10.000	3,2	8,6	48,6	31,5	3,1	16,1	100,0
	10.001 TL üzeri	13,6	3,7	45,7	14,3	17,6	3,3	100,0

Aşağıdaki sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz?

"Bu soru interneti 'kullanmıyorum' cevabını verenlere sorulmamıştır.

N:2201

Katılımcıların **tümüne yakın bir kısmı Facebook kullanmaktadır**. Kullanmayanların oranı sadece yüzde 1,3 düzeyindedir. Yine WhatsApp, yüzde 4,1'lik bir kesimin dışında **herkes tarafından kullanılmaktadır**. Bu iki sosyal medya aracını sırasıyla YouTube, Instagram ve Twitter takip etmektedir. **Katılımcılar tarafından en az kullanılan sosyal medya aracı Twitter'dır.**

Aşağıdaki sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		ÇOK KULLANIRIM					
		Facebook	Twitter	Youtube	Whatsapp	Instagram	Diger
CİNSİYET	Kadın	44,3	9,0	42,6	66,2	40,7	35,5
	Erkek	47,6	10,1	31,9	55,0	37,4	30,8
YAS	18 - 24 yaş	25,7	6,7	48,5	53,3	69,9	35,4
	25 - 34 yaş	41,4	10,0	42,4	86,5	51,6	31,1
	35 - 44 yaş	53,6	11,0	26,5	60,0	30,2	38,8
	45 - 54 yaş	46,3	8,4	31,7	46,9	22,6	26,5
	55 yaş ve üzeri	68,8	12,8	41,4	50,9	26,9	29,9
EĞİTİM	Okula gitmedи	31,5	-	55,3	81,7	69,4	15,1
	İlköğretim	47,6	7,7	33,7	57,7	39,5	30,2
	Lise	42,8	9,5	44,3	62,2	41,2	37,9
	Üniversite	49,1	15,9	32,1	61,1	28,3	31,9
MEDENİ HAL	Evet	50,7	10,6	35,2	64,8	29,4	31,6
	Bekar	39,4	6,0	49,5	52,9	62,6	33,9
	Đai/Böşümlü	57,7	13,0	18,9	58,8	31,6	31,3
GELİR	3.000 TL altı	46,4	8,7	36,8	61,8	35,0	32,5
	3.001-5.000	47,6	7,7	36,6	55,1	40,0	32,4
	5.001-10.000	38,7	11,6	38,5	74,7	41,5	38,4
	10.001 TL üzeri	54,0	25,1	40,6	66,7	39,8	42,3

Kısaca, araştırma bulgularının ortaya koyduğu kadariyla yeni iletişim araçları, televizyon ve radyo gibi klasik iletişim araçlarından daha fazla oranda takip edilmektedir. Yeni iletişim araçları, sosyal network oluşturma, paylaşım sağlama, başkasıyla iletişimde bulunma, dünyada olup bitenleri takip etme ve bilgi edinme bakımından önemli işlevlere sahiptir. Ancak araştırmanın tüm bulguları göz önünde bulundurularak bir değerlendirme yapıldığında, yeni iletişim araçlarının aile ilişkilerini olumsuz yönde etkilediği sonucuna varmak mümkündür.

BÖLÜM 12

SALGIN SÜRECİNDE AİLE

- Ailede Covid-19'a yakalanan kişi sayısı
- Salgın sürecinde aile içi ilişkilere bakış
- Salgın döneminde yardımlaşma
- Salgın sürecinde online alışveriş davranışları

Mart 2020'in başından beri Türkiye'de yaşanan korona virüs salgın sürecinin aile yapısını ve aile içi ilişkileri nasıl etkilediği konusu araştırmaya değer bir konudur. Zira salgın sürecinde genel olarak hafıza sonları ve bazen de birkaç gün süren sokağa çıkma kısıtlamaları söz konusu oldu. Aile bireylerinin eve kapandığı süreçte nasıl bir ilişki içinde olduğu önemli bir sorudur. Araştırma bu bakımdan bu konuyu birkaç soruya ele almıştır.

Ailenizde Covid-19'a yakalanan oldu mu?

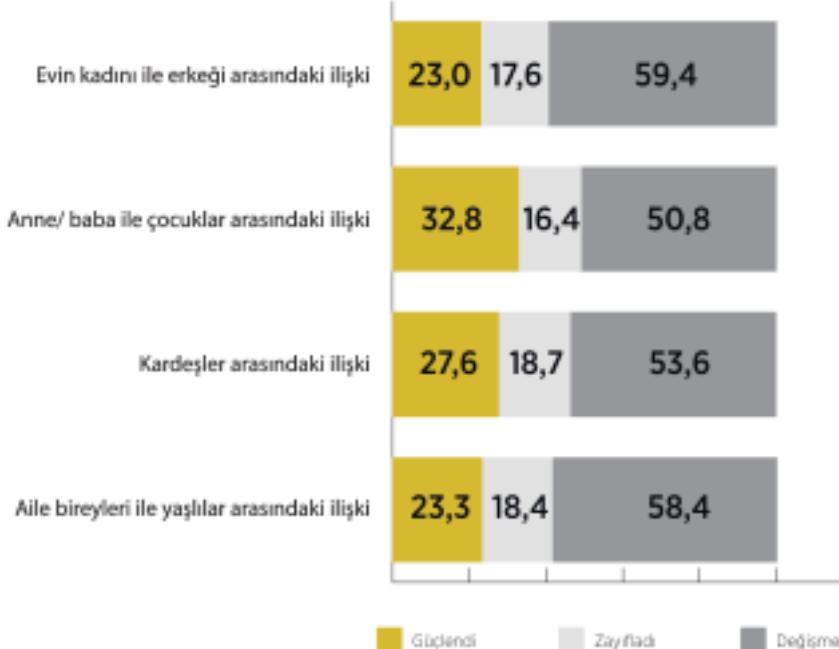
Öncelikle araştırma bulgularına göre **araştırmaya katılanların yüzde 46,5'nin ailesinde bir veya daha fazla kişi Covid-19 virüsüne yakalanmıştır**. Birden fazla kişinin yakalandığı aile oranı yüzde 32,7 düzeyindedir.

Ailenizde Covid-19'a yakalanan oldu mu?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik属性		Kimsenin yakalandığını	Bir kişi yakalandığını	Birden fazla kişi yakalandığını	Toplam
CİNSİYET	Kadın	51,4	8,0	40,5	100,0
	Erkek	55,5	19,7	24,8	100,0
YAS	18 - 24 yaş	53,2	7,9	38,9	100,0
	25 - 34 yaş	49,7	16,3	34,0	100,0
	35 - 44 yaş	50,9	11,6	38,4	100,0
	45 - 54 yaş	53,0	23,6	23,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	53,5	11,2	35,3	100,0
EDİTİM	Okula gitmedi	75,0	11,7	10,3	100,0
	İlköğretim	49,5	16,8	33,7	100,0
	Lise	52,0	9,4	38,6	100,0
	Üniversite	66,7	13,4	25,9	100,0
MEDENİ HAL	Evi	52,6	15,7	31,7	100,0
	Bekar	55,2	11,5	33,3	100,0
	Boşlukbanmış	54,4	9,6	35,9	100,0
GELİR	3.000 TL altı	47,5	13,7	38,7	100,0
	3.001-5.000	54,8	11,5	33,7	100,0
	5.001-10.000	58,9	16,8	24,3	100,0
	10.001 TL üzeri	57,7	15,5	26,8	100,0

Salgın döneminde aile içi ilişkiler önceki dönemlere göre nasıl oldu?

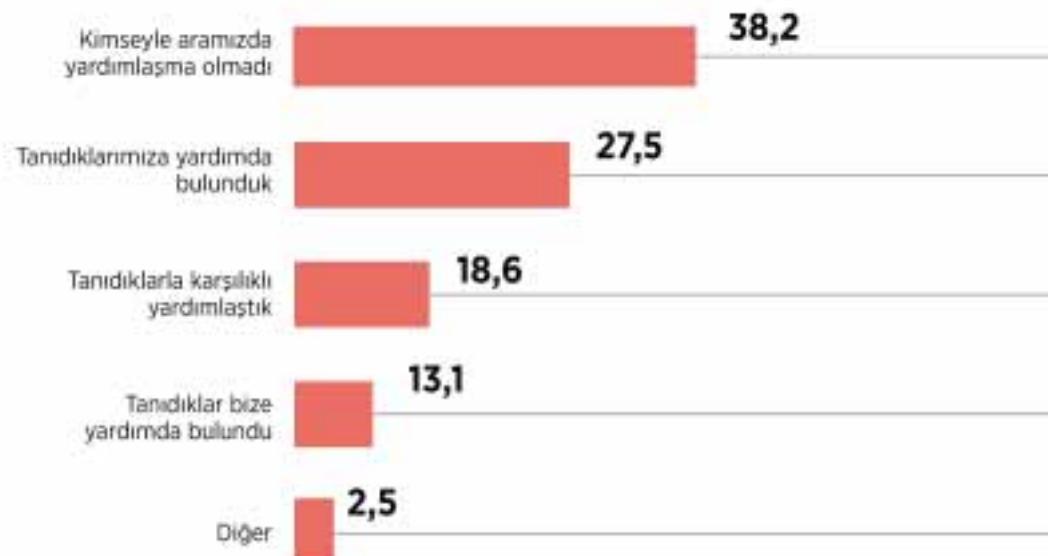

Salgın sürecinde evin kadını ile erkeği arasındaki ilişkinin güçlendiğini belirtenler (%23) azaldığını belirtenlerden (%17,6) daha fazladır. Yine kardeşler, aile bireyleri ile yaşıtlar ve anne/baba ile çocuklar arasındaki ilişkinin güçlendiğini belirtenler, zayıfladığını belirtenlerden daha fazladır. Söz konusu ilişkiler içinde en fazla güçlenen anne-babalar ile çocuklar arasındaki ilişkidir. Katılımcıların üçte ikisi salgın sürecinde anne-babalarla çocuklar arasındaki ilişkinin güçlendiğini belirtmektedir.

Sağın döneminde aile içi ilişkiler önceki dönemlere göre nasıl oldu?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		GÜÇLENDİ			
		Evin kadın ile erkeği arasındaki ilişki	Anne/baba ile çocuklar arasındaki ilişki	Kardeşler arasındaki ilişki	Aile bireyleri ile yaşılar arasındaki ilişki
CİNSİYET	Kadın	22,4	38,0	31,8	23,3
	Erkek	25,6	27,6	23,5	24,2
YAŞ	18 - 24 yaş	26,6	27,4	31,4	21,8
	25 - 34 yaş	17,5	27,2	19,0	22,7
	35 - 44 yaş	24,3	43,9	35,8	23,3
	45 - 54 yaş	18,5	24,7	22,1	20,1
	55 yaş ve üzeri	30,6	37,4	29,3	27,6
EĞİTİM	Okula gitmedi	58,0	18,0	4,8	7,6
	İlköğretim	17,2	27,1	22,5	17,1
	Lise	22,2	32,4	29,9	23,6
	Üniversite	40,3	51,5	42,3	41,9
MEDENİ HAL	Evli	26,5	34,6	26,3	24,7
	Bekar	17,7	22,2	24,4	17,5
	Dül/Böşanmış	17,1	46,3	41,2	38,0
GELİR	3.000 TL altı	17,7	33,2	29,0	18,3
	3.001-5.000	21,6	26,6	23,6	19,0
	5.001-10.000	30,1	41,2	32,1	35,6
	10.001 TL Üzeri	40,8	51,9	37,2	42,9

Salgın döneminde tanıdıklarınızla yardımlaşma konusunda aşağıdakilerden hangisi gerçekleşti?

Salgın sürecinde akrabalar ve tanıdıklar arasında belli bir düzeyde yardımlaşmanın gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılanların yüzde yaklaşık 62'si tanıulfillarıyla karşılıklı veya tek taraflı olarak yardımlaştıklarını belirtmektedirler.

Salgın döneminde tanıldıklarınızla yardımlaşma konusunda aşağıdakilerden hangisi gerçekleşti?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		İstediğiniz yardımın başlangıç tahmini	İstediğiniz yardımın tahmini	İstediğiniz yardımın tahmini	İstediğiniz yardımın tahmini	Orta	Toplam
CİNSİYET	Kadın	26,0	14,5	21,9	34,6	3,1	100,0
	Erkek	29,0	11,8	15,3	41,9	2,0	100,0
YAŞ	18 - 34 yaş	20,4	-	17,3	57,7	4,6	100,0
	25 - 34 yaş	32,8	16,8	16,0	34,2	0,3	100,0
	35 - 44 yaş	25,7	22,0	18,5	34,9	1,1	100,0
	45 - 54 yaş	33,3	11,6	17,5	35,1	2,6	100,0
	55 yaş ve üzeri	23,1	15,4	30,8	28,2	6,6	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	7,4	2,8	-	82,2	7,6	100,0
	İlköğretim	23,5	10,1	17,1	37,5	1,5	100,0
	Lise	28,2	8,9	22,7	36,5	3,7	100,0
	Üniversite	41,7	3,6	30,3	32,7	3,4	100,0
MEDEНИ HAL	Evli	32,9	13,1	20,5	31,8	2,6	100,0
	Bekar	16,8	6,4	15,9	59,9	3,0	100,0
	Du Ü/Başanneş	25,4	32,0	18,9	24,6	1,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	23,7	22,2	18,3	33,9	1,8	100,0
	3.001-5.000	21,1	12,1	22,0	41,2	3,4	100,0
	5.001-10.000	40,5	3,4	14,7	39,3	2,1	100,0
	10.001 TL Üzeri	57,0	2,5	3,0	34,5	1,0	100,0

Salgın süreci online alışveriş alışkanlıklarınızı nasıl etkiledi?

Salgın öncesine
göre arttı

Salgın öncesine göre bir
değişiklik olmadı

Salgın öncesine göre
azaldı

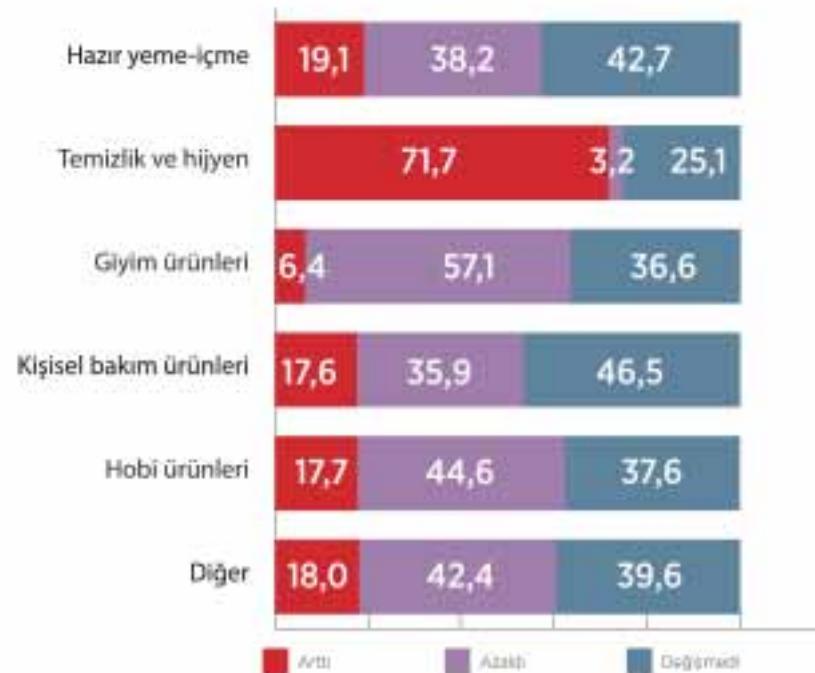
Araştırma bulgularına göre salgın sürecinde online alışveriş önceki dönemlere göre artmıştır. Salgın döneminde online alışverişin arttığını belirtenlerin oranı yüzde 33,9 düzeyindedir. Buna karşın azaldığını belirtenlerin oranı ise yüzde 15,4'tür.

Salgın süreci online alışveriş alışkanlıklarınızı nasıl etkiledi?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Salgın öncesi göresi arttı	Salgın öncesine göre bir değişim yoktu	Salgın öncesine göresi azaldı	Toplam
CİNSİYET	Kadın	37,1	54,7	18,2	100,0
	Erkek	40,7	46,6	12,7	100,0
YAS	18 - 24 yaş	71,3	28,7	-	100,0
	25 - 34 yaş	19,9	57,2	22,9	100,0
	35 - 44 yaş	28,8	52,1	19,1	100,0
	45 - 54 yaş	32,8	50,6	16,6	100,0
	55 yaş ve üzeri	29,3	59,3	11,4	100,0
EĞİTİM	Okula gitmedi	8,1	84,5	7,4	100,0
	İlköğretim	26,1	55,3	18,7	100,0
	Lise	45,7	37,3	17,0	100,0
	Üniversite	43,0	51,5	6,5	100,0
MEDENİ HAL	Evli	37,7	53,9	18,4	100,0
	Bekar	45,0	41,3	10,7	100,0
	Düล/Böşanmış	34,6	54,5	10,9	100,0
GELİR	3.000 TL altı	14,1	62,7	23,2	100,0
	3.001-5.000	40,3	46,7	13,0	100,0
	5.001-10.000	45,0	43,0	12,0	100,0
	10.001 TL Üzeri	54,7	41,7	3,5	100,0

Salgın öncesine göre aşağıdaki ürün grupları bakımından alışverişlerinizde ne tür değişiklikler oldu?

Salgın sürecinde en fazla oranda satın alınan ürün temizlik ve hijyen malzemeleri olmuştur. Bu tür malzemelerin alımının salgın sürecinde arttığı belirtenlerin oranı yüzde 71,7 iken azaldığı belirtenlerin oranı yüzde 3,2'dir. Buna karşın giyim, hazır yeme-İçme, kişisel bakım ve hobi ürünlerinin satın almında belliğin biçimde düşüş yaşanmıştır. En fazla düşüş gösteren ürün giyim ürünleridir. Katılımcıların yüzde 57'si salgın sürecinde giyim alışverişlerinin düştüğünü belirtmektedir.

Sağın öncesine göre aşağıdaki ürün grupları bakımından alışverişlerinizde ne tür değişiklikler oldu?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		ARETTİ					
		Hazır yeme-ışırı	Temizlik ve hibyen	Gıda ürünlerleri	Kişisel bakım ürünlerleri	Hobi ürünlerleri	Diğer
CİNSİYET	Kadın	15,3	65,1	3,9	14,6	10,4	21,4
	Erkek	22,6	78,1	8,8	20,6	15,2	15,0
YAŞ	18 - 24 yaş	18,2	90,6	14,9	41,6	29,8	0,6
	25 - 34 yaş	22,9	71,0	7,4	15,5	16,7	21,5
	35 - 44 yaş	17,8	72,4	3,6	16,3	17,3	16,3
	45 - 54 yaş	23,9	67,6	3,0	10,2	17,9	24,7
	55 yaş ve üzeri	15,0	56,5	8,0	13,7	8,1	22,2
EĞİTİM	Okula gitmedi	8,2	20,2	5,0	5,0	15,4	23,3
	İlköğretim	15,0	73,8	5,0	11,8	12,8	16,2
	Lise	24,8	77,4	7,0	26,8	14,0	22,1
	Üniversite	34,7	65,2	9,3	21,5	21,7	18,5
MEDENİ HAL	Evlí	19,3	71,9	5,3	13,3	17,3	23,7
	Bekar	16,8	73,4	8,6	31,4	22,6	7,9
	Dü'l/Büşşanmış	23,6	66,2	8,1	14,1	9,5	6,0
GELİR	3.000 TL altı	16,8	75,8	1,1	8,2	6,6	11,4
	3.001-5.000	15,0	73,5	7,1	18,1	21,9	20,9
	5.001-10.000	27,1	62,2	8,5	14,9	15,8	24,7
	10.001 TL üzeri	38,1	66,7	22,3	38,5	25,0	6,7

BÖLÜM 13

SONUÇ

Sonuç olarak bu araştırma, aile yapısı, aile içi ilişkiler, aileye ilişkin değerler, aileyi ilgilendiren yasal mevzuat, ailenin değişimi ve salgın sürecinde aile ile ilgili önemli ve kapsamlı bulgular içermektedir. Araştırmanın ön plana çıkan tespitleri birkaç maddede özetlenebilir:

Öncelikle, kadının tabiatı, kadının sosyal rolü, nikâhlı beraberlik ve kadın-erkek ilişkisiyle ilgili olarak Türk toplumunda geleneksel ve modern değerlerin terkibine dayalı bir anlayışın hakim olduğunu söyleyebiliriz. Toplumda, kadının bir meslek sahibi olarak çalışmasına ilişkin beklenen annelik rolüne ilişkin beklenenle el ele gitmektedir. Yine çiftler, evliliklerini resmi nikâhla tescil ettirirken bir yandan da dini nikâh kıyma ihtiyacı hissetmektedirler. Dolayısıyla modern değerlerle geleneksel değerler bir arada yaşatılmaktadır.

İkincisi, aile başına düşen çocuk sayısı şu anda nüfusu dengeleyecek düzeyde olmasına rağmen toplumda tek veya iki çocuk sahibi olma eğilimi yaygındır. Özellikle kadınların eğitim düzeyinin artmasına ve meslek yaşamında yer almasına bağlı olarak görülen ideal çocuk sayısı 2 olarak ön plana çıkmaktadır. Bu da nüfusun gelecekte azalma eğilimine girmesine sonuçlanabilecektir.

Üçüncüsü, araştırma bulgularına göre toplumda aile yapısının zayıfladığına, hatta çökümekte olduğuuna ilişkin baskın bir kanaat bulunmaktadır. Aile yapısının zayıflamasında yoksulluk, şiddetli geçimsizlik, aile içi şiddet ve yeni iletişim araçlarının rol oynadığına ilişkin yaygın bir kanaat mevcuttur. Yasaların kadına yönelik şiddete yeterince caydırıcı olmadığını, bunun da aileye olumsuz yönde etki ettiğine ilişkin düşünce araştırmanın önemli bulgular arasında yer almaktadır.

Son olarak, bir buçuk yıla yaklaşan salgın sürecinde aile içi ilişkiler güçlenmiştir. Gerek aile bireyleri arasındaki ilişki, gerekse ailelerle akrabalar veya yakın çevreler arasındaki dayanışma ilişkisi güçlenmiştir. Özellikle anne-babalar ile çocukları arasındaki ilişkinin bu süreçte güç kazandığı anlaşılmaktadır. Araştırma bulgularına göre Türk aile yapısı zayıflama sürecinde olmasına rağmen, zor zamanlarda aile bireyleri arasındaki ilişki güçlenmekte ve yakın akrabalar arasında dayanışma duygusu artmaktadır. Bu da aileye güç katmaktadır. Dolayısıyla ailenin zor zamanlarından güçlenerek çıktığı sonucuna varılabilir.